

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
617

Subotica, 6. veljače 2015. Cijena 50 dinara

VELIKO PRELO 2015.
»A NA PRELU NEBROJENO SVITA«

GIBARČANI NE
ZABORAVLJAJU ZAVIČAJ

NOVI KULTURNI
CENTAR U SUBOTICI?

INTERVJU
BERISLAV SKENDEROVIĆ

Epilog pravnog spora
između Srbije i Hrvatske

**Odbačene tužbe
za genocid**

A red tractor with a white roof and a black front grille is parked on a light-colored paved surface. The tractor has large rear wheels and smaller front wheels. In the background, there is a wooden fence and some trees. The image is framed with a red border.

VOJVODANSKA Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od
649 din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Najlipče prelje 2015.

VELIKO PRELO

I pratilja – Ana Dulić, najlipča prelja – Martina Romić, II pratilja – Ana Ivanković Radak

AKTUALNO

Pravni spor između Srbije i Hrvatske dobio epilog

Odbačene tužbe za genocid 6-7

TEMA

Odjeci najave osnutka novog kulturnog centra u Subotici

Hoće li Brana Crnčević nadvladati kulturne tradicije Subotice 8-9

U Somboru je 1943. i 1944. godine tiskan tjednik na hrvatskom

Listajući Naše novine 14-15

INTERVJU

Maestro Berislav Skenderović, ravnatelj i Šef-dirigent Vojvođanskog simfonijskog orkestra

Orkestar se ne stvara preko noći 12-13

SUBOTICA

Blaško Stantić, član subotičkog Vijeća zadužen za obrazovanje

Prioritet je sigurnost djece 18-19

ŠIROM VOJVODINE

Moja priča: Savo Tadić, pčelar iz Stanišića

Slatka priča duga sedamnaest godina. 24-25

Mato Barišić, predsjednik ZU Gibarac iz Osijeka

Veza koja se nikad prekinuti neće 26

KULTURA

Sedma obljetnica ZH Beograda Tin Ujević

Neizbrisiv trag Hrvata 32-33

SPORT

Vinko Đanić, trener NK Dinamo

Na novom početku 55

Kad nestaju osmijesi

Trećeg veljače Međunarodni sud pravde je objavio presudu o kojoj će se, prema prvim ocjenama, još dugo govoriti i koja će se detaljnije analizirati u vremenu koje dolazi. Sud je odbacio tužbu Hrvatske i protutužbu Srbije za genocid, ali i potvrdio da je bilo zločina tijekom rata u Hrvatskoj. U utorak i srijedu čuli su se prvi komentari najviših dužnosnika dviju država, političara, analitičara i pravnih i drugih stručnjaka. U televizijskim studijima u Beogradu i Zagrebu emitirane su emisije na zadanu temu i čini se kako presuda za sada niti pomaže niti odmaže poboljšanju dobrosusjedskih odnosa u, kako većina komentatora procjenjuje, zahlađenim odnosima između dvije zemlje. Iako je prošlo već dvije decenije od završetka rata i premda bi za sve bilo bolje da se jednom stavi točka na sve sporove i na tragičnu prošlost još jednom se bar u prvim satima i danima nakon presude pokazalo kako se nije daleko odmaklo u procesu pomirenja. Dotle je, čini se sve dobro, dok se samo ponavljaju rečenice kako se trebamo okrenuti budućnosti i gledati prije svega interese dviju država, ali kada se pokrene priča o prošlosti i o odgovornosti za rat, tada – nestaju osmijesi.

Mišljenja su različita hoće li ova presuda pomoći ili odmoći u procesu pomirenja, no većina se slaže da će se nakon prvog naleta emocija nakon izricanja presude strasti smiriti. I ponovno će se gurnuti u stranu pitanja odgovornosti za rat i ratne zločine, kako bi se nastavila suradnja. Pa ipak i reagiranja na ovu presudu su pokazala da sve dotle dok se o ovoj temi ne započne govoriti na temelju činjenica, a ne emocija i sve dotle dok se ne procesuiraju ratni zločini i zločinci ne izvedu pred lice pravde, ova tema ostaje kamen spoticanja u odnosima susjeda. A da je zločina bilo potvrđuje i ova presuda i ostavljeno je sudovima u Srbiji i Hrvatskoj da one koji su ih počinili izvedu pred lice pravde.

Na koncu, nekoliko je političara uputilo poziv da se ova presuda iskoristi za rasterećenje odnosa dviju zemalja i racionalno sagledavanje prošlosti, a hoće li se to i kada dogoditi teško je predviđati. Za početak, čini se, bilo bi dobro, pročitati presudu u cjelini i predložiti je svojim građanima u cjelini, a ne baviti se samo onim dijelovima koji se odnose na stradanje pripadnika svoga naroda, već i onim dijelovima koji se odnose na »odgovornost« pripadnika svoga naroda. Možda bi tada ova presuda donijela i neku korist za dobrosusjedске odnose, kao i obje države.

J. D.

PRAVNI SPOR IZMEĐU SRBIJE I HRVATSKE DOBIO EPILOG

Odbačene tužbe za genocid

Presudom Međunarodnog suda pravde u Haagu utvrđeno da su obje sukobljene strane vršile zločine, ali da nije bilo genocidnih namjera

Presudom Međunarodnog suda pravde (MSP) u Haagu u utorak je okončan više od petnaest godina dugi pravni spor između Srbije i Hrvatske. Ishod spora je sljedeći: Sud je odbacio hrvatsku tužbu protiv Srbije, ali i srpsku protutužbu protiv Hrvatske za genocid tijekom '90-ih godina. Za odbacivanje hrvatske tužbe glasovalo je 15 od 17 sudaca, a odluka o odbacivanju srpske protutužbe donijeta je jednoglasno.

Hrvatska je, naime, 1999. godine tužila Srbiju za genocid nad Hrvatima u četiri ratne godine, a Srbija Hrvatsku 10 godina kasnije za genocidnu kampanju protiv krajiških Srba u akciji *Oluja* u ljeto 1995. godine.

PRESUDA PO HRVATSKOJ TUŽBI

Objavljujući presudu po hrvatskoj tužbi, MSP je utvrdio da su JNA i srpske snage ciljale hrvatsko stanovništvo koje predstavlja skupinu zaštićenu po konvenciji o sprečavanju i kažnjavanju genocida i da su nad Hrvatima počinjeni brojni zločini, rekao je predsjednik ICJ-a **Peter Tomka**. Međutim, ti zločini nisu počinjeni s genocidnom namjerom te se stoga hrvatska tužba protiv Srbije odbacuje, istaknuo je predsjednik Suda. Tomka je kazao kako je zaključak suda da su zločini protiv hrvatskog stanovništva počinjeni s namjerom da se etnički očiste područja koja su trebala ući u sastav srpske države, a ne s namjerom genocida. Za utvrđe-

nje genocida potrebno je utvrditi i da su se zločini koji čine genocid dogodili, ali i postojanje namjere za počinjenje genocida.

Sud je zaključio kako je došlo do fizičkog počinjenja zločina genocida u vidu velikog broja ubojstava članova zaštićene skupine Hrvata, vezano uz područja istočne Slavonije (Vukovara i okolice, Bogdanovca, Lovasa

Bapskoj, u Tovarniku, u Lovasu i Dalju, u Kusunju, Voćinu i Đulovcu te u Kninu.

ODBIJENA I SRPSKA PROTUTUŽBA

Međunarodni sud pravde je odbacio i srpsku protutužbu o genocidu počinjenom nad Srbima tijekom *Oluje*. Sud

najboljem slučaju moglo bi se zaključiti da je hrvatsko vodstvo uzimalo u obzir da će operacija izazvati bijeg stanovništva i da je bilo zadovoljno takvom posljedicom te da ništa ne bi učinilo da spriječi takvu posljedicu. Čak i da je takav zaključak točan, on je daleko od dokazivanja genocidne namjere, kazao je predsjednik Suda Peter Tomka.

i Dalja), uz područje Voćina, Joševica, Hrvatske Dubice i okolice, Lipovače, na području koje obuhvaća Saborsko i Poljanak, na Škabrnji i okolici te na području koje obuhvaća Brušku i Dubrovnik. Potvrđeno je kako je nanesena ozbiljna šteta, uključujući silovanje, mučenje i seksualno nasilje, stanovnicima Vukovara i okolice (osobito na Ovčari i u *Veleprometu*), na

je utvrdio da su se zločini nad Srbima i njihovo zlostavljanje tijekom *Oluje* dogodili, ali nisu dosegli razmjere genocida. Sud je utvrdio kako nije bilo prekomjernog granatiranja u SAO Krajini. Analizirajući brijunski transkript na kojem je hrvatsko vodstvo 31. srpnja 1995. dogovorilo izvedbu operacije *Oluja* sud nije utvrdio nikakvu genocidnu namjeru, iako je zločina bilo. U

Sud u ponašanju hrvatskih vlasti za vrijeme i nakon *Oluje* ne nalazi djela koja bi pokazivala namjeru tih vlasti da fizički istrijebe skupinu Srba koji žive u Hrvatskoj.

REAKCIJE U HRVATSKOJ

Hrvatski premijer **Zoran Milanović** je komentirajući presudu izjavio: »Nismo zadovoljni

odbijanjem hrvatske tužbe, zadovoljni smo odbijanjem srbijanske. Hrvatska tužba je nažalost odbijena, nije utvrđen genocid, ali utvrđeno je kako je bilo zločina i žrtava. Žalbe nema, nismo zadovoljni, ali odluku suda na civiliziran način prihvaćamo.»

suda s jedne strane očekivana, kad je riječ o pravnoj argumentaciji. »S druge strane je razočaravajuća, s obzirom na našu želju da pokažemo što se događalo i da se na određeni način kvalificiraju zločini koji su se dogodili u Hrvatskoj«, navodi on.

Grabar-Kitarović. Ona poručuje da će posebno ustrajati na pronalazenju nestalih osoba, a jednako tako i na povratu kulturne baštine. »Hrvatska je danas članica EU-a i NATO-saveza i okrenuta je budućnosti. Željela bih da se i sve države jugoistoka Europe

nja u obvezi poštovati MSP i njegove odluke, Nikolić je istaknuo da smo u Srbiji zbog budućnosti naše djece bili za sporazum o povlačenju tužbe odnosno protutužbe, ali da za to nije bilo snage i volje u Zagrebu, i dodao da je Srbija za dobre odnose sa susjedima, što stalno i dokazuje.

Presudom je, kako je ocijenio, usprkos nepravdi načinjen ohrabrujući korak, zbog čega se, dodao je, iskreno nada da će i u vremenu koje je pred nama biti dovoljno hrabrosti kako bi i Srbija i Hrvatska u dobroj vjeri zajedno rješavale sve ono što sputava da našu regiju uvedemo u razdoblje trajnog mira i prosperiteta.

Inače, predsjednik Tomislav Nikolić, premijer **Aleksandar Vučić** i predsjednik Republike Srpske **Milorad Dodik** zajedno su pratili prijenos izricanja presude, i nakon izricanja presude je i Dodik komentirao presudu.

BBC je prenio riječi srbijanskoga ministra vanjskih poslova **Ivice Dačića** kako je presuda jedan od najvažnijih događaja u bilateralnim odnosima s Hrvatskom. Vjerojatno će time završiti proces koji je trajao 15-20 godina i prestat će borba obiju strana da dokažu tko je najveći zločinac, rekao je Dačić, a prenosi BBC.

BEZ PRAVA NA ŽALBU

Presuda MSP-a je obvezujuća, konačna i bez prava na žalbu. Države će biti u obvezi po njoj postupiti. Ukoliko bi sud izdao neki nalog državi, na primjer u pogledu nadoknade štete, onda bi ta država bila dužna po njemu postupiti.

Međutim, sud u ovoj fazi postupka nije donio odluku o konkretnoj nadoknadi štete, već ostavlja određeno razdoblje državama da se oko toga dogovore. Ukoliko do dogovora ne dođe, države bi opet išle pred sud specifičnim zahtjevom. Što se tiče provedbe takve odluke njeno izvršenje nadgledalo bi Vijeće sigurnosti UN-a.

Priredio: D. B. P.

MOGUĆNOST DA SE NADVLADA TERET PROŠLOSTI

Na presudu MSP-a reagirali su i strani zvaničnici, a među prvima i šef austrijske diplomacije **Sebastian Kurz** koji smatra da ova presuda pruža mogućnost za novi početak i zajedničko svladavanje povijesti. Kurz je naglasio da je u mnogim razgovorima s političarima i građanima u regiji saznao da postoji velika želja da se nadvlada teret prošlosti.

Potpredsjednik vlade i šef diplomacije Slovačke **Miroslav Lajčák** također je ocijenio da je ovakva presuda dobrodošla za prevazilaženje prošlosti. »Krajnje je vrijeme da se gleda unaprijed, u zajedničku europsku budućnost«, napisao je Lajčák na Twitteru.

»Prošlo je više od 20 godina, Hrvatska je članica Europske unije i sada može graditi svoju budućnost. Od naših zahtjeva prema Srbiji za rješavanjem pitanja nestalih i vraćanje nacionalnih kulturnih blaga ne možemo odustati. To je naš dug prema hrvatskom narodu i državi i moralna obveza koja će čekati svaku hrvatsku vladu«, dodao je Milanović.

Predsjednik Hrvatske **Ivo Josipović** je kazao kako je pre-

Dodao je kako Hrvatska može biti zadovoljna činjenicom da je ICJ odlučno odbio tezu da je Hrvatska imala namjeru počiniti genocid tijekom akcije *Oluja* i za vrijeme oslobodilačkog rata koji je vodila.

Izabrana predsjednica Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović** priopćila je da nije zadovoljna presudom, ali je uvažava. Iz obrazloženja presude jasno je tko je bio agresor, a tko žrtva, navodi se u priopćenju

okrenu prema europskim vrijednostima i budućnosti. I sama ću kao predsjednica Hrvatske biti inicijator i predvodnik takvih vrijednosti«, navodi se u priopćenju izabrane predsjednice RH.

REAKCIJE U SRBIJI

Srbijanski predsjednik **Tomislav Nikolić** izjavio je da Hrvatska nije uspjela dokazati genocidne namjere srpske strane u ratnim sukobima, a s druge strane, iako protutužba Srbije nije usvojena, potvrđeno je da je Hrvatska počinila zločine prema Srbima.

»Iako protutužba Srbije nije usvojena, MSP je utvrdio da su vlasti Republike Hrvatske bile svjesne da će vojna akcija *Oluja* dovesti do protjerivanja civilnog stanovništva. Na ovaj način i od strane najviše pravne institucije UN potvrđeno je da su hrvatske snage počinile masovne zločine prema Srbima u Hrvatskoj«, rekao je predsjednik Srbije.

Podsjetivši da je Srbija kao članica UN i država s višestoljetnom tradicijom pravnog uređe-

ODJECI NAJAVE OSNUTKA NOVOG KULTURNOG CENTRA U SUBOTICI

Hoće li *Brana Crnčević* nadvladati kulturne tradicije Subotice

Koji ključ otključava ili zaključava
»novi kulturni centar«?

Najavu osnutka novog kulturnog centra Brana Crnčević, DSHV smatra neprihvatljivom * I SVM protiv osnutka KC Brana Crnčević * Glede osnutka novog kulturnog centra, predsjednik Skupštine grada Subotice Ilija Maravić kaže da su njegove riječi pogrešno prenijete u listu Politika

tucija u Subotici nazove imenom Brane Crnčevića, a čiji bi osnivač bila lokalna samouprava, doživljava kao provokaciju i smatra je krajnje neprihvatljivom, te da manifestacije koje imaju jasno kulturno i nacionalno obilježje u Subotici, trebaju nastaviti organizirati oni, koji su ih i do sada organizirali.

Ubrzo je uslijedio demanti Maravića, koji je za više medija izjavio kako su njegove riječi pogrešno prenijete u listu *Politika*, te da je »sve« još uvijek u fazi razmišljanja i da taj budući kulturni centar nikako ne bi preuzeo organiziranje tradicionalnih gradskih manifestacija.

ŠTO (NI)JE REKAO MARAVIĆ?

U listu *Politika* se navodi, a na osnovu razgovora Ilije Maravića i novinarku **Aleksandre Isakov** da grad Subotica namjerava formirati novu krovnu kulturnu instituciju, koja bi bila zadužena za organizaciju svih manifestacija koje su od posebnog interesa za ovaj grad.

»To je ideja o kojoj se dugo razmišlja i još je u početnoj fazi, ali postoji mogućnost da se tijekom narednog tjedna pripreme potrebni dokumenti i odluka o tome bi bila donijeta na Gradskom vijeću«, navode se u *Politici* riječi Maravića.

Prema pisanju *Politike*, Maravić objašnjava da bi se

osnivanjem tog kulturnog centra na njega prenijelo organiziranje manifestacija poput Dana grada, proslave Nove godine, žetvenih svečanosti *Dužijanica*, *Interetno festivala*, zatim festivala *Europskog filma*, Festivala dječjih kazališta, Regionalnog kazališnog festivala *Desire central station*, te da je to samo dio manifestacija koje bi organizirao taj kulturni centar.

U tekstu se navodi i da sugovornik *Politike* kaže da se razmišlja o mogućnosti da se centar nazove po Brani Crnčeviću, ali da je to tek u fazi dogovora, a da je ono što je izvjesno, u slučaju osnutka novog centra, jest gašenje postojeće Fondacije *Danilo Kiš*, koja je izrasla iz prethodne *Fokus* fondacije, koju je Skupština grada osnovala prije 10 godina, na inicijativu Demokratske stranke.

Također, u ovome tekstu u *Politici*, novinarka navodi da Ilija Maravić kaže da se o svemu ovome razgovaralo s koalicijskim partnerima, SVM-om, SPS-om, kao i s predstavnicima manjinskih stranaka, te da za sada postoji načelna suglasnost o toj temi i da nitko nije imao ništa protiv osnutka takvog centra.

DSHV: PROVOKACIJA I UZNEMIRAVAJUĆA IDEJA

U povodu informacije da lokalna samouprava razmišlja o osnivanju novog kulturnog cen-

Dnevni list *Politika* je prošle subote prenio izjavu u kojoj predsjednik Skupštine grada Subotice, **Ilija Maravić**, iz redova Srpske napredne stranke, najavljuje mogućnost osnutka novog kulturnog centra koji bi, kao nova krovna kulturna institucija, preuzeo organiziranje najvažnijih gradskih manifestacija i da bi takva odluka mogla biti donijeta već na narednoj sjednici Skupštine grada, planirane za 12. veljače, a sugovornik *Politike* je naveo i da se razmišlja o mogućnosti da se taj centar nazove po **Brani Crnčeviću**, ali da je to tek u fazi dogovora.

Savez vojvođanskih Mađara, inače koalicijski partner SNS-a u subotičkoj lokalnoj samoupravi, usprotivio se priopćenjem Gradskog odbora SVM-a ideji o osnutku novog kulturnog centra, koji bi nosio ime pokojnog književnika Crnčevića i ocijenio da je takva inicijativa u suprotnosti s višestoljetnom kulturnom tradicijom Subotice, dok je glasnogovornik Demokratskog saveza vojvođanskih Hrvata, stranke, koja je također koalicijski partner SNS-a u subotičkoj Skupštini, **Darko Sarić Lukendić** rekao za program na hrvatskom jeziku Radio Subotice, kako ta stranka, ideju da se jedna kulturna insti-

tra, Darko Sarić Lukendić, glasnogovornik DSHV-a i predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća kaže kako o tome nisu informirani niti DSHV, niti HNV.

»Ideja da se jedna kulturna institucija u Subotici nazove imenom Brane Crnčevića jest po nama krajnje problematična. Crnčević je tijekom 90-tih godina ima vrlo intenzivan javni

»Ideja o formiranju novog kulturnog centra predstavljena je i koalicijskim partnerima, ali o tome hoće li se i kada realizirati, tek će se raspravljati«, kaže u izjavi za Radio Suboticu Ilija Maravić. Ako je to točno, postavlja se pitanje zbog čega su koalicijski partneri reagirali priopćenjima tek nakon spornog teksta u *Politici*?

angažman i upamćen je na negativan način, glede ukupnih događanja tijekom tih godina. U tom smislu, mi iz DSHV-a, ideju da se jedna kulturna institucija u Subotici nazove njegovim imenom, doživljavamo kao provokaciju. Za nas je krajnje neprihvatljivo da se kulturna institucija u našem gradu, čiji bi osnivač bila lokalna samouprava, nazove imenom Brane Crnčevića.«

Sarić Lukendić je naglasio da je također uznemiravajuća ideja da se manifestacije, poput *Dužijance*, koje u ovom gradu postoje mnogo duže, nego Fondacija *Danilo Kiš*, i potencijalno nova krovna institucija za kulturu, stave sada pod jedan kišobran.

»Po nama je to sporno i problematično, ne vidim nikakvog razloga da primjerice, manifestaciju *Dužijanica* organizira bilo tko drugi, osim onih koji su to uradili prošle godine i koji će, u što sam siguran, to odraditi i ove godine na izuzetno kvalitetan način. Pokušati staviti kao nekakav kulturni kišobran nad sve kulturne manifestacije i događaje u ovom gradu je potpuno nepri-

kladno, a takvo što će otvoriti niz pitanja i podići dodatne tenzije u gradu poput Subotice, koja je višenacionalna sredina, a o čemu moramo u svakom momentu voditi računa.«

SVM: DESTRUKTIVNI I HEGEMONISTIČKI CILJEVI

Gradski odbor SVM-a u Subotici, također se usprotivio ideji da se osnuje kulturni centar koji bi nosio ime Brane Crnčevića i ocijenio da je takva inicijativa u suprotnosti s višestoljetnom tradicijom Subotice.

»U medijima spomenuti ciljevi i izbor imena novog kulturnog centra su u potpunosti u suprotnosti sa spomenutom vizijom, oni su destruktivni, isključivi i hegemonistički i zbog toga od strane SVM-a ta inicijativa ne može računati na podršku«, navodi se u priopćenju za javnost koju je potpisao predsjednik subotičkog odbora te stranke **Tivadar Bunford**.

U priopćenju je poručeno da se u kulturnom životu Subotice raznolikost i jednaka prisutnost raznih kulturnih sadržaja može ostvariti putem službenih institucija, organizacija i nevladinih organizacija svih nacionalnih zajednica.

»SVM se zalaže za nastavljavanje višestoljetnih kulturnih tradicija koje postoje zajedno i jedna pored druge, a takav centar bi bio suprotnost svemu tome«, navodi se u priopćenju koji prenosi portal *Vajdasag Ma*.

IMA I ZADOVOLJNIH, MADA »ANTISRBIZAM« NE SPAVA

Subotički Gradski odbor Treće Srbije u svom priopćenju izrazio je zadovoljstvo povodom saznanja da će se u ovom gradu osnovati kulturni centar, koji će nositi ime Brane Crnčevića.

»Kao što je svima poznato, Branislav Crnečević je cijeli svoj život radio na afirmaciji srpske kulture i tradicije, pišući za djecu i odrasle. Podsjećamo da je Crnčević pokopan u aleji zasluž-

nih građana Republike Srbije i da ovakav velikan srpske književnosti i novinarstva sigurno zaslužuje da kulturni centar u Subotici nosi njegovo ime.«

No, ovaj GO Treće Srbije izražava i veliku zabrinutost o ovome priopćenju: »Ono što nas veoma zabrinjava, ali nas ne iznenađuje, jest otvoreno protivljenje ovom projektu od strane nekih političkih struktura u gradu. I više je nego očigledno da je protivljenje ovom projektu izazvano njegovim više desetljetnim radom, koji je osim u književnosti i novinarstvu imao jasnu razvijenu nacionalnu svijest... Problem se stvara svaki put kada bilo koja manifestacija ili dešavanje dobije srpski prizvuk... Ovo je samo još jedna potvrda onoga što Treća Srbija govori od samog osnutka u Subotici, a to je da antisrbizam ima jako uporište u Subotici, koji je nažalost sve više u porastu«, navodi se među ostalim u ovom priopćenju.

Uslijedio je i demanti Ilije Maravića u više medija, glede onoga što je objavljeno u listu *Politika*, tako je i u izjavi za RTV rekao da su njegove riječi pogrešno prenijete, jer je cijela ideja još u fazi razmatranja i da je potpuno netočno navedeno da bi taj centar preuzeo organiziranje najvažnijih gradskih manifestacija.

POLITIZACIJA KULTURE UVIJEK NANOSI ŠTETU

»Ako netko razmišlja o osnutku kulturnog centra, kao krovne udruge kulture na razini grada Subotice, to ne znači mnogo, tim prije što takvo razmišljanje neće imati uporište kod građana Subotice, jer je Subotica multietnička, multikonfesionalna i multikulturalna sredina i ne želim vjerovati da će se poći putem jednodimenzionalne i destruktivne demokratskih principa. Senzibilitet Subotice zasnovan na različitosti i poštovanju *Drugog* je najjača strana homogeniziranja kulturnog života Subotičana. Vjerujem u demokratska opredjeljenja Srpske napredne stranke, iz čije kuhinje sada izlaze dimni signali najavljenih promjena, glede osnutka novog kulturnog centra. SNS je do sada podržavala ne miješanje politike u kulturu, pa se nadam da će tako biti i u Subotici. Politizacija kulture, to svi znamo, nanijela je ogromne štete kulturi na svim razinama i u svim vremenima u ovome našem podneblju«, kaže potpredsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*, **Lazo Vojnić Hajduk**.

U tekstu koji je objavila *Politika*, Maravić tvrdi da je s koalicijskim partnerima postignuta načelna suglasnost o osnutku novog centra, a za RTV je izjavio sljedeće: »Bilo je riječi, a ideju kao ideju su u pozitivnom smislu doživjeli svi koalicijski partneri, O dijelovima statuta i odluci o osnutku, kao i o djelokrugu rada centra nismo razgovarali s koalicijskim partnerima.«

I što nakon svega ovoga reći o »novom centru« i Crnčeviću? Pojavile su se dvije razine problema, nakon najave osnutka kulturnog centra *Brana Crnčević* u Subotici. Jedan od problema, glede hrvatske manjinske zajednice je da se ne smije pristati da *Dužijancu* organizirana najavljeni novi kulturni centar, ali isto tako, predstavnici naše manjinske zajednice u lokalnoj samoupravi ne smiju pristati da se i druge manifestacije koje imaju jasno kulturno i nacionalno obilježje u Subotici stave pod ingerenciju nekog novo formiranog kulturnog centra. To je jedno, a što reći glede književnika Brane Crnčevića, kojemu se pored književne karijere ističe i političko angažiranje? Među ostalim, ostao je poznat i po izjavi »Srbi nemaju ratnih zločinaca«, što je izjavio u veljači 1994. na Televiziji *Politika*.

Zvonko Sarić

RADNI SASTANAK S PREDSTAVNICIMA NACIONALNIH VIJEĆA

Razvijanje međusobne suradnje

Ured za ljudska i manjinska prava Republike Srbije je održao prvi radni sastanak s predstavnicima novoizabranih nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Tema sastanka bila je raspodjela sredstava iz proračuna Republike Srbije za financiranje rada nacionalnih vijeća nacionalnih manjina za 2015. godinu. Na sastanku su bili nazočni i predstavnici drugih državnih tijela i OEES-a.

U svom uvodnom obraćanju **Suzana Paunović**, direktorica Kancelarije za ljudska i manjinska prava, je pozdravila sve nazočne i čestitala predstavnicima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina na ostvarenim rezultatima na izborima za nacionalna vijeća 2014. godine, kao i na konstituiranju nacionalnih vijeća, uz nadu da će naredno vremensko razdoblje biti obilježeno međusobnom suradnjom, što i jeste zajednički cilj.

Paunović je iznijela informacije vezane za financiranje rada nacionalnih vijeća u 2015. godini, pritom rekavši da se iz proračuna ove godine izdvajaju sredstva u iznosu od 245 milijuna dinara, što je za 2,08 posto više od prethodne godine (240 milijuna dinara). Posebno je podsjetila da je usprkos restriktivnom proračunu Republike Srbije za ovu godinu, izdvojeno više sredstava za financiranje rada nacionalnih vijeća nacionalnih manjina nego prethodne godine. Također, direktorica Kancelarije je govorila o obvezama nacionalnih vijeća za 2014. godinu, kao i o namjenskom korištenju predviđenih proračunskih sredstava za 2015. godinu.

U nastavku diskusije na temu financiranja obratila se **Gordana Govedarica**, iznoseći dodatne informacije o načinu na koji je Kancelarija primijenila Uredbu o postupku raspodjele sredstava iz proračuna Republike Srbije za financiranje rada nacionalnih vijeća nacionalnih manjina.

Jan Lueneburg, šef odjeljenja za demokratizaciju Misije OEES-a u Srbiji je pohvalio napore Kancelarije za ljudska i manjinska prava, što je u konstruktivnom dijalogu i na transparentan način predstavila postupak izvršene raspodjele sredstava iz proračuna za rad nacionalnih vijeća.

Nakon toga otvorila se intenzivna diskusija tijekom koje su nazočni predstavnici iznosili savjete, sugestije, primjedbe, zapažanja i kroz postavljena pitanja dodatno saznali relevantne informacije koje će u narednom vremenskom razdoblju bitno utjecati na rad i funkcioniranje nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Predstavnici nacionalnih vijeća su u više navrata ponovili, da ovakav način komunikacije na teme koje su od značaja za rad Savjeta trebaju postati praksa u narednom razdoblju u suradnji i s drugim državnim tijelima.

POKRAJINSKI TAJNIK ZA MEĐUREGIONALNU SURADNJU I LOKALNU SAMOUPRAVU

Akcent na međuregionalnoj suradnji

Pokrajinski tajnik za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu **Branislav Bugarski** izjavio je na konferenciji za medije da će ove godine biti stavljen akcent na međuregionalnu suradnju Vojvodine s drugim regijama i sudjelovanje

Vojvodine u procesu europskih integracija Srbije. Prioritet će biti suradnja s regijama iz najbližeg okruženja, iz Hrvatske, Mađarske i Rumunjske, kao i programi prekogranične suradnje koji omogućavaju da se preko 80 milijuna eura koji su predviđeni do 2020. godine investiraju u oblasti socijalne politike i zapošljavanja, zaštite životnog okoliša, razvoja kulturne i turističke suradnje, kao i u gospodarstvo, istraživanja i razvoj malih i srednjih poduzeća.

Bugarski je podsjetio da je od preko 400 projekata, oko 350 prekograničnih projekata realizirano na teritoriju Vojvodine u proteklom razdoblju.

Pokrajinski tajnik Branislav Bugarski je ovom prilikom najavio posjet delegacije Pokrajinske vlade Njemačkoj i Francuskoj ovoga tjedna gdje će se s kolegama iz Hrvatske, Mađarske i Rumunjske upoznati s dobrim projektima koji su implementirani u proteklih 40 godina prekogranične suradnje koja postoji između Francuske i Njemačke. Namjera je da se kroz konkretan razgovor dogovore projekti koji bi se mogli implementirati u idućem razdoblju u okviru prekogranične suradnje Vojvodine sa susjednim regijama.

J. D.

Četvrta redovita sjednica HNV-a

Za četvrtak, 5. veljače, je zakazana četvrta redovita sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, a na predloženom dnevnom redu našle su se točke u kojima su izneseni prijedlozi za izbor članova odbora za obrazovanje, kulturu, informiranje i službenu uporabu jezika i pisma, te izbor članova u povjerenstvima za propise, predstavke i žalbe, financije i proračun, promicanje gospodarske suradnje, sport, upis u poseban popis birača, mladež, rodnu ravnopravnost, odnose sa crkvom i dr. Također, predloženo je donošenje prijedloga odluke o davanju mišljenja na Izmjenu statuta, program rada i financijski plan Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2015. godinu, kao i prijedloga usvajanja izvješća o popisu imovine i inventara i donošenju Financijskog plana Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2015. godinu.

Debo četvrtak u DSHV-u

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini poziva sve svoje članove i simpatizere na prijam povodom obilježavanja običaja *Debelog četvrtka*, koji će se održati 12. veljače s početkom od 18 sati u Domu DSHV-a u Subotici, Beogradski put 31.

MAESTRO BERISLAV SKENDEROVIĆ, RAVNATELJ I ŠEF-DIRIGENT VOJVOĐANSKOG SIMFONIJSKOG ORKESTRA

Orkestar se ne stvara preko noći

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

U povijesti vojvođanske glazbene scene se nije dogodilo da jedan profesionalni simfonijski orkestar postoji u kontinuitetu četrnaest sezona. Maestro Berislav Skenderović je osmislio projekt Vojvođanskih simfoničara. Orkestar djeluje od 2001. godine, a od 2011., kao pokrajinska institucija kulture pod imenom Vojvođanski simfonijski orkestar. Za više od desetljeća trajanja, Simfoničari su ostvarili preko 80 premijernih koncerata na kojima su nastupili vrhunski umjetnici, solisti i dirigenti svjetskog renomea

Berislav Skenderović, direktor i umjetnički ravnatelj Vojvođanskog simfonijskog orkestra je jedan od vodećih umjetnika u glazbenom životu Vojvodine koji svoju internacionalnu umjetničku karijeru gradi skoro 40 godina, vodeći orkestre diljem svijeta, a od 2007., do svibnja 2009. godine, bio je i direktor Opere Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu.

Završio je Fakultet muzičke umjetnosti u Beogradu, s diplomama dva odsjeka: klavir u klasi profesora **Dušana Trbojevića** i dirigiranje kod **Živojina Zdravkovića**. Usavršavao se na poslijediplomskom studiju dirigiranja na Visokoj muzičkoj školi u Münchenu u klasi

M. Hermanna, te kod čuvenih dirigenata **Wolfganga Sawalisch**a i **Sergiu-a Celibidache-a**.

Karijeru je započeo kao dirigent zbora u Operi Srpskog narodnog pozorišta (1975.-78.), dok prvi međunarodni angažman ostvaruje u Bavarskoj državnoj operi, kao baletni dirigent (1979.-81.). Slijedi angažman na mjestu prvog dirigenta Opere Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu (1981.-85.), gdje surađuje s vodećim opernim solistima iz nekadašnje Jugoslavije, a često ravna i Festivalskim orkestrom Dubrovnika. Na poziciji šefa-dirigenta Simfonijskog orkestra RTV Sarajeva nalazi se od 1985. do 1991. godine, i za to

vrijeme ostvaruje brojne televizijske koncerte, snima dva CD-a i nastupa u svim domaćim glazbenim centrima. Od 1992., preuzima mjesto šefa-dirigenta Filharmonijskog orkestra Opere Cape Town s kojim narednih pet godina uspješno muzicira s brojnim umjetnicima iz cijelog svijeta. Skenderović djeluje i kao gost-dirigent u Durbanu i Port Elizabethu. Njegov veliki repertoar obuhvaća podjednako simfonijsku, opernu i baletnu literaturu različitih stilskih perioda.

U ulozi gosta-dirigenta Berislav Skenderović je nastupao s vodećim orkestrima u Njemačkoj, Poljskoj, Austriji, Mađarskoj, Litvaniji, Grčkoj, Rusiji, Italiji, Portugalu, Češkoj, Južnoj Africi, Meksiku, Kanadi, Čileu, Argentini, Azerbajdžanu, Brazilu, Koreji, SAD-u, uključujući i upješan nastup na koncertu u njujorškom Carnegie Hall-u. Tijekom bogate karijere sudjelovao je i na svim velikim jugoslavenskim festivalima, poput Muzičkog bijenala u Zagrebu, Tribine kompozitora u Opatiji, Dubrovačkih ljetnih igara, Splitskog ljeta, Kotor-Art-a, Nomusa, te snimao za više radijskih i televizijskih stanica.

No, naša priča počinje njegovim povratkom u Vojvodinu. Godine 2001. nakon povrat-

ka iz inozemstva, Skenderović osniva Vojvođanske simfoničare, kao reprezentativni orkestar AP Vojvodine, koji je odlukom Vlade i Parlamenta AP Vojvodine, nakon jednog desetljeća uspješnog djelovanja, 2011., dobio status pokrajinske institucije od kulturnog značaja pod nazivom Vojvođanski simfonijski orkestar.

HR: Kako je funkcionirao rad Vojvođanskih simfoničara po osnutku? Što u djelovanju jednog orkestra znači odrednica *staggione*?

Orkestar od početka svoga rada djeluje kao tzv. *staggione* orkestar, što znači da nema stalno zaposlenih glazbenika, već se orkestar okuplja po projektu, odnosno od koncerta do koncerta. To naravno ne znači da je sastav orkestra za svaki koncert drugačiji. Svugdje u svijetu, pokrajine i regije kao što je Vojvodina, imaju svoje reprezentativne orkestre i s tom idejom sam krenuo prilikom osnutka ovoga orkestra. Prije formiranja orkestra, održane su audicije, izabrani su najbolji glazbenici iz naše pokrajine, bio je to najmlađi orkestar u državi, a i danas je, jer je prosjek članova orkestra oko 35 godina životne dobi. Mnogi članovi su na početku bili još studenti. Od osnutka i našeg

prvog inauguracionog koncerta u studenome 2001. godine, smo djelovali kao udruga, nevladina organizacija. Orkestar je rastao u kvaliteti, i tijekom proteklih 13 godina, dosegao visoku razinu kvalitete interpretacija i simfonijskog zvuka, mjerenu europskim standardima, što je i prepoznato.

U desetoj sezoni našeg djelovanja, baš dok sam se nalazio na gostovanju u Azerbajdžanu u Bakuu, javljeno mi je da je na dnevenom redu pokrajinske Skupštine i točka o osnivanju Vojvođanskog simfonijskog orkestra. U pitanju je bio naravno isti orkestar, ali je odlukom skupštine APV tada reosnovan kao institucija pod imenom Vojvođanski simfonijski orkestar. Od tada službeno postoji Vojvođanski simfonijski orkestar, kao institucija kulture od značaja za Autonomnu Pokrajinu Vojvodine. Vlada APV-a me je imenovala za ravnatelja tog orkestra.

S obzirom na gospodarsku krizu, dogovoreno je s Pokrajinskim tajništvom za kulturu da orkestar i dalje djeluje kao *staggione*, jer je taj model sa aspekta financiranja najekonomičniji i višestruko jeftiniji. Naravno, ostao je dogovor da će se u budućnosti, nadam se bliskoj, kada se steknu ekonomski uvjeti preći na *stabile* orkestar,

poput Zagrebačke ili Beogradske filharmonije.

HR: Što dovodi do kreativnog uspona jednog orkestra?

Orkestar se ne stvara preko noći, u pitanju je proces koji se ne može ostvariti preko noći. Prvi uvjet jest naravno kvaliteta pojedinačnih glazbenika, govorimo sada o profesionalnom orkestru visoke srednjoeuropske kategorije, kakav je Vojvođanski simfonijski orkestar. Ne možete s glazbenicima prosječne ili loše kvalitete dati odličnu interpretaciju nekog zahtjevnog simfonijskog djela. Drugi uvjet, ne manje važan je šef-dirigent, s njegovim iskustvom, znanjem i energijom, koji će objединiti izričaj tih glazbenika i njihovo znanje u jedinstveni izvođački sklop, prepoznatljiv orkestarski zvuk, a to je proces koji se ne može ostvariti preko noći.

Svi današnji veliki i poznati svjetski orkestri imali su tijekom svoje povijesti upravo takve šefove-dirigente, koji su svojim velikim znanjem, ali i karizmom dali obol, pečat u svom dugogodišnjem radu i učinili te orkestre slavnim.

Naravno, ostaje uvijek ona čuvena engleska izreka: *Practice makes perfect*, odnosno vježbati, vježbati i vježbati!

Vojvođanski simfonijski orkestar sa sopranisticom Lanom Kos

FOTO: M. Polzović

HR: Je li uobičajena praksa u svijetu gostovanje dirigenata prilikom nastupa orkestra?

Apsolutno! To je vrlo važan dio koji utječe na rast kvalitete jednog orkestra, jer uz iskustvo i znanje Šefa-dirigenta, ma koliko ono bilo veliko, postoje i dobra, ali različita iskustva drugih dirigenata. Uvijek je u pitanju osobnost dirigenta, koji će tog istog **Beethovena**, **Brahmsa** ili **Bartoka** izvesti u jednom drugačijem tumačenju njihove partiture, u drugoj izvedbenoj dimenziji. To je upravo ljepota i tajna živog koncertnog izvođenja kompozicija, inače, svi bi mogli sjediti u kući i vrtjeti jednu odličnu izvedbu na CD-u.

Vojvođanski simfonijski orkestar je blizu stotog premijernog koncerta, mi smo sada u četrnaestoj sezoni, a svake godine imamo plejadu izvrsnih solista i gostujućih dirigenata – da navedem samo neke koji su s nama nastupili u proteklom sezonama: dirigenti **Saulius Sondeckis**, **Marco Parisotto**, **Mats Liljefors**, **Marcus Poschner**, **Ligia Amadio**, **Phillip Pickett**, **Francesco La Vecchia**, **Bundit Ungrangasee**, **Mladen Tarbuk** ...te solisti, kao što su **Valery Oistrach**, **Martin Kofler**, **Sreten Krstić**, **Ksenija Janković**, **Laura Levai Aksin**, **Cyprien Katsaris**, **Aleksandar Madžar**, **Rita Kinka**, **Jasminka Stančul**, **Christof Berner**, **Nemanja Radulović**, **Katarina Jovanović**, **Nebojša Jovan Živković**, **Roman Simović**, **Xavier Phillips**, **Jean-Marc Phillips Varjabedian**, **Nicolas Altstaedt**, **Maja Bogdanović**, **Stefan Milenković**, **François Salque**, **Aniello Deasiderio**, **Mladen Čolić** i mnogi drugi.

HR: Kakva je suradnja Vojvođanskih simfoničara s hrvatskim umjetnicima?

Suradnja je izvrsna već od samog početka djelovanja našeg orkestra. Na naš poziv sa Simfoničarima su proteklih godina nastupali eminentni hrvatski umjetnici, dirigent **Mladen Tarbuk**, pijanist **Danijel Detoni**,

čelistica **Ana Rucner**, sopraniistica **Lana Kos**, te nedavno već po drugi put violinist **Marco Graziani**, a već smo u dogovoru sa svjetski čuvenim hornistom **Radovanom Vlatkovićem** da nastupi s nama u slijedećoj jubilarnoj, petnaestoj sezoni.

HR: Kakva je situacija glede suvremene skladbene produkcije?

Na repertoar našeg orkestra stavljam i djela suvremenih autora, prije svega vojvođanskih kompozitora, tako da smo do sada na repertoaru imali, primje-

nagrađe, naš orkestar će izvesti nagrađenu kompoziciju.

HR: Koje bi prošlogodišnje koncerte Vojvođanskog simfonijskog orkestra izdvojili?

Ono što je obilježilo rad našeg orkestra prošle godine jest svako naš prvi izlazak u inozemstvo, naši nastupi na međunarodnoj sceni, i to na dva najznačajnija međunarodna ljetna festivala u Republici Hrvatskoj. Poziv je uslijedio od Ministarstva kulture Republike Hrvatske, koje je s 50 posto financijski podržalo

sredini potvrdimo i u inozemstvu. To daje poseban zamah i dodatni entuzijizam orkestru, a poanta gostovanja je da mladi glazbenici prikažu van svoje sredine ono što su postigli i da za to dobiju povratno priznanje, jer time dobivaju jednu novu energiju, koja sudjeluje u daljnjem radu orkestra. To je vjetar u leđa.

HR: Kakve su bile reakcije publike i kritike u Hrvatskoj?

Mogu bez zazora reći da je naš nastup bio odličan, a to potvrđuje što smo i od publike i od stručne kritike dobili izuzetne pohvale, a naš gost-solist, mladi hrvatski violinist **Marco Graziani** je dobio u Splitu nagradu *Judita* za izvođenje violinskog koncerta **Tchaikovskog**.

HR: Koje bi vaše nastupe u inozemstvu, kao gosta dirigenata, posljednjih godina izdvojili?

Vi i ja nismo razgovrali za tjednik *Hrvatska riječ* od mog nastupa u studenome 2008., u njujorškom *Carnegie Hall-u*. U proteklih šest godina imao sam dosta gostovanja, a izdvojio bih nekoliko značajnijih, kao što su koncerti u Rimu s *Orchestra Sinfonica di Roma*, u Mexico City-u s *Orquesta Filarmonica de la OFUNAM*, u Bakuu s *Azerbaijan State Philharmonic orchestra*, u Torontu s *Toronto Sinfonia*, u Odesi s *Odessa Philharmonic orchestra* ili nedavno gostovanje u Braziliji s orkestrom *Teatro nacional Claudio Santoro*.

HR: Dugo vrijeme niste nastupili u Subotici. Može li subotička publika uskoro očekivati vaš nastup?

Točno je da već vrlo dugo nisam nastupao u Subotici. Čini se da je lakše doći do nastupa na *Dubrovačkim ljetnim igrama*, nego do koncerta u Subotici! Nadam se da ću u skoroj budućnosti ipak dobiti poziv od lokalne samouprave da ponovo sa Simfoničarima, na radost subotičke publike, nastupim na jednom koncertu.

PRIZNANJE SIMFONIČARIMA: NAGRADA ORKESTAR GODINE ZA 2014.

Početkom ove godine VSO je dobio nagradu revije za klasičnu muziku *Muzika klasika* kao Orkestar godine u 2014., a o nagradi je odlučivao petnaestočlano povjerenstvo, sastavljeno od eminentnih glazbenika i kritičara. Kako doživljavate ovo priznanje?

Vrlo sam sretan i ponosan na našu nagradu. Ovim značajnim priznanjem u svetu klasične glazbe u Srbiji, Vojvođanski simfonijski orkestar zaokružio je jednu od najuspješnijih godina rada do sada, iz koje je žiri izdvojio odlične koncerte na 60. Splitskom ljetu i 65. Dubrovačkim ljetnim igrama, kao i izuzetno zapažen multimedijalni koncert na međunarodnom muzičkom festivalu Nomus 2014. Premijerno izvođenje **Straussove** simfonijske poeme *Tako je govorio Zaratustra* u Novom Sadu i Koncerta za klavir i orkestar pod nazivom *Zodijak* suvremenog srpskog kompozitora **Aleksandra Simića**, s pijanistkinjom **Ritom Kinkom**, bio je glazbeni događaj godine i jedino izvođenje ovih djela u cijeloj regiji.

rice, djela kompozitora **Rudolfa Bručija**, **Stevana Divjakovića**, **Aleksandre Vrebalov** ili **Aleksandra Simića**. U interesu poticaja i afirmacije mladih domaćih kompozitora, ali i suvremene glazbe, preprošle smo godine raspisali natječaj za mlade kompozitore Vojvodine. Na tom prvom natječaju nagradu je dobila mlada vojvođanska skladateljica **Jelena Dabić**, čiju su kompoziciju Simfoničari premijerno izveli. Svake druge godine raspisivat ćemo natječaj za novu kompoziciju mladih, još neafirmiranih kompozitora, a pored

naše gostovanje, a drugu polovicu sredstva, je osigurala Vlada AP Vojvodine. To je velika stvar, jer je nastup u Hrvatskoj bio naše vojvođansko umjetničko zrcalo, naš iskaz u svijetu. Izuzetno sam sretan i zadovoljan zbog mladih glazbenika iz našeg orkestra koji su se potvrdili na tim značajnim festivalima, na kojima gostuju vrhunski glazbenici, renomirani orkestri visokog europskog ranga. Mi smo se uključili u to društvo i to je jedan veliki korak za naš daljnji rad.

U ovom stadiju, važno nam je da se pored nastupa u našoj

U SOMBORU JE 1943. I 1944. GODINE TISKAN TJEDNIK NA HRVATSKOM

Listajući **NAŠE NOVINE**

Naše novine, politički, gospodarski i društveni list, tiskan na hrvatskom, izlazio je u Somboru od drugoga travnja 1943. do šestog listopada 1944. godine

U jednom od prijašnjih brojeva *Klasja naših ravni* objavljena je bibliografija iz *Naših novina*, tjednika koji je u vrijeme Drugog svjetskog rata izlazio u Somboru na hrvatskom jeziku. Potaknulo me je to da podrobnije prelistam brojeve tog tjednika koji se, odnedavna i u digitalnom obliku, čuvaju u Gradskoj knjižnici *Karlo Bijelički*. Zanimljivo je vidjeti što su to novine pisale prije više od šest desetljeća. Neke od tema i stalnih rubrika aktualne su u tiskanim medijima i danas. Nažalost *Naše novine* bile su prije svega u funkciji potpore mađarskoj vlasti.

Za uvod zanimljivo bi bilo čuti koliko Sombor ima bogatu tradiciju lokalnih tjednih glasila. »Krajem sedamdesetih godina XIX. stoljeća ovu tradiciju utemeljio je somborski županijski tjednik *Bácska*, koji je, na mađarskom jeziku, izlazio od 1878. do 1914. godine. Treba spomenuti list za narodnu prosvjetu, gospodarstvo i zabavu *Rodoljub*, koji je, na srpskom jeziku, izlazio tijekom 1880. i 1881. godine. Skoro četiri desetljeća, na mađarskom je, između 1881. i 1918. godine, izlazio tjednik *Zombor és vidéke* (*Sombor i okoliš*). Godine 1882. javlja se na kratko i tjednik *Bunjevac*. List *Bačvanin* izlazio je

na srpskom jeziku od 1884. do 1893. godine, a od 1890. do 1893. na srpskom jeziku izlazi i dvotjednik *Domaći list*, te tjednik *Sloga* od 1905. do 1914. godine. Tijekom Drugog svjetskog rata tiskan je bunjevačko-šokački tjednik *Naše novine*, pod uredništvom dr. **Grge Vukovića**. Uz nabrojane listove tiskani su u Somboru i mnogi časopisi«, podaci su koje doznajemo od somborskog kroničara **Milana Stepanovića**.

POLITIČKI, GOSPODARSKI I DRUŠTVENI LIST

Naše novine, politički, gospodarski i društveni list, tiskan na

hrvatskom, izlazio je u Somboru od drugoga travnja 1943. do šestog listopada 1944. godine. Izdavač i odgovorni urednik lista bio je Grga Vuković, odvjetnik iz Sombora i narodni zastupnik u budimpeštanskom parlamentu. List je imao nakladu od 5.000 primjeraka, a tiskan je na osam strana. U vrijeme pokretanja *Naših novina* Vuković je već bio isključen iz Hrvatskog kulturnog društva *Miroљub*, jer je kako je obrazloženo »uz pomoć okupacijskih vlasti radio protiv interesa Društva«. Zanimljivo, na stranica-ma *Naših novina* nisam našla tek na nekoliko mjesta riječ Hrvat već su se rabili termini Bunjevci

CRTICE IZ SVAKODNEVICE

Iz *Naših novina* doznajemo da je u Somboru otvoren dom za tuberkulozne s 30 postelja, da je prvu pričest primilo 380 prvopričesnika, zatim vijest da su Sombor i Subotica povezani kamenom cestom. Tih 40-tih godina u Somboru je falilo stanova za najam pa su ubrzano izgrađene trokatnice iza Županije. U njima i danas žive Somborci. U jednoj vijesti objavljeno je da je suncokret u Bačkoj posijan na 75.000 jutara, šest desetljeća kasnije približno smo na istim površinama. Novine su objavile i da je jedna devetnaestogodišnja Lemešanka rodila trojke, koje su zajedno imale osam kilograma. Iz nekih vijesti da se vidjeti kako je usprkos ratu paralelno tekao i onaj uobičajeni život. Tako se najavljuju skupština filatelista, natjecanje frizera, sportaška natjecanja, održavani su vašari, a u Somboru je gostovao i cirkus. Da je rat svjedoče izvješća s bojišnica, naredbe o zamračivanju, podjela bonova za hranu, naredbe o cijenama osnovnih životnih namirnica za čije se kršenje išlo u zatvor i globa za poljoprivrednike koji vlastima nisu predali višak kukuruza.

i Šokci. To je bilo sukladno s politikom mađarske vlasti koja je favorizirala bunjevačko nacionalno opredjeljenje. O djelovanju Grge Vukovića i njegovim *Našim novinama* **Mario Bara** je u tekstu *Pregled povijesti Hrvata u Vojvodini* napisao: »Mađarske vlasti su nastavile nekadašnju politiku poticanja bunjevačke samosvojnosti te se pokušalo s osnivanjem promađarskog Bunjevačko-šokačkog kulturnog saveza pod Grgom Vukovićem koji je u Somboru izdavao *Naše novine* i *Naš kalendar*. Osnivanje Bunjevačko-šokačkog kulturnog saveza onemogućila je skupina nacionalno svjesnih Hrvata okupljena oko somborskog HKD *Miroljub* ograđujući se od Vukovića i njegovih sljedbenika«.

Koliko su *Naše novine* bile u službi potpore mađarskoj vlasti vidi se već iz drugog broja u kome je cijela prva stranica posvećena **Hortiju**, a naslov teksta je *Nagybány Horthy Miklós regent Kraljevine Mađarske* patron Bunjevaca, nekoliko tjedana kasnije može se, vjerovali ili ne, pročitati kako je gospođa Horty održala govor na radio postaji, zatim nešto kasnije tekst na cijeloj stranici kako je Horty proslavio rođendan.

S POŽUTJELIH STRANICA

U prvom broju potporu *Našim novinama* dao je **Antun Karagić** koji je napisao – »Dočekali smo. *Naše novine* će ugledati svijetlost dana. Novine na našem materinjskom jeziku. Znam da će se narod u 'Bajskom trokutu' radovati ovim novinama, kao majka jedincu sinu...«

Na naslovnici jednog od brojeva iz 1944. godine piše se o našim »rak ranama«. Autor teksta tako navodi: »Iskreno rečeno naš narod ima nekoliko lijepih, zapravo divnih osobina. On je pobožan, marljiv, iskren, gostoljubiv, poverljiv i štedljiv. Radi svih ovih osobina, stekli

mjestima mnogo više ljudi umire nego što se rađa. Naš narod, premda ima sve uvjete za razvoj, ne može dugo opstati.« Tako su novine pisale prije šest desetljeća, a ovaj napis itekako je aktualan i danas. Na jednoj od naslovnice je tekst o dilemi trebaju li *Naše novine* biti pisane ijekavicom ili ikavicom. Autor teksta tu dvojbu, na koju ga je potakao jedan čitatelj, rješava tako što novinarima i suradnicima ostavlja na volju hoće li pisati ikavicom ili ijekavicom. »Ikavština je lipa i milozvučna, pa prema tome nemamo se čega stidjeti, ako s ikavštinom govorimo i ako sa njome pišemo. Naš narod će radije čitati članak pisan ikavicom nego

»SLUČAJ« LAJČE BUDANOVIĆA I BLAŠKA RAJIĆA

U jednoj vijesti napisano je da je biskup **Lajčo Budanović** vraćen na svoju dužnost župnika Župe sv. Terezije u Subotici »jer više nema razloga da bude odsutan iz Subotice«. U drugoj pak vijesti stoji da se župnik **Blaško Rajić** vratio u Suboticu, gdje je preuzeo vođenje svoje župe. Župnik se vratio iz Budima gdje je dvije godine proveo u jednom samostanu, a njegov povratak vjernici su primili s radošću. Ne piše, ali trebalo bi znati da su mađarske vlasti poslije okupacije biskupa Lajču Budanovića i Blaška Rajića, duhovne vođe

GRGA VUKOVIĆ

Grga Vuković je pripadao Vojvođanskom pokretu i Hrvatskoj seljačkoj stranci (HSS). Nakon uvođenja šestosiječanjske diktature je 1934. pola godine izdavao list *Danica*, od veljače do kolovoza. Bio je u prvoj upravi HKD-a *Miroljub*. Isključen je 1942. godine jer je otvoreno stao na stranu okupacijskih vlasti. U listopadu 1944. godine pobjegao je iz Sombora i nastanio se u Münchenu. Umro je 1956. godine.

nekim drugim nariječjem, pa prema tome nemamo ni prava ni razloga da se ikavice odredimo. Međutim sad je drugi slučaj s našom Šokadijom koja govori ijekavicom... Prema tome neka nikome ne bude krivo kada se piše ikavicom ili ijekavicom, jer je ona podjednako naša.« U

Hrvata, internirale izvan Subotice.

Kako pišu *Naše novine* 1943. godine održana je i *Dužionica*, ili kao piše *Dožejanca*, koju je organizirao HKD *Miroljub*. Kako je tog dana bila »mlada nedilja« svi prisutni su sudjelovali u procesiji na Trgu Svetog trojstva. Dramska sekcija HKD-a *Miroljub* odigrala je *Šepu* i *Svijest Antuna Karagića* i to u somborskom kazalištu. Zanimljivo je da somborsko hrvatsko društvo ponovno na repertoaru ima *Šepu*.

Kakav značaj za povijest Hrvata u Somboru i okolici, ima tjednik *Naše novine* ostavljamo sudu povjesničara. Ovim tekstom samo smo željeli iznijeti činjenice iz jednog dijela povijesti Hrvata u Somboru, a kroz sadržaj *Naših novina* i da damo neke zanimljive informacije iz života Hrvata tijekom Drugog svjetskog rata.

Priredila: Zlata Vasiljević

CRNA KRONIKA

I ondašnje novine objavljivale su vijesti iz crne kronike: *Vršalica otsikla nogu jednoj divojčici od četiri godine, Krvavi zločin, Samoubojstvo tridesetomogodišnje gazde, Trideset bandita opljačkalo brzi vlak, Slučajno ubio ženu pa izvršio samoubojstvo* i da ne nabrajamo više. Danas bi ovakve vijesti bile u rubrici crna kronika.

su Bunjevci i Šokci veliki ugled i simpatije onih naroda, koji su s njima dolazili u bliži dodir. Pa, ipak ovaj narod ima i velikih mana, zapravo poroka. Najveća je mana što iz dana u dan brojčano opada. Gotovo u svim našim

jednom od brojeva je i razgovor s poglavarom Karmelićanskog samostana u Somboru ocem **Gerardom** te prigodan tekst u povodu treće obljetnice od smrti **Alekse Kokića**.

Kako doživljavate pokladne običaje i što oni znače za vas?

ANITA ŽANIĆ,
novinarka, Golubinci

Veselje i radost

Ako ste iz Golubinaca, na ovo pitanje nije jednostavno odgovoriti s obzirom na to da su se mačkare u ovom srijemskom selu zadržale najmasovnije. Imala sam tu sreću da odrastem u sredini gdje se pokladni običaji njeguju više od dvije stotine godina, pa sam još kao mala znala i sudjelovala u mačkarama koje su išle selom. Međutim, od kada je naše hrvatsko društvo prije desetak godina pokrenulo manifestaciju danas poznatu kao *Golubinačke mačkare*, ovaj običaj sve više dobiva na značaju.

Postoji jedna anegdota koja kaže kada se jednom prilikom gost iz Dalmacije obreo u Golubincima za vrijeme Mačkara, čudom nije mogao da se načudi svemu što je vidio, pa je po povratku kući, na pitanje kako je tamo u Srijemu, odgovorio: »Dobri su ljudi, dobro rade, ali ima tri dana u godini kada cijelo selo poludi.«

To su dani koje svi iščekujemo i za koje se spremamo gotovo cijele godine. A kako ne bi zaboravili stari običaj kada su mačkare išle od kuće do kuće. Ova manifestacija je proširena i na četvrti dan kada ljudi u selu širom otvorenih kapija dočekuju mačkare, što predstavlja pravi ugođaj i za domaćine i za maskirane sudionike. Na inicijativu nekoliko ljubitelja konja, a na radost svih nas, od prije par godina pokrenuto je i pokladno jahanje, tako da je sve to preraslo u veliku tradiciju s neizmjenim značajem na mene, udrugu, zajednicu, selo... Ovi, kako ih mi još zovemo Premundureni dani su dani veselja, radosti i ludovanja, stoga mogu izraziti veliki osjećaj ponosa da nam i u ovim teškim vremenima, nije zamro duh.

S. D.

MARICA ANDRIĆ,
umirovljenica, Plavna

Tute – čuvari tradicije

U mom djetinjstvu i mladosti pokladni su običaji bili jedni od najvećih događanja u selu. S radošću smo očekivali to vrijeme ispunjeno raznim šaljivim zbivanjima, veseljem i igrankama. U tim zgodama sudjelovali su svi mještani sela, bez obzira na nacionalnu pripadnost ili vjeroispovijest. Tada su bile uglavnom lipe i gadne tute. Lipa su tute bile organizirane u pokladnu nedjelju, a gadne tute u ponedjeljak i utorak, u raznim maskama, s metlama i drugim rekvizitima izvodile bi svakojake ludorije šetajući ulicama Plavne. Maskirani momci iskoristili bi prigodu, da ostave trag na licima djevojaka obojivši ih različitim bojama, a »pao« bi i poneki poljubac. Sve je to stvaralo jedno osobito veselo raspoloženje kada je sve okrenuto naglavačke, a nitko se pri tome nije ljutio, jer je to bila ustaljena tradicija i normalni običaji kada je sve dopušteno.

Zbog raznih okolnosti, dugo vremena su pokladni običaji potiskivani i sprječavani te je ta tradicija gotovo nestala. Osnutkom HKUPD-a *Matoš* 2008. godine, ova je udruga počela obnavljati zaboravljenu tradiciju, a pokladni su običaji bili prioritet. Mnoge je mještane to oduševilo te su podržali ovu plemenitu inicijativu. Ja osobno od samog početka sudjelujem u tim aktivnostima i nastojim ovu tradiciju prenijeti i na svoju unučad, kako bi bili ponosni na kulturnu baštinu svojih predaka.

Za pohvalu je što *Matoš* organizira i program za djecu – *male tute*, koji će tako sačuvati vlastite korijene i identitet a time osigurati, i budućnost kulture kojoj pripadaju.

Z. P.

LIDIJA FIRANJ,
poslovna administratorica,
Sombor

Tradicija u obitelji

Drago mi je što su moji roditelji odrasli u obiteljima gdje se držalo do naše tradicije i običaja pa su u tom duhu odgajali i brata i mene. Kao djetetu ti običaji o Božiću, Uskrsu i drugim svecima bili su mi zanimljivi, ali sada na sve to gledam ozbiljnije i kada dođu naša djeca zadaća će nam biti da tu ljubav prema našim običajima prenesemo i na njih.

Sada čekamo prelo i svake godine se mi folkloraši iz Hrvatskog doma posebno pripremamo za taj nastup, a poslije uživamo u večeri i druženju. Na prelo su redovito išli i moji roditelji, poslije smo krenuli i mi mlađi, a tu tradiciju mi ćemo opet prenijeti na one mlađe. Svake godine se za prelo posebno spremamo, i uvijek se mi cure trudimo da za prelo nešto »premijerno« obučemo, da uzmemo nešto novo i da se pokažemo.

Već nekoliko godina mi u folklornoj sekciji njegujemo stari običaj sahranjivanja begeša. Nemamo taj dan probu već se okupimo i simbolički sahranimo begeš. Bude to duhovito i zanimljivo, a sve to ostane zabilježeno u našem listu *Miroljub*. Čista srijeda označava početak korizme u kojoj nema veselja stoga simbolički sahranimo i oplaćemo naš begeš. Uradit ćemo tako i ove godine. To je stari običaj, koji mi folkloraši u *Nazoru* njegujemo.

Potom slijedi korizma i tu uvijek dolazi pitanje čega ćemo se odreći. Nije to baš popularno kod mladih, ali svatko od nas nađe neki porok kojega se spreman odreći do Uskrsa.

Z. V.

RAZGOVOR POVODOM MANJKA MEDICINSKOG OSOBLJA

DR. BRANISLAV RAKETIĆ,
RAVNATELJ DOMA ZDRAVLJA APATIN

Liječnika malo, gužve velike, pacijenti nezadovoljni

U posljednjih nekoliko godina u Domu zdravlja Apatin vidljivo je konstantno smanjenje broja uposlenih, kako medicinskog, tako i ostalog osoblja. Još je lošije stanje u seoskim ambulantama u sastavu doma. Tako u ambulanti u Sonti, najvećem selu u općini, iako je sistematizacijom predviđeno troje liječnika opće prakse, već dugo ordinira dvoje. Nema više ni zamjena u slučajevima njihovog odlaska na godišnje odmore, bolovanja, slobodne dane. Stomatološka ambulanta već dugo radi samo tri dana u tjednu, a uzorci za laboratorijske pretrage uzimaju se samo jedanput na tjedan. I broj medicinskih sestara sveden je na neophodan minimum. Razumljivo, gužve su velike, pacijenti vrlo nezadovoljni, jer se osjećaju zakinuti u svojim osnovnim pravima. Slično stanje je i u ambulanti u Prigrevici. Ravnatelj Doma zdravlja, specijalist opće medicine dr. **Branislav Raketić**, zbog manjka liječnika, većinu radnog vremena provodi u ordinaciji, umjesto da s pozicije odgovorne osobe rješava sve više gorućih problema.

Kadrovska situacija u Domu zdravlja Apatin sve je problematičnija. Što je, po Vama, uzrok problema?

Ne samo nama, nego svim domovima zdravlja u Srbiji veliki problem predstavljaju najnovije

mjere Vlade, odnosno naredba Ministarstva zdravlja glede zabrane novih upošljavanja bez njihovog odobrenja. Suočili smo se s velikim problemom. Odjednom, bez obzira na odlaske uposlenika u mirovinu, na porodijsko, na neplaćeno, pa smo čak imali i slučaj da je liječnica opće prakse u ambulanti Prigrevica preminula, bez obzira na sve apele s terena, zbog novih propisa njihova mjesta nismo u mogućnosti popunjavati.

Evidentno je da zdravstveni radnici odlaze u inozemstvo. Zbog čega?

U našem Domu zdravlja upravo imamo slučaj jednoga zdravstvenog tehničara, koji je uzeo godinu dana neplaćenog dopusta i sada je u Njemačkoj na privremenom radu. Ne mogu mu to zamjeriti, velika je razlika u vrednovanju rada naše struke ovdje i tamo, bez obzira na stupanj obrazovanja. No, tu nastaju problemi za nas. Zdravstvenog radnika na njegovo mjesto možemo uposliti, ali samo na tih godinu dana i kad to vrijeme istekne, ukoliko uposlenik koji je u inozemstvu odluči ostati tamo, mi ostajemo bez njega, ali ostajemo i bez ovoga kojega smo uposlili kao zamjenu, jer mu radni odnos ne možemo produžiti. Tako gubimo zdravstvene radnike i sad smo već na nekom minimumu, pa uz velike probleme podmirujemo potrebe pacijenata naše općine. Uopće ne znam ni kako da određene liječnike koji su stekli potrebne uvjete pošaljemo na specijalizaciju. Neophodan nam je ginekolog, trenutačno imamo samo jednoga, budući je naša liječni-

ca do travnja 2016. godine na porodijskom, dr. **Beoković** je u mirovini, dr. **Barać** je u Vrbasu, tako da smo bili prinuđeni angažirati umirovljenog ginekologa iz Odžaka. Trebali bismo i 3 do 4 naša liječnika uputiti na specijalizaciju, ali je problem što na njihova mjesta ne možemo primiti druge liječnike opće prakse. Ministarstvo zdravlja nije predvidjelo ovu situaciju. I sada smo u velikom minusu s liječnicima opće prakse, pa tako u Apatinu umjesto šestoro, radi petero, Sontu i Prigrevicu umjesto po tri, pokrivaju po dva liječnika. Doduše, dopuštaju nam da nekoga uzmemo na određeno vrijeme, ali uz uvjet da ga ne plaća ministarstvo, nego lokalna zajednica.

Kako se ova situacija reflektira na stanje u seoskim središtima?

Stanje je puno lošije nego prijašnjih godina. Tu se opet vraćamo na priču o kadrovima. Sonta, recimo, ima više od 4.000 žitelja, o čijem zdravlju umjesto troje, predviđenih sistematizacijom, brine dvoje liječnika. Kad jedno od njih ode na godišnji odmor ili bolovanje, zamjenu ne možemo poslati, jer i u Apatinu umjesto šestoro, radi petero liječnika opće prakse. Reduciran je i broj radnih dana stomatologa, jer je država zacrtala da se odraslo stanovništvo u narednom razdoblju mora prebaciti na usluge privatnog sektora, a u domovima zdravlja da se ubuduće pružaju stomatološke usluge samo djeci. Iskreno, tu ne vidim neko rješenje povoljno po pacijente, država forsira racionalizaciju pod svaku cijenu. Osobno, kao liječnik,

protivnik sam tih mjera, jer se na zdravlju, jednostavno, ne bi smjelo štedjeti.

Postoji li ipak neko rješenje koje bi bar privremeno zadovoljilo potrebe DZ Apatin?

Ukoliko nam je neki kadar neophodan, moramo od Ministarstva tražiti odobrenje. U slučaju pozitivnog odgovora posebna vladina komisija to mora verificirati, pa tek onda slijedi i formalno odobrenje. Ova procedura je dugotrajna, nekada čak i do godinu dana. Bilo je nagovještaja da će zdravstvo biti izuzeto iz slijepog držanja navedenih pravila, no, ne znam koliko je to realno, za njih znam samo iz medija. Iz Ministarstva još nismo dobili nikakve konkretne signale. Jedina povoljnost za nas bilo je odobrenje za upošljavanje dvije sestre i jednoga farmaceuta biokemijskog smjera u laboratoriju. Primili smo i jednoga liječnika, na mjesto preminule liječnice u Prigrevici. Veliki problem sa srednjim kadrom predstavlja nam odlazak uposlenika na zapad, gdje je trenutačno potražnja upravo za tim profilom medicinskih radnika u stalnom porastu. Tako nam se stvaraju novi problemi i jednostavno ostajemo u nekom nedefiniranom međuprostoru između mjera Vlade i realnoga života. Kako je politika uvela sve ove mjere, tako će ih morati i rješavati, jer se, bar u zdravstvu, u stvarnosti nisu pokazale nimalo pozitivno. Ukoliko ukidanjem ovih mjera ne stimuliramo njihov ostanak, vrlo brzo ćemo se suočiti s potrebom uvoza stručnjaka, jer sada samo ubrzavamo njihov izvoz.

Ivan Andrašić

BLAŠKO STANTIĆ, ČLAN SUBOTIČKOG GRADSKOG VIJEĆA ZADUŽEN ZA OBRAZOVANJE

Proračun za obrazovanje manji je za oko 10 posto u odnosu na lanjski, te i ove godine neće biti velikih ulaganja

Prioritet je sigurnost djece

Ovogodišnja proračunska izdvajanja za obrazovanje smanjena su za oko 10 posto što je posljedica smanjenja ukupnog gradskog proračuna i programa mjera štednje, objašnjava član Gradskog vijeća zadužen za obrazovanje **Blaško Stantić** i dodaje kako stoga i ove godine brojni zahtjevi škola prema lokalnoj samoupravi, a koji se odnose na velike investicije, neće moći biti ispunjeni.

Stantić ističe da se osim velikih investicija, smanjenja odnose na troškove za mobitele, reprezentacije, i slično, a da su prioriteti i kriteriji u kreiranju proračuna za obrazovanje bili sigurnost djece. Zbog toga se vodilo računa da se ispune, prije svega, zdravstveni i sanitarni uvjeti u objektima u kojima prema nalazima inspekcija ima problema s vodom za piće i neuvjetnim sanitarnim čvorovima, a dijelom su planirane manje investicije

kako bi se osiguralo normalno funkcioniranje.

RAVNATELJI MORAJU BITI MENADŽERI

»Kada je riječ o velikim investicijama, naše preporuke ravnateljima škola su da prate natječaje koje raspisuju Pokrajina i Republika, koje financiraju projekte za povećanje energetske učinkovitosti objekata. Naše škole, kako u gradu tako i u okolnim naseljima, uglavnom su sve građene od '65. do '75. godine, u te zgrade se nije ulagalo posljednjih 30 i više godine i najveći problemi su loša stolarija, dotrajali prozori i vrata, zbog čega su veliki gubici u grijanju. Primjerice, u školi u Žedniku toliko je loša stolarija da se učionice ne mogu zagrijati. U školi Sveti Sava također ima problema s prozorima na zgradi i na dvorani za tjelesni, isto je u ško-

lama u Tavankutu i Đurđinu. Na republičkim i pokrajinskim natjecajima na koje škole budu konkurirale grad će dati potporu u smislu financijskog učešća, a također ćemo dati novac za izradu građevinskih projekata, bez kojih se ne može nigdje niti aplicirati. U tom smislu ravnatelji u školama moraju biti menadžeri i iznalaziti neki novac, jer se ne mogu osloniti samo na proračun, a mislim da ravnatelji škola upravo tako i rade«, kaže Blaško Stantić i dodaje kako će moguće nepredviđene veće havarije biti financirane iz tekuće proračunske pričuve.

MATIJA GUBEC DOBIVA BUNAR

Kada je riječ o predškolskom obrazovanju planirana je plinifikacija četiri objekta PU Naša radost: Vjeverica, Mak György, Hajdi i Naši biseri. »Za ovu inve-

sticiju planirali smo 414 milijuna dinara, ali svjesni smo da to neće biti dovoljno novca i planiramo nešto sredstava dodati kroz rebalans proračuna«, kaže Stantić i dodaje da Naša radost također ima probleme sa starim objektima. On podsjeća da je prošle godine lokalna samouprava financirala rekonstrukciju jednog objekta na Kelebiju, ali da za ovu godinu nisu predviđene tako velike rekonstrukcije.

Za održavanje objekata osnovnoškolskog obrazovanja u proračunu je izdvojeno 261 milijun dinara. Među planiranim investicijama je bušenje bunara u Osnovnoj školi Matija Gubec u Tavankutu, za što je planirano 600.000 dinara. »Ta će se investicija morati izvršiti budući da je tamo neispravna voda za piće i nemamo vodovodnu opskrbu. Kao što sam rekao, u kreiranju proračuna prioritet je bio sigurnost djece stoga moramo

osigurati zdravstvenu ispravnost vode«, kaže Stantić te ističe da je u ovoj školi kao i u školskim objektima u Čantaviru, Dušanovu i Višnjevcu predviđeno rješavanje problema gromobranskih instalacija. Osim toga, zakonska obveza lokalne samouprave je zamijeniti na objektima salonit ploče koje se smatraju kancerogenim materijalima. Takav je krov u Novom Žedniku na školi *Bosa Milićević*, a u objektu u Žedniku bit će zamijenjeni pregradni montažni zidovi pravljani od salonit ploča.

»Jedan od problema je nedovoljan broj učionica u školi *Szécsenyi István* u kojoj smo prošle godine imali upis više od 120 učenika, što je skoro četiri odjela. Tamo nam treba 10 do 15 milijuna dinara kako bismo osposobili četiri učionice koje su već izgrađene i pod krovom su, ali ih treba ožbukati i urediti. Nadam se da ćemo sredstva predvidjeti rebalansom kako bismo riješili to pitanje makar za početak sljedeće školske godine.

Zatim, jedina gradska škola koja nema dvoranu za tjeležište je *Đuro Salaj*. Izgradnja bi koštala oko 80.000 eura i, na žalost, niti ove godine nije mogla ući u proračun. To nam stoji kao jedna velika zadaća«, kaže Stantić i ističe kako u mnogim osnovnim školama, kojih u Subotici ima 23, ima izuzetnih primjera dobre suradnje s roditeljima koji se angažiraju u poslovima malanja, lakiranja parketa i drugih poslova.

RADIONICE ZA POLITEHNIČKU ŠKOLU

Veći novac predviđen je za srednju Politehničku školu, koja u ovom trenutku nema svoje radionice za stručnu praksu učenika. »Politehnička škola je izašla iz prostorija tzv. malog MEŠC-a u Ulici Matije Gupca, koje su restitucijom vraćene Subotičkoj biskupiji. Tamo su još ostale neke učionice Tehničke škole *Ivan Sarić*, za koje ćemo uskoro morati naći rješenje. Politehnička ima jednu stolarsku radionicu kod škole *Matko Vuković*, koja

je također vraćena restitucijom vlasniku i imaju rok dvije godine da se isele odatle. Grad im je upravo dao na korištenje vlastiti prostor od nekih 600 kvadrata u Haramabašićevoj ulici gdje se nalazi OKUD *Mladost*, s tim da tamo moramo uraditi rekonstrukciju. To je dosta zapušten i oronuli prostor u kojem treba zamijeniti kompletnu električnu instalaciju, predviđena je plinifikacija i kanalizacijska instalacija, za što smo predvidjeli 6,5 milijuna dinara. Grad će na ovaj način osigurati osnovne preduvjete, a škola će sama kroz stručnu praksu učenika urediti prostor budući da imaju razne profile – zidare, ličioce, stolare, keramičare. Taj posao treba biti završen ove godine«, kaže Blaško Stantić.

Oko 500 tisuća dinara predviđeno je za Srednju ekonomsku školu *Bosa Milićević*, odnosno za postavljanje visoke žičane ograde i sređivanje dvorišta u kojem učenici izvode nastavu tjelesnog. Naime, ekonomska škola također nema dvoranu za tjelesni odgoj, a cijela zgrada škole također je restitucijom vraćena Židovskoj općini kojoj grad plaća veliku zakupninu. Stoga je premještanje škole još jedan ozbiljan problem za koji lokalna samouprava mora naći rješenje.

»Planirali smo da ove godine privedemo namjeni objekt u vlasništvu škole *Sonja Marinković* kod Senčanske crkve. Želimo tamo premjestiti Osnovnu školu za obrazovanje odraslih, koja je sada u zakupu na Otvorenom sveučilištu, gdje plaćamo kiriju oko 500.000 dinara. Za adaptaciju trebamo oko 20.000 eura, i to ćemo vjerojatno izdvojiti rebalansom kako bismo započeli poslove ove godine, a sljedeće završili«, kaže Stantić.

SA SINDIKATIMA O PUTNIM TROŠKOVIMA

Pokrajina je za početak prve faze rekonstrukcije fasade na Tehničkoj školi *Ivan Sarić* ove godine izdvojila oko 40 milijuna dinara. Grad nije planirao sredstva za tu namjenu.

»Prošle godine smo uredili fasadu Glazbene škole, a ostaje nam za urediti fasadu na Kemijskoj koja je također u lošem stanju. Rekonstrukcija će koštati oko sto tisuća eura, ali nije ove godine ušlo u plan. Realizirat će se također u fazama te planiramo sljedeće godine započeti s prvom fazom. Škola ima projekt rekonstrukcije ali se on mora obnoviti budući da je važio tri godine«, objašnjava Blaško Stantić.

Kad je riječ o štrajku prosvjetnih radnika, on kaže da grad, budući da nema ingerencija, ni na koji način ne sudjeluje u razgovorima koji se vode između sindikata i Ministarstva

obrazovanje, ali zato lokalna samouprava mora riješiti sa sindikatima zaostale isplate putnih troškova. »Budući da su sindikati dobili spor na Ustavnom sudu, formirali smo radnu grupu kako bismo riješili problem zaostalih isplata putnih troškova. Naime, mi smo plaćali 70 posto putnih troškova prosvjetnim radnicima koji su htjeli gotovinu, međutim od početka školske godina isplaćujemo sto posto i sada se sa sindikatima dogovaramo kako ćemo taj dio retroaktivno isplatiti. Dobili smo rok od gradonačelnika dva mjeseca da to riješimo«, kazao je Blaško Stantić.

S. Mamužić

RACIONALNIJI PRIJEVOZ

Ožujka prošle godine lokalna samouprava je preuzela od hrvatskog i mađarskog nacionalnog vijeća obvezu plaćanja prijevoza za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom ili mađarskom jeziku, a udaljeni su više od četiri kilometra od najbliže škole u kojoj mogu pohađati nastavu na svom materinskom jeziku. Član Gradskog vijeća zadužen za obrazovanje Blaško Stantić kaže da se poslije prvih iskustava pokazala potreba za većom racionalnošću budući da je bilo pet autobusnih linija za koje je lokalna samouprava izdvajala 10 milijuna dinara.

»Organizirali smo nekoliko sastanaka sa školama u kojima se pohađa nastava na hrvatskom i mađarskom jeziku, s predstavnicima nacionalnih vijeća i *Suboticatransa*, te smo uspjeli svesti na tri autobusne linije čime smo uštedjeli 30 do 35 posto troškova. Pri tome smo obuhvatili svu djecu osim, kad je riječ o nastavi na hrvatskom, dvoje djece s Velikog Radanovca i Željezničkog naselja za koju će Hrvatsko nacionalno vijeće dodati dio sredstava pored novca koji im grad osigurava za karte«, kaže Blaško Stantić.

Jedna autobusna linija, na koju se okupljaju djeca s Bikova, Malog Palića, Klise, polazi od škole *Sveti Sava* ide do tržnice u Šandoru, obilaznicom do Bolnice, potom ulicom Nade Dimić na Senčanski put gdje također ima djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom i mađarskom jeziku, i prevozi ih do škole *Ivan Milutinović*, potom do škole *Matko Vuković*, odatle ide do škole *Ivan Goran Kovačić* i produžava za 10. oktobar. Druga linija iz Malog Bajmoka s autobusnog stajališta ide Ulicom Frana Supila na Bajski put, dolazi na Gajevu i ide do škole *Matko Vuković*, te djecu iz Malog Bajmoka koja pohađaju nastavu na mađarskom jeziku vozi dalje do škole *Ivan Goran Kovačić*, gdje učenici presjedaju na spomenuti autobus iz Šandora i produžavaju za školu 10. oktobar.

Treća autobusna linija organizirana je za djecu iz Nose, Bačkih Vinograda i Hajdukova.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 6. do 12. veljače

6. VELJAČE 1995.

Ágnes Heller, jedna od vodećih filozofkinja i estetičarki današnjice, održala je na subotičkom Otvorenom sveučilištu predavanje o temi: *Mnoga lica multikulturalizma*. Nakon toga Hellerova je sa subotičkim intelektualcima, spisateljima i političarima vodila živ i zanimljiv razgovor o položaju intelektualaca – danas.

6. VELJAČE 2006.

U teškoj prometnoj nesreći, na magistralnom putu Subotica – Sombor, poginule su četiri osobe, među njima i mr. **Lazar Ivan Krmpotić**, župnik u crkvi

sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Bio je plodan pisatelj, kulturni djelatnik, utemeljitelj nekoliko značajnih institucija i udruga. Organizator brojnih skupova o značajnim ličnostima i događajima; 23 godine uređivao je list *Bačko klasje*. Autor dvije knjige o umjetnosti u tehnici slame, urednik *Zbornika o biskupu Ivanu Antunoviću* i dr.

7. VELJAČE 1904.

Na osnivačkoj skupštini *Kružoka* graditeljskih majstora i obrtnika za predsjednika je izabran glasoviti arhitekt **Titus Mačković** (1851. – 1919.).

7. VELJAČE 1945.

Usvojena je odluka o privremenoj ustrojbi i djelokrugu rada narodnooslobodilačkih odbora u Vojvodini, kao osnovnih nositelja vlasti. Prema novoj administrativno-teritorijalnoj podjeli u sklop subotičkog okruga ušli su kotari Bačka Topola, Idoš, Senta i Subotica.

7. VELJAČE 1997.

Protumiloševićevski prosvjedi subotičkih studenata bivaju sve češći i masovniji, a na njima sudjeluje od dvije do pet tisuća visokoškolaca i građana. U znak solidarnosti priključuju im se čelnici Skupštine općine, pojedinih udruga i radnici iz tvornica.

8. VELJAČE 1847.

Umro je **Josip Sarić**, javni djelatnik, gradski nadbiježnik, vijećnik i ravnatelj svih škola u gradu. Upornim zalaganjem uz 9 postojećih otvorio je još šest novih škola, četiri pučke i po jednu na hrvatskom (bunjevačkom) i srpsku školu. Sve ove škole imale su 15 razreda i 15 učitelja.

8. VELJAČE 1925.

Na parlamentarnim izborima u Subotici glasovao je 11.031 birač. Za narodne zastupnike u Skupštini Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca izabrani su kandidati Radikalne stranke dr. **Jovan Radonić** i **Marko Jurić**. S liste Demokratske stranke najviše glasova su dobili: **Milan Grol**, ministar prosvjete i dr. **Luka Pleksović**.

9. VELJAČE 1747.

Zbog toga što su odbili participirati u podmiranju javnih troškova,

Gradsko je vijeće odlučilo da subotičkim plemićima, članovima Vijeća, zabrani sudjelovanje na sjednicama ovog najvišeg lokalnog samoupravnog tijela. Time je uvjetovano preseljenje više krupnih plemićkih obitelji u Lemeš.

10. VELJAČE 1912.

U Subotici je rođen **Mate Brčić Kostić**, matematičar, sveučilišni profesor, svjetski poznat i priznat esperantist, ugledni javni djelatnik bačkih Hrvata. Studij matematike i fizike završio na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, gdje je obranio i doktorsku radnju. Isprve je srednjoškolski profesor u Subotici, ali je zbog zalaganja za hrvatske odjele u gimnaziji prinuđen napustiti rodni grad i od 1958. je asistent, a ne zadugo sveučilišni nastavnik u Sarajevu. Od početka 60-tih je profesor na višim školama i fakultetima beogradskog i novosadskog sveučilišta. Uz znanstvena djela i udžbenike iz matematike, objavio je veći broj znanstvenih radova u matematičko-fizičkoj i astronomskoj periodici. Iselio se u Hrvatsku 1994. godine. Umro je u Zagrebu 10. svibnja 2010.

10. VELJAČE 2003.

Premينو **Gustav Šimoković**, apsolutni prvak države u rvanju, kasnije dugogodišnji trener Hrvackog kluba *Spartak* i istaknuti sportski djelatnik. Rođen 1913. godine.

11. VELJAČE 1861.

Poslije rasformiranja Srpske Vojvodine krajem 1860. te uspostavljanjem županije, i u Subotici počinje reorganizacija lokalne uprave i samouprave. Taj posao

vodi izaslani dvorski savjetnik, inače Subotičanin, **Karlo Sučić** koji je u šatoru postavljenom na Pijačnom trgu, usred grada, sproveo izborni postupak, kada je za gradonačelnika izabran **Ivan János Mukić**, dobivši 1.182 glasa.

11. VELJAČE 1992.

Premינו je **Stjepan Bartolović**, profesor jezika i književnosti, spisatelj i publicist. Suradivao u mnogim međuratnim listovima i časopisima, gdje objavljuje kritiku, jezikoslovne i radove iz povijesti književnosti i etnografije, posebno se zanimajući za šokačke Hrvate u Bačkoj i Podunavlju. Službovao je u Karlovcu, Splitu, Sinju, Dubrovniku, Subotici, Rijeci i Zagrebu. Pedesetih godina je lektor subotičkom kazalištu. Rođen je u Baču, 23. studenog 1909. godine.

12. VELJAČE 1779.

Dva tjedna nakon što je u svoj grad donio radosnu vijest o proglašenju Subotice (Svete Marije) slobodnim kraljevskim gradom, senator i gradski kapetan **Ivan Sučić**, u pratnji **Martina Mamužića**, predsjednika Vanjskog vijeća grada, ponovno kreću put Beča. Zadaća im je skupa s nadbiježnikom **Antunom Parčetićem**, koji ih je već čekao u Beču, izraditi konačni prijedlog teksta budućeg privilegija grada.

12. VELJAČE 2002.

Na Pravnom fakultetu u Osijeku **Slaven Bačić**, obranio je doktorsku radnju *Povjerenstveni statuti slobodnih kraljevskih gradova Subotice, Sombora i Novog Sada, s posebnim osvrtom na hrvatske slobodne kraljevske gradove*.

POGLED S DRUGE STRANE:

ZAVRŠEN NATJEČAJ ZA DODJELU BESPOVRATNIH
SREDSTAVA ZA KUPNJU SEOSKIH KUĆA

Prijave za jedno novo selo

Prijavile su se obitelji iz svih krajeva Vojvodine, a prema prvim informacijama stigle su prijave i za kupnju kuća u Žedniku, Maloj Bosni, Bajmaku, Čantaviru...

popratili objavu natječaja vidljivo je interesiranje i starijih od natječajem uvjetovanih godina života. U prvim reakcijama su se, naime, upravo time i bavili, ukazujući na interes i starijih za povratak selu, uz financijsku potporu za kupnju kuće. Međutim, promjena oko dobne granice, neće biti, potvrdila je sugovornica, jer je cilj ovakvih aktivnosti dobnopodmlađivanje sela i dotok novih mladih pokretačkih energija. Obitelji koje dobiju bespovratna sredstva za kupnju seoske kuće s okućnicom, prema uvjetima iz pravilnika o dodjeli ovih sredstava, ne mogu otuđiti nepokretnost u narednih deset godina.

Iako će odmah po okončanju prvog natječajnog kruga biti raspisan i drugi, to prije lipnja neće biti. Naime, nakon ovog prvog iskustva, razmotrit će se još jednom i natječajni uvjeti te promjena oko uvjeta starosne dobi neće biti, ali će neke druge detalje ipak trebati urediti. Naime, na sredstva za kupnju seoske kuće mogu aplicirati parovi bez vlasništva i suvlasništva bilo kakve nepokretnosti, i ukoliko svoju nepokretnost nisu otuđili u prethodnih pet godina. Međutim, s primjedbama su se javili oni koji, istina, imaju vlasništva nad nekretninom, ali tek (malim) dijelom, kao što je primjerice jedna dvanaestina kuće, što ih je omelo aplicirati na sredstva. I ovi će se detalji razmotriti prije nego se raspiše ovogodišnji natječaj. Zainteresiranih, vidjelo se, itekako ima!

Katarina Korponaić

Polovicom siječnja okončan je vojvođanski natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava za kupnju seoskih kuća s okućnicom, namijenjen mlađim ljudima, supružnicima i izvanbračnim partnerima, s prebivalištem na teritoriju AP Vojvodine, koji nemaju stambeni prostor u vlasništvu i suvlasništvu. Odgovor zainteresiranih je bio očekivano velik: prijavila se 351 obitelj, budućnost planirati na selu. Čitavo jedno novo selo! Među tolikim brojem prijavljenih birat će se četrdesetak obitelji, spram novca koji je u proračunu izdvojen u ove namjene, uz obećanje o raspisu drugog natječajnog kruga tijekom ove godine.

Pod seoskim kućama za čiju kupnju se dodjeljuju sredstva smatraju se nekretnine koje se nalaze izvan gradskih i općinskih sjedala i prigradskih naselja. Ukupna sredstva namijenjena kupnji seoskih kuća po upravo okončanom natječaju su 40 milijuna dinara, a jedan par aplicira na najviše 1 milijun dinara, što je po aktualnom

tečaju iznos od oko 8 tisuća eura.

VIDE BUDUĆNOST NA SELU

Vesna Šijački, direktorica Pokrajinskog zavoda za ravnopravnost spolova, institucije koja je raspisala natječaj za apliciranje na bespovratna sredstva za kupnju seoskih kuća s okućnicom, i realizira ga, navodi kako je već po odjecima po objavljivanju natječaja bila jasna zainteresiranost mnogih parova za ovakvu mogućnost. Što je potvrdio i broj prijavljenih po isteku posljednjeg dana natječaja, 15. siječnja. Nimalo nije lak zadatak među 351 prijavom (s traženom dokumentacijom) izdvojiti 40 obitelji. Povjerenstvo za ovaj posao na raspolaganju ima 90 dana, te se prema tome prijedlog liste parova kojima će se odobriti sredstva za kupnju kuće na selu očekuje krajem travnja. Prijavile su se obitelji iz svih krajeva Vojvodine, a prema prvim informacijama stigle su prijave i za kupnju kuća u Žedniku, Maloj Bosni, Bajmaku, Čantaviru... »Veliki odaziv na natječaj pokazatelj je

zainteresiranosti i spremnosti mladih ljudi započeti novi život u novoj sredini i ambijentu«, kaže Vesna Šijački.

Pokrajinska Vlada k mladima usmjerava sredstva za rješavanje stambenih pitanja, ali u seoskom ambijentu, radi poticanja razvoja seoskih sredina, oživljavanja i pomlađivanja vojvođanskih sela kroz dolazak djece i povećanje nataliteta, iniciranja procesa poboljšanja demografske strukture kao preduvjeta za pokretanje gospodarskih aktivnosti, a u domeni oblasti rodne ravnopravnosti i radi povećanja broja žena vlasnica nepokretnosti – kako je navedeno u obrazloženju prilikom raspisa natječaja u studenom.

SAMO ZA MLAĐE

Natječajem je utvrđeno pravo sudjelovanja supružnika čija bračna zajednica traje najmanje godinu dana, kao i izvanbračnih partnera s »trajnijom zajednicom života«, pri čemu se limitira i životna dob na najviše 40 godina života. Već u komentarima na društvenim mrežama koji su

PREUREĐENE PROSTORIJE U OSNOVNOJ ŠKOLI VLADIMIR NAZOR U ĐURĐINU

Skrb o prigradskim naseljima

Iz proračunske pričuve izdvojeno je oko 1,4 milijuna dinara za sanaciju svlačionica koje će koristiti oko 120 učenika škole i šezdesetak članova NK Đurđin

Prije sedam godina navodno su bila osigurana sredstva i potpisan ugovor o izgradnji dvorane za tjelesni u Osnovnoj školi *Vladimir Nazor* u Đurđinu. Čekajući na ovu investiciju, koja do danas nije realizirana, u međuvremenu nije bilo ulaganja ni u održavanje postojećih svlačionica čiju je uporabu, zbog ne higijenskih uvjeta i otpadanja stropa, sanitarna inspekcija zabranila. Prošle godine izdvojen je novac iz proračunske pričuve za sanaciju, svlačionice su preuređene, te sada ove pristojno sređene prostorije koriste oko 120 učenika škole i šezdesetak članova Nogometnog kluba *Đurđin*. Inače, ovaj nogometni klub je među rijetkima koji se može pohvaliti da ima i žensku nogometnu ekipu od 12 članica.

»Volimo igrati nogomet jer je za nas to zabava, sretno smo što imamo mogućnost trenirati u ovako malom selu, i zahvalne smo treneru **Nedeljku Horvatu**, koji se mnogo trudi oko nas. Jako nam se sviđaju nove svlačionice i zahvalne smo svima koji su omogućili da se one urede«, kaže **Andrijana Polovina**, kapetanica ženske nogometne ekipe iz Đurđina.

Ravnateljica škole **Ljiljana Dulić** kaže da seoski nogometni klub ima sve više članova, te je obnova svlačionica, na neki način, važna cijelom selu. »Već od 2001. godine obećavano nam je da će se graditi dvorana za tjelesni u Đurđinu, stoga nije bilo ulagano u adaptacije ovih

prostorija. Izgradnja je najavljivana i 2008., ali kako smo uvidjeli da od te investicije nema ništa, gradonačelnik je dao ponudu da se renoviraju svlačionice. Za potrebe nastave tjelesnog odgoja imamo opremljenu jednu učionicu, a osim toga škola ima pet hektara terena, koje održavamo«, kazala je Dulić.

Gradonačelnik **Jenő Maglai** kaže da ni Nogometni savez više nije dozvoljavao da se ovdje odigravaju utakmice zbog potpuno neadekvatnih uvjeta, te je donesena odluka da se iz proračunske pričuve izdvoji oko 1,4 milijuna dinara za projektnu dokumentaciju i izvođenje radova. »Ovo je jedan mali znak pažnje koji govori da lokalna samouprava obraća pozornost i na prigradska naselja, da ne investiramo samo u gradu i užem središtu nego i u lokalnim sredinama pokušavamo riješiti neke probleme koji desetljećima nisu rješavani kako bismo ljudima osigurali normalniji životni prostor i uvjete za rad«, kazao je Maglai.

Član Gradskog vijeća zadužen za sport **Vjekoslav Ostrogonac** kaže da je lokalna smouprava pokazala da želi voditi brigu o klubovima i sportovima u ruralnim sredinama. On ističe da lokalna samouprava osobito želi poduprijeti ženske sportove budući da je kroz strategiju odnosno program razvoja sporta uočeno da od ukupnog broja onih koji se bave sportom svega 30 posto su žene.

S. M.

Jenő Maglai, Vjekoslav Ostrogonac, Ljiljana Dulić, Blaško Stantić i Ilija Maravić

Članice nogometnog kluba *Đurđin*

Od ožujka skuplji plin

Suboticaplin će povećati cijene prirodnog plina od 5,76 do 6,08 Sposto, ovisno od grupe potrošača. Nove cijene obračunavat će se od 2. ožujka, te će se ova korekcija odraziti na račune koje će građani i poslovni subjekti dobiti početkom travnja. Suglasnost na korekciju cijena dala je Agencija za energetiku Republike Srbije, te će kućanstva plaćati 51,74 dinara po kubičnom metru bez PDV-a a za manje poslovne potrošače 49,14 dinara bez PDV-a, navodi se u informaciji **Suboticaplina**.

Bane u Saudijskoj Arabiji

Subotička tvrtka **Bane** dobila je posao opremanja salona automobila u Saudijskoj Arabiji. Ugovor je potpisan u ponedjeljak u Beogradu, a kako kaže vlasnik tvrtke **Branko Vaci**, već je počela nabava materijala za ovaj posao.

Subotička mljekara dobila vlasnika iz Britanije

Investicijski fond **Mid Europa Partners** kupio je tvrtke u okviru **Danube foods** grupe za 575 milijuna eura. U vlasništvu **Danube foods** grupe su kompanije **Imlek**, **Mljekara Subotica**, **Bambi** i **Knjaz Miloš**, kao i mljekare u vlasništvu **Imleka** u Makedoniji, Republici Srpskoj i Crnoj Gori, a zaključivanje transakcije očekuje se u prvoj polovici ove godine. **Mid Europa Partners** je investicijski fond specijaliziran za investicije u središnjoj i istočnoj Europi sa sjedištem u Londonu i predstavništvima u Budimpešti, Istanbulu i Varšavi.

Stečaj u pet subotičkih poduzeća

Na objavljenom spisku poduzeća iz portfolija Agencije za privatizaciju, koja će poslovanje okončati stečajem, nalazi se i pet subotičkih poduzeća s više od 200 zaposlenih. Na spisku je **DP Solid** s 202 zaposlenih, sa po jednim zaposlenim **Poljocoop** i **Merkator** s Palića, **Urbing**, koji nema zaposlenih, i **Poljopskrba**, čije je vodstvo smatra da nema ekonomskih razloga za pokretanje stečaja budući da posluju bez blokiranog računa i redovito isplaćuju plaće.

Inače, Akcijskim planom Vlade Republike Srbije za okončanje privatizacije pokretanjem stečaja obuhvaćeno je 188 poduzeća s oko 5.000 radnika, a kako je najavljeno u svim poduzećima će prije stečaja biti provedeni socijalni programi u sljedećih 60 dana, te osigurane otpremnine 200 eura po godini staža kod posljednjeg poslodavca, odnosno maksimalno 8.000 eura.

Izdaju se u zakup gradske prostorije

Na službenom sajtu grada subotica.rs objavljena je Odluka o davanju u zakup 38 poslovnih prostora na kojima pravo javnog vlasništva ili korištenja ima Grad Subotica. Grad poslovne prostorije izdaje u zakup putem javnog nadmetanja, na rok od pet godina, a

moгу sudjelovati fizičke i pravne osobe i poduzetnici koji se pismeno prijave do 10. veljače. Javno nadmetanje će biti održano 25. veljače.

Za humane programe 11 milijuna

Grad je raspisao natječaj za financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u području društvenog i humanitarnog rada za 2015. godinu. Natječaj je namijenjen udruženjima građana osoba s invaliditetom, udruženjima koja se bave pružanjem pomoći socijalno ugroženim građanima, udruženjima koja se bave promoviranjem ljudskih prava i drugim subjektima u području društvenog i humanitarnog rada. Natječaj je objavljen na službenom sajtu grada, a rok za prijavljivanje je 16. veljače.

Poziv za volontiranje

Subotica je jedan od sedam gradova (Beograd, Novi Sad, Šabac, Zrenjanin, Niš i Kragujevac) u kojima će biti predstavljena izložba i obrazovni program u okviru projekta **Portreti i sjećanja Židovske zajednice Srbije prije Holokausta**. Riječ je projektu, pokrenutom proljetos, koji provodi Savez židovskih općina Srbije, a usmjeren je na produkciju izložbe na kojoj će Savez predstaviti sakupljenu dokumentaciju (fotografije, biografske informacije, svjedočenja), uz prateći obrazovni program za školsku djecu stariju od 12 godina.

U Subotici će se program odvijati od sredine ožujka do sredine travnja, a Savez židovskih općina Srbije poziva sve zainteresirane, starije od 18 godina, da se prijave za volontiranje. Volonteri će imati priliku steći iskustva u vezi s vođenjem i tehničkom realizacijom izložbe, kao i znanja o povijesti, tradiciji i kulturi židovske zajednice. Osim toga imat će priliku sudjelovati u obrazovnim radionicama koje su planirane kao prateći program izložbe. Zainteresirani mogu poslati svoj kratak životopis na adresu: kontakt.secanje@savezscg.org do 10. veljače, nakon čega će izabrani kandidati biti pozvani na intervju.

Više informacija na: <http://www.jevrejipamte.org/>

Novi cjenik u Našoj radosti

Roditeljski dodatak za prvo dijete koji se isplaćuje iz gradskog proračuna ove godine će iznositi 10.000, utvrdilo je Gradsko vijeće. Također su utvrđene i ekonomske cijene programa odgoja i obrazovanja u PU **Naša radost**. Za jasleni uzrast, ekonomska cijena je oko 17.200 dinara, a učešće korisnika iznosi oko 3.400 dinara. Za cjelodnevni boravak od 3 do 5 godina i pripremni predškolski program, ekonomska cijena iznosi oko 15 tisuća dinara, a učešće korisnika skoro 3 tisuće dinara. Za poludnevni boravak od 3 do 5 godina i pripremni predškolski program, ekonomska cijena iznosi oko 6.000 dinara, a učešće korisnika je oko 1.200 dinara. Cijene se primjenjuju od veljače.

Info linija Čistoće

JKP Čistoća i zelenilo uvelo je besplatnu info liniju za građane putem telefonskog broja 0800-151-152. Pozivom na ovaj broj građani svoja pitanja mogu postaviti operaterima radnim danima od 7 do 15 sati, a nakon toga, kao i neradnim danima, mogu ostaviti poruke sa svojim podacima na koje će im biti odgovoreno pozivom iz **Čistoće i zelenila**.

MOJA PRIČA: SAVO TADIĆ, PČELAR IZ STANIŠIĆA

Slatka priča duga sedamnaest godina

U rubrici *Moja priča* do sada smo donijeli priče onih kojima je posao za koji su se opredijelili obiteljsko nasljeđe, bilo da je to prerada mesa, poljoprivreda ili proizvodnja paprike. Ovoga puta imamo priču o jednom mladom čovjeku koji se prije 17 godina počeo baviti pčelarstvom, iako prije toga nije imao velikih znanja o tome. Danas, **Savo Tadić**, naš ovotjedni sugovornik, ima 350 košnica i godišnje proizvede nekoliko tona meda.

PROBLEMA U PRODAJI NEMA

Nije se Savi nitko u obitelji bavio pčelarstvom, ali je o pčelama i pčelarstvu slušao od svog kuma. I kada su došla teška vremena u poduzeću u Somboru u kome je radio, a bilo je to baš u vrijeme njegove ženidbe, razmišljali su supruga **Andelka** i on čime bi se mogli baviti i od čega živjeti »Zemlje nismo imali, pa smo odlučili probati s pčelama. Krenuli smo sa šest rojeva i s polovnim košnicama. Nije tada bilo straha hoćemo li uspjeti, jer kum i njegova obitelj bili su tu za savjet i pomoć, a i sam sam počeo učiti kroz dostupnu literaturu«, priča Savo i dodaje da su godinama udvostučavali broj košnica, da bi danas stigli do 350. Pitamo koliko se to onda u Pčelarstvu *Tadić* proizvede meda i kome se on prodaje. »Proizvodnja meda ovisi od godine. Recimo može godina bez prinosa, može doći godina s 30 do 50 kilograma meda po košnici. Mi smo prošle godine, koja je bila jako loša,

imali 130 košnica koje su bile proizvodne i proizveli smo oko četiri tone meda. Plasman uopće nije problem i sav proizvedeni med može se prodati, a cijene stalno rastu. Prednost kod meda je i što se on može skladištiti – imamo bačve od 300 kilograma koje se zapečate i u njima med može kupca čekati i pet godina«, priča nam ovaj stanišićki pčelar.

NEUPITNA KVALITETA

Skoro sav proizvedeni med Savo prodaje »na veliko«. »Surađujemo s tvrtkama iz Beograda, Novog Sada, Krnjeva. Cijena je povećana, jer je prošla godina bila loša i kupci su se bukvalno otimali za med. Bagrem je s 3,7 eura povećan na 4,7, suncokret sa dva povećan je na tri eura po kilogramu«, priča naš sugovornik i pojašnjava proceduru oko prodaje meda otkupljivačima, jer riječ je o izvozu na tržište EU, gdje je med iz Srbije zbog dobre kvalitete tražen. Kupci prvo uzimaju uzorke meda, a bačve iz kojih su uzeti uzorci se pečate. »U medu ne smije biti antibiotika, ostataka lijekova koje koristimo u liječenju pčela i ne smije biti šećera. Svaki uzorak ide na analizu i dok ne stignu rezultati nema kupovine i isplate«, kaže Tadić.

Med jest osnovni proizvod u ovom pčelarskom gazdinstvu, ali osim toga proizvode nove rojeve, pčelinje matice, matičnjake, košnice. »Pčelarstvo je u ekspanziji posljednjih godina i sve na tržištu ima svoga kupca«, kaže Savo.

Interesiralo nas je i gdje iznosi pčele na ispašu. Jedna od

lokacija je novi veliki voćnjak u susjednoj Ridici, gdje imaju dogovoreno oprašivanje jabuka. Poslije toga pčele sele na pašu uljane repice, zatim dolazi bagrem, pa livada i na kraju suncokret. Pčelinjaci su im razučeni, jer veliki broj košnica na jednom mjestu veliki je rizik. »Uporaba pesticida dosta je zakomplicirala nama pčelarima. Nekada je poznata vojvodanska paša bio bijeli bosiljak, koji je rastao na strništima, a kemizacija je sada tolika da njega više praktički ni nema. Nisu sami herbicidi toliko opasni za pčele, ali problem je što ti herbicidi unište na jednoj njeni sve korove i pčele imaju deficitaran izbor polena. Postoji i polemika oko toga ubijaju li pčele sredstva kojima se tretira sjeme suncokret. Primijetili smo od kada se ta sredstva koriste da ima više problema s pčelama naročito kada su sušne godine«, kaže Savo i dodaje da bez obzira na svu tu kemiju nema bojazni za uporabu meda, jer sve te otrove pčela zadrži u sebi.

PROIZVODNJA BEZ KREDITA

Usprkos našem predubjeđenju da u sezoni u pčelinjaku ima perioda kada se radi »od jutra do sutra« to baš i nije tako. Kaže Savo ima dana kada se med vrca i kada se radi od ujutro do uvečer, pa i noću. Više vremena se utroši na obilazak košnica, a i same pčele ne vole mnogo da se uznemiravaju. Sezona počinje u ožujku, špic je svibnju, a u kraj sezone je kolovoz, rujan kada počinje zazimljavanje pčelinjaka. Tada kreće priprema za novu sezonu kao što je pravljenje košnica, ramova, popravljanje stare opreme, čitanje literature. Za sada Savo i njegova supruga **Andelka** sve to stižu, pa i da odu na godišnji odmor. Pitamo i za poticaje i povoljne kredite. Ima li ih i da li ih oni koriste? Doznajemo da su u posljednje dvije godine dobivali državne poticaje od 500 dinara po registriranoj košnici. Ta sredstva uložili su u proizvodnju novih košnica. »Pokrajina daje povoljne kredite, ali mi nikada nismo

TJEDAN U BAČKOJ

Naša prava

Laknulo mi je. Više mi Somborci nećemo biti nezaštićeni i prepušteni na milost i nemilost svima onima koji se drznu ugroziti naša osnovna ljudska prava. Od sada će ta naša prva štiti novopostavljeni zaštitnik, ili točnije rečeno zaštitnica. Kad god pomislimo da nam je neko pravo uskraćeno, a mi – kuc, kuc kod zaštitnika da ukažemo na svoj problem. No, nije ni ombudsman svemoćan, jer ako imamo neku primjedbu (čitaj pritužbu) na rad Skupštine grada ili Gradskog vijeća tu nam pomoći nema ni od ombudsmana. Ne zato što neće, ili se, ne daj Bože boji, već zato što ne može. Kako ne može? Pitate sada vi kao što sam se pitala i ja dok sam pratila skupštinsku raspravu. Lijepo. Ne može. Tako piše. Crno na bijelo. U Odluci. Kako su mi dana objašnjenja, koja su se čula sa skupštinske govornice, djelovala nekako nelogično malo sam, zahvaljujući blagodatima interneta, isticala istovjetne odluke iz drugih gradova i stvarno je tako – zaštitnik građana ne može uzeti u razmatranje zahtjev za pokretanje postupka koji se odnosi na rad Skupštine grada i Gradskog vijeća. Sada kada je tako, što mi tu možemo. I taman kada sam »progutala« tu činjenicu, čujem da je somborski zaštitnik građana stranačka ličnost, naravno iz vladajuće SNS. A kako se čulo od onih koji su branili tu odrednicu u odluci – što ako je stranačka ličnost, zar treba zbog toga što je član stranke da mu bude uskraćeno ustavno pravo koje mu garantira ravnopravnost, pa i mogućnost da bude biran za zaštitnika prava građana. Pa jeste tako je. A kako drugačije? Samo se sada ja pitam, a gdje je ravnopravnost nas ostalih koji ne pripadamo ni jednoj stranačkoj mašineriji. »Progutah« i to, jer duge mi nema. Kome da se žalim(o) zato što mi ostali nikako nismo ravnopravni s onima s partijskom knjižicom? Ima li za nas neki zaštitnik?

To što je Sombor poslije osam godina ponovno dobio ombudsmana kao »keca iz rukava« dočekala je opoziciona Demokratska stranka uz konstataciju da su članovi njihove stranke na javnim funkcijama sprovodili ideje ravnopravnosti i socijalne pravde. Činjenica da se u Somboru ponovno uvodi institucija ombudsmana njih navodi na zaključak da je riječ o pukom udomljavanju »zaslužnih kadrova« partija na vlasti. Zaboravili su pri tome samo jedno, tu politiku udomljavanja zaslužnih kadrova i pride članova njihovih obitelji oni sami dobrano su utrljali. Pitam se samo kako se to tako lako zaboravlja i kako se uvijek prljavo rublje vidi kod onih drugih. To je valjda umijeće opstanka na političkoj sceni.

Z. V.

Zemlje nismo imali, pa smo odlučili da probamo s pčelama. Krenuli smo sa šest rojeva i s polovnim košnjicama, kaže Savo Tadić

koristili kredite. Trudimo se da svoju proizvodnju sami financiramo i da se ne zadužujemo. U posljednje tri godine, s obzirom na to da prelazimo s jednog tipa košnica na drugi, s jednog tipa pčelarenja na drugi, uložili smo 10.000 do 15.000 eura«, izlaže nam Sava svoju poslovnu filozofiju.

Ovu priču sumiramo pitanjem, kada se vrati 17 godina unazad, je li na samim počecima vjerovao u uspjeh. Reći će da je vjerovao, ali kada bi sada bio na tom istom početku pitanje da li bi imao toliko optimizma. Kaže da su prvih desetak godina svaki dinar ulagali nazad u pčelarstvo, kako bi dostigli takvu razinu da od pčelarstva mogu živjeti.

No, nije tu kraj priče jer Savo ima planova za dalje, ali ti planovi ovise od toga hoće li se pčelarstvom baviti i Savin i Anđelkin sin. Ima svoje košnice, uči pčelariti, ali... »Pčelarstvo je moja priča, a hoće li biti i njegova vidjet ćemo. Supruga i ja planiramo zadržati se na onom obimu proizvodnje koji možemo sami opsluživati, a ukoliko sin poželi baviti se pčelarstvom povećat ćemo broj košnica na 500 do 600. Također planiramo u narednih nekoliko godina novi pogon za preradu s vrcanom, skladištem, radionom za izradu košnica«, planovi su ovog uspješnog pčelara iz Stanišića.

Zlata Vasiljević

KVALITETA I CIJENA

Za one kupce koji su u dilemi kupuju li pravi med ili ne Savo ima savjet – samo treba pogledati cijenu. »Ako je cijena bagremovog meda sada u veleprodaji 500 dinara, on u trgovini mora koštati 700, 800 dinara. Svojstvo meda je kristalizacija, i svaki pravi med, osim bagremovog kod koga je to malo sporije, kristalizirat će«, koristan je savjet koji smo dobili od Save koji još dodaje da se sada uvoze fruktozni sirupi iz Turske kojim se »obogaćuje« med koji se onda može prodavati po cijenama nižim od ekonomske. Preporuka je jednostavna – med kupovati od provjerenih proizvođača.

MATO BARIŠIĆ, PREDSDJEDNIK ZAVIČAJNE UDRUGE GIBARAC IZ OSIJEKA

Veza koja se nikad prekinuti neće

Njeguemo vjeru, kulturu, običaje i tradiciju našeg rodnog mjesta, već punih devetnaest godina, ističe Mato Barišić

RODNO SE MJESTO NE ZABORAVLJA

Najradosniji je predsjednik udruge iz Osijeka, kako kaže, kada vidi koliko mladih ljudi dođe na tradicionalni skup Gibarčana povodom blagdana Svetog Vinka, jer Gibarčani su svoje običaje ponijeli sa sobom, a važno je da ih mladi nasta-

koi su ostali, nego uslijed rata. Drago mi je što danas imamo još više prijatelja iz Srijema, a to su članovi HKD Šid, koji su nam po drugi puta gosti na našem skupu i veliko mi je zadovoljstvo što u Šidu postoji i radi kulturna udruga s hrvatskim predznakom koja njeguje naše običaje i tradiciju. Spajaju nas isti interesi i želje – očuvati naše kulturno blago.«

Mato. Ono čemu se nada i na čemu će inzistirati kako kaže je da njegovi potomci zapamte odakle su im preci: »Oni moraju znati gdje su njihovi djed i baka kršteni, gdje su primili prvu pričest, krizmu i gdje se nalaze grobovi njihovih pradjedova i prabaka. To govorim za moju unučad, a siguran sam da tako razmišljaju i svi ostali Gibarčani koji već evo više od dvadeset godina, žive ovdje u Hrvatskoj«, kaže na kraju razgovora Mato Barišić.

Sa željom da se još tijekom mnogo godina drže skupa kako bi očuvali svoje običaje i sjećanje na njihovo rodno selo, završili smo razgovor sa predsjednikom Zavičajne udruge Gibarac, kojemu je te večeri srce igralo od sreće, jer su svi ponovno bili zajedno Gibarčani, silom prilika raseljeni i gosti iz Srijema, rodnoga im kraja koji su ostali na svome, da očuvaju kulturno blago i baštinu Hrvata iz ovog dijela Srijema.

Suzana Darabašić

Koliko je važna veza s rodnim im Srijemom i Gibarcom i koliko svoje rodno selo nose u srcu, najbolje govore sljedeće Matine riječi: »Kada bih vam rekao da ja i danas poslije toliko godina sanjam svaku šljivu koja me 'ošinula' po glavi kada sam trčao po Gibaračkoj planini, svaku stazu, sokak, sve vinograde u kojima sam točno znao gdje je koje grožđe zasađeno, svaku trešnju u selu, onda sam vam rekao sve.

ve čuvati, kao uspomene na rodno mjesto njihovih roditelja, djedova, pradjedova... Danas poslije više od 20 godina života u Hrvatskoj, rado odlaze u svoje selo gdje posjećuju svoju crkvu i grobove svojih predaka: »Prvih godina bilo je jako teško jer se nije mogla preći granica, a i mnogi su se plašili, pogotovo mladi ljudi. Bilo je tada jako teško kada nismo mogli otići, ali smo imali kontakte s našim prijateljima. Nastavili smo ovdje njegovati naše običaje, održavati kirbaj, kulturne manifestacije. U mjestu Poganovci izgradili smo crkvu – tamo je naseljeno uglavnom stanovništvo iz Gibarca koje se bavi poljoprivredom. Uz pomoć župnika u Šidu vlč. **Nikice Bošnjakovića**, koji nas je ovdje okupio, pomogli smo, koliko smo mogli, renoviranje naše crkve u Gibarcu, gdje danas rado odlazimo. Veza između nas ovdje i našeg Gibarca nije prekinuta, bila je prekinuta silom prilika, ne zbog nas niti zbog onih

NE ZABORAVITI SVOJE KORIJENE.

»Nekada dok sam prolazio gibaračkim sokacima svakog sam psa u selu znao po imenu. To je moje selo i nije bilo te trešnje, jagoda, lubenica, za koje nisam znao gdje prvo sazrijevaju«, kaže

Gradska uprava Grada Subotica temeljem članka 10. i 14. a u svezi članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta **TELENOR DOO** podnio je ovom tijelu Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta **STANICA MOBILNE TELEFONIJE Subotica 27** koja se planira na adresi Batinska br. 94 na poslovnom objektu, katastarskoj parceli 33964 ko Donji grad.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 27. 1. 2015. godine donijela Rješenje broj IV-05/I-501-499/2014, kojim je utvrdila obvezu izrade studije o procjeni utjecaja na životni okoliš za nositelja projekta.

U cilju obavijesti javnosti tekst rješenja može se preuzeti na sajtu Grada Subotice na ovoj adresi: <http://www.subotica.rs/index/page/id/8574/lg/sr/pr/1>.

PRVA GODIŠNJA SKUPŠTINA HKD LJUBA

U pripremi prva manifestacija

» **P**rošlu godinu bih okarakterizirala kao veoma radnu, zahvaljujući dobroj volji, radu i trudu svih članova društva. Urađeno je mnogo toga. Izgrađena je i osposobljena prostorija udruge, uz angažiranje članova udruge, a dobivena je i donacija od strane općine Šid u iznosu od 60.000 dinara. Prošle godine počela je s radom i mlađa folklorna skupina koja danas broji 12 članova, a nadamo se da će ih biti još više. U 2014. godini uputili smo projekt Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu i odobrena su nam sredstva u iznosu od 120.000 dinara, namijenjena za izradu nošnji. Za ovu godinu uputili smo projekt i općini Šid za financiranje programa i projekata u oblasti kulture, kao i financiranje naše prve manifestacije *Igrom i pjesmom kroz Srijem*, koja će biti održana 31. svibnja u Ljubi», rekla je predsjednica udruge **Marijana Petrović** i istaknula da planiraju još dva projekta tijekom ove godine, odnosno u planu su im dvije nove koreografije i kupovina instrumenata za orkestar.

HKD *Ljuba* je 21. travnja prošle godine dobilo službeno rješenje kojim je udruga stekla status pravnog lica, upisanog u registar, čime su postali dragovoljno društvo i udruga građana na neodređeno vrijeme, radi ostvarivanja svojih prava i zajedničkih interesa, potreba u oblasti kulture, obra-

zovanja kao i njegovanje i tradicije Hrvata i drugih nacionalnosti. Prema financijskom izvješću, udruga je počela s radom bez početnog kapitala, a zatim uz pomoć dobrovoljnih priloga članova Mjesne zajednice Ljuba, a potom i odobrenim sredstvima od strane HNV-a od kojih su dobili 120.000 dinara. Od preostalih sredstava, ova udruga planira novac iskoristiti na doradu nošnji i izradu novih, za mlade plesače.

Prema riječima predsjednice Skupštine i voditeljice mlađe folklorne skupine **Darije Čuha**, starija folklorna skupina je u 2013. godini imala 6 nastupa, u 2014. godini 8, dok ove godine rade na pripremi nove koreografije tako da se nadaju još uspješnijoj godini. Prva priredba u Ljubi u ovoj godini bit će za Valentinovo, kad će se osim domaćina predstaviti i gosti, Kulturno umjetničko društvo **Branko Radičević** iz Erdevika i Kulturno umjetničko društvo **Ljudevit Štur** iz Iloka.

Predsjednica udruge zahvalila se svim članovima na dosadašnjoj podršci, koreografu **Bojanu Kadru** iz Srijemske Mitrovice na pomoći u postavljanju novih koreografija i *Hrvatskoj riječi* u kojoj su od osnutka do sada objavljivana izvješća s gostovanja i manifestacija ove mlade udruge.

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Simbol tolerancije

Vijest da će za nekoliko mjeseci u glavnom gradu Srijema, Srijemskoj Mitrovici, u pješačkoj zoni, biti postavljen spomenik s likom pokojnog prosjaka **Šefka Alimanovića Juse** izazvala je brojne pozitivne, ali i negativne reakcije u medijima i na stranicama društvenih mreža. Neki su mišljenja da je besmisleno dizati spomenik jednom prosjaku, dok drugi apsolutno nemaju ništa protiv te inicijative.

Prema mišljenju onih koji podržavaju ovu ideju, spomenik s likom prosjaka u prirodnoj veličini simbolizira dobri duh Srijemske Mitrovice, toleranciju i otvorenost ovog srijemskog grada. Komentari su brojni poput onih da je bolje da mu je taj novac dan za vrijeme života, do onih da grad na Savi ima i druge značajne ličnosti koji simboliziraju toleranciju i otvorenost grada koji zaslužuju da im se podigne spomenik, ali i do onih da je Jusa svojevremeno bio čovjek koji je bez obzira što je živio na rubu egzistencije, uvijek bio nasmijan i zračio optimizmom i da je bio pošteniji od svakog političara kako prije tako i danas i da po svaku cijenu zaslužuje spomenik. Bilo kako bilo, ljudi su uvijek spremni komentirati kako u pozitivnom tako i u negativnom smislu.

Predsjednik organizacijskog odbora za podizanje spomenika **Slobodan Simić** obrazložio je razloge podizanja ovog spomenika, ističući da se ne podiže spomenik ni prosjaku, ni Jusi kao ličnosti, već spomenik »malom čovjeku i toleranciji«, koja je oduvijek krasila grad na Savi: »Došli smo do zaključka, da mali ljudi određuju identitet jednog mjesta, ne narodni heroji, velikani, kraljevi, nego upravo mali ljudi u suživotu koji znaju napraviti pravo ozračje. Spomenik će pomoći i nama samima da lakše podnesemo probleme, da znamo da mali čovjek bez velikih ekonomskih mogućnosti, može provesti lijep život u poštenom, dobrom odnosu, sa svim ljudima«, rekao je Simić. Spomenik će koštati 8.000 eura, a cilj nije da se pronađu dva, tri donatora, nego da svatko izdvoji po malo i da se spomenik podigne od više tisuća ljudi, baš kao što je Jusa nekada prikupljao po »dinar-dva, koliko tko ima«.

Obrazloženje podizanja tog spomenika govori u prilog tomu da ljudskosti i humanosti kod pojedinaca još uvijek ima, kao i onih koji u današnjem svijetu, vrednuju prave vrijednosti čovjeka – biti dobri ljudi i poštteni građani.

S. Darabašić

VELIKO PRELO 2015.

A na prelu nebrojeno svita...

Veliko prelo 2015. ujedinilo je Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo*, *Pučku kasinu* 1878. i Kersko prelo, koji su odlučili zajednički organizirati manifestaciju koja je prvi puta održana prije 136. godina. U subotu, 31. siječnja, u prepunoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici, preko šest stotina ljudi prisjetilo se tradicije i pokladnih običaja.

TRADICIJA KOJA SPAJA

U ime domaćina nazočnima se obratila predsjednica Organizacijskog odbora Velikog prela 2015. **Ružica Šimić** koja je istaknula: »Jedan od najstarijih običaja nas Hrvata Bunjevaca na ovim prostorima jeste prelo. Zabava koja na jednom mjestu okuplja sve staleže i slojeve, ali u

Etno sobu za Veliko prelo 2015. postavila je Marga Lendvai

sebi nosi znakovitu poruku. I one davne 1879. godine, a i danas ona glasi 'Ima nas i složni smo'«. Kao i proteklih godina prelo je otvo-

rio gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**, koji je između ostalog rekao: »Izuzetno mi je drago da je ova dvorana potpuno puna te da

su Veliko prelo zajednički organizirali HKC *Bunjevačko kolo* i *Pučka kasina*. Sigurno je ovome doprinio i mons. **Andrija Anišić**,

»Prelo je zabava koja na jednom mjestu okuplja sve staleže i slojeve, ali u sebi nosi znakovitu poruku. I one davne 1879. godine, a i danas ona glasi 'Ima nas i složni smo'«, kazala je Ružica Šimić

ali je bitno da postoji ponovo jedna sloga i zajedništvo u organizaciji Velikog prela, možda i najznačajnije manifestacije hrvatske zajednice u Subotici. Čestitam vam na tome, jer je to pokazatelj da kao zajednica gledate unaprijed», istaknuo je gradonačelnik. Osim gradonačelnika Subotice ovome prelu nazočili su i brojni gosti, predstavnici hrvatskih udruga i institucija, kao i gosti iz Republike Hrvatske te predstavnici Bunjevačke matice.

BOGAT PROGRAM UZ VRSNE IZVOĐAČE

Veliko prelo kao javna manifestacija prvi puta je održana u okrilju *Pučke kasine*, nedugo nakon njenog osnutka, na Marin 1879. godine u ondašnjem hotelu *Pešta*. Za tu prigodu napisana je prva preljaska pjesma, svima poznata, *Kolo igra, tamburica svira* koja se i nakon 136. godine redovito izvodi na Velikom prelu. Pjesmu je otpjevala **Antonija Piuković**, uz pratnju ansambla *Hajo*, koji je u nastavku večeri zabavljao goste prela. Tijekom večeri proglašena je i najbolja preljaska pjesma pisana namjenski za ovogodišnje Veliko prelo, a ova nagrada pripala je **Zoranu Nedeljkoviću**, koji je potpisao stihove pjesme *Ispreden preljaski san*. Po mišljenju žirija kojega su činili, **Nedeljka Šarčević**, **Nevena Mlinko** i **Mirko Kopunović**, druga nagrada pripala je **Josipu Dumendžiću Meštru** za stihove *Noćas me ne čekaj, mati*, dok je treća nagrada pripala **Željki Zelić** za stihove *Ravničarska elegija*.

Tijekom večeri s koreografijom *Bunjevačko momačko kolo* predstavili su se članovi folklor-

Budućnost prela

Najljepše prelje: Ana Dulić, Martina Romić i Ana Ivanković Radak

nog odjela HKC *Bunjevačko kolo*, koji su prisutne podsjetili na ljepotu bunjevačke nošnje i tradicijskih igara. Folklorni odjel je pratio tamburaški orkestar HKC-a, koji je na početku programa i dočekivao goste. Nadaleko poznati umjetnik s ovih prostora, koji je u svojim pjesmama opjevao salaše, tamburaše i običaje sa sjevera Bačke, **Zvonko Bogdan** uz pratnju trinaest najboljih vojvođanskih tamburaša zabavljao je goste puna dva sata.

Iako je izbor najljepše prelje običaj novijeg datuma, postao je neizostavni dio svakog Veliko prela. Za ovu titulu natjecale su se djevojke obučene u bunjevačku narodnu nošnju po vlastitom izboru, te je titulu *najlipše prelje* Velikog prela 2015. ponijela **Martina Romić**. Za prvu pratilju izabrana je **Ana Dulić**, a za drugu **Ana Ivanković Radak**.

Organizatori su i ove godine osigurali brojne nagrade na tom-boli, a one najvrijednije izvučene su javno. Kako i priliči prelu, nije nedostajalo niti krumpirake niti *fanaka s plašom*.

Željka Vukov

Zvonko Bogdan uz pratnju trinaest najboljih vojvođanskih tamburaša

Profesionalizacija

Zaposleni u kulturi pozdravili su rekonstrukciju kompletnog kulturnog života koju je najavio resorni ministar **Ivan Tasovac**. Prema njegovim izjavama, u ovoj godini možemo očekivati »jasno razgraničavanje kulture od estrade, jačanje institucija i njihovih profesionalnih kapaciteta«.

»Profesionalizacija i stručnost su važan segment svake održive politike. Na primjeru kulture se dobro vidi dokle nas je dovela višegodišnja praksa u kojoj su pozicije ministara i ravnatelja institucije kulture tretirane kao partijski plijen«, kazao je Tasovac u intervjuu listu *Danas*.

Najavljene promjene treba promatrati u kontekstu izmjena i dopuna Zakona o kulturi (ubuduće će se zvati Zakon o javnom interesu u kulturi) koje su krajem prošle godine prošle javnu raspravu. Sada se nova verzija zakona finalizira, potom ide u Bruxelles na usklađivanje s europskom regulativom, a zatim i u skupštinsku proceduru.

Jedna od izmjena zakona predviđa da se u svakoj ustanovi mora obrazovati umjetnički, programski, odnosno stručni savjet koji vodstvu daje mišljenja i prijedloge vezane za umjetnički, programski i stručni rad ustanove. U sastav savjeta birat će se lica »od visokog umjetničkog i stručnog integriteta i autoriteta«.

»Ne smije se institucijama sa strane određivati bilo kakvo kadrovska ili programsko rješenje niti usmjeravanje u pravcima koji nisu profesionalni«, izjavio je *Tanjug* ravnatelj Muzeja suvremene umjetnosti u Beogradu *Jovan Despotović* dajući potporu Tasovčevoj rekonstrukciji kulturnog života.

Profesionalizaciji bi trebalo pridonijeti i projektno financiranje, gdje će o najboljim projektima odlučivati stručna povjerenstva. Određeno poboljšanje se očekuje i zbog Posebnog kolektivnog ugovora za ustanove kulture kojega je Tasovac nedavno potpisao s predstavnicima reprezentativnih sindikata radnika u kulturi.

Iako znamo da su državne procedure spore, najavljene promjene mogla bi značiti veću autonomiju subjekata u kulturu i smanjiti mogućnost »političkog nasilja nad kulturom«, kako ga je nazvao jedan ugledni povjesničar umjetnosti i kustos. Od toga će koristiti imati ne samo umjetnici i uposleni u kulturi, nego i publika. A bez nje, cijela priča o kulturi teško da bi imala smisla.

D. B. P.

U SUBOTICI PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA SVEĆENIKA LAZARA NOVAKOVIĆA

Recept za približavanje Kristu

Nova knjiga meditativne proze svećenika u mirovini **Lazara Novakovića** predstavljena je prošloga četvrtka u Subotici, u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka. Knjiga donosi izbor od 53 meditacije objavljivanje u katoličkom mjesečniku *Zvonik* i u župnom listiću *Svetiljka*. U pitanju je Novakovićeva treća knjiga; nakon naslova *Pismo(a) Isusu* (2001. i 2003.) i *Sjetim se Ane* (2008.).

Ispred nakladnika ove knjige – Katoličkoga društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* mons. dr. **Andrija Anišić** predstavio je autora, osvrnuvši se i na njihov prijateljski odnos koji seže iz mladalačkih dana.

Recenzent knjige i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** je istaknuo kako je Lazar Novaković respektabilni pisac knjiga nabožnoga sadržaja podsjetivši kako da tradicija takve književnosti u vojvođanskim Hrvata počine još 1863. s djelom **Mihovila Radnića**.

Bernadica Ivanković, Tomislav Žigmanov, mons. dr. Andrija Anišić i Lazar Novaković

Po riječima Žigmanova, knjiga *Recept* nam iz autorova iskustva govori kako se u ovom vremenu približiti svome uzoru Isusu Kristu. »Autor nije samo u poziciji da propovijeda, nego se on propovijedaajući i ispovijeda, i u tom kontekstu je svima nama bliži, jer i u svećeniku Lazaru prepoznajemo brata čovjeka koji isto tako traga, koji daje odgovore, koji je to spreman podijeliti s nama. Ukoliko pročitamo ovu knjigu, vjerujem da će svatko od nas biti spremniji i ispovjedno, a onda i djelima, svjedočiti naš put, naše napore da postanemo u našim životima što bliže onom uzornom«, naveo je Žigmanov.

Brojnoj publici u župnoj dvorani obratio se i autor knjige Lazar Novaković objašnjivši kako je *Recept* nastao tijekom vremena koje je proveo u bolesničkom krevetu, a sa željom zahvaliti svima koji su mu u tom razdoblju pomogli molitvom, posjetom i dobrim djelima. »Što sam naučio u bolesti? Istinu naše vjere. Ljudski život je vrijedan i svet, od začeca do naravne smrti. Dok je čovjek živ, mora raditi i boriti se. Ja sam svoj recept našao. U Isusovoj ljekarni ima puno dobrih recepta i za vas, potražite ih«, poručio je autor.

U sklopu večeri, nastupio je i zbor župe sv. Roka, a ulomke iz knjige čitala je **Bernadica Ivanković**.

D. B. P.

Hajo na festivalu Šokačke pisme

ŽUPANJA – Glazbeni festival *Šokačke pisme*, X. po redu, održan je u petak, 30. siječnja, u Županji. Pored renomiranih tamburaških sastava iz Hrvatske, na festivalu je sudjelovao i ansambl *Hajo* iz Subotice s pjesmom *Didin štagalj stari*. Sve pjesme s ovoga Festivala objavljene su na nosaču zvuka u izdanju *Croatie recordsa*.

Radio drama *Bunjevački blues* na HR1

ZAGREB – Nakon kazališne inscenacije, komad *Bunjevački blues* nastao prema književnom tekstu **Tomislava Žigmanova**, snimljen je u formi radio drame u produkciji Hrvatskog radija, odnosno njihova Dramskoga programa. Drugi dio drame bit će emitiran na prvom programu Hrvatskog radija (HR1) 7. veljače, s početkom u 18 sati i 5 minuta.

Književna večer Dražena Prčića u Žedniku

ŽEDNIK – Promocija romana *Plemstvo Wilson*, subotičkog pisca **Dražena Prčića** održat će se u Domu kulture u Žedniku u srijedu, 11. veljače, s početkom od 19 sati. Knjiga tematizira aktualni problem iseljavanja mladih ljudi u potrazi za sigurnijom egzistencijom i životnom srećom.

Projekcija filma *Svatovski narodni običaji*

SUBOTICA – Projekcija dokumentarnog filma *Svatovski narodni običaji Hrvata Bunjevaca u subotičkom kraju* bit će prikazana u četvrtak, 12. veljače, u dvorani HKC *Bunjevačko kolo* s početkom u 19 sati. Film se bavi temom svatovskih običaja od kraja XIX. stoljeća do danas. Redatelj filma je **Rajko Ljubić**, a film je snimljen u produkciji *Yellowbrick production* i Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*, koji su i organizatori večeri.

Šokački bal u Baču

BAČ – Tradicionalni, deseti po redu, *Šokački bal* održat će se u petak, 13. veljače, s početkom u 19 sati, u dvorani Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Baču. Bal i ove godine organizira Rimokatolička župa svetog Pavla iz Bača. Za dobru zabavu pobrinut će se Ansambl *Hajo* iz Subotice. Cijena ulaznice je 1.000 dinara, a uključuje i večeru (bez pića). Sve informacije mogu se dobiti na telefon 064-22-96-303, a ulaznice u župnom uredu u Baču. Svi su dobrodošli.

Književno prelo Hrvatske čitaonice

SUBOTICA – Književno prelo *Hrvatske čitaonice* bit će održano u idući petak, 13. veljače, u HKC *Bunjevačko kolo*, s početkom u 19 sati. Osim prikaza rada *Hrvatske čitaonice* u prethodnoj godini, bit će predstavljene dvije najnovije knjige za djecu tiskane prošle godine: *Sve i svašta da poleti dječja mašta* **Nedeljke Šarčević**, nakladi *Hrvatske čitaonice* i *Izgubljeno srce* **Katarine Čeliković**, u nakladi NIU *Hrvatska riječ*.

Gosti Književnoga prela su članovi Dramskog odjela za djecu HKC *Bunjevačko kolo* s premijernom predstavom *Neispavana lje-*

potica, prema priči **Sanje Lovrenčić** u dramatizaciji i režiji **Nevene Mlinko**. Književno se prelo odvija u znaku slogana: *Na prelu se jede i pije, a l' pravo bez duševne hrane nije!*

Prelo u Beregu

BEREG – KPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega organizira u subotu, 14. veljače, *Šokačko prelo*. Kao gosti nastupit će KUD *Dukat Vladislavci* i KUD *Sarvaš* iz Republike Hrvatske. Prelo, 18. po redu, bit će održano u velikoj dvorani Doma kulture u Beregu, a početak je u 19 sati.

Z. V.

Veliko prelo u Somboru

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora priređuje u subotu, 14. veljače, 81. *Veliko bunjevačko-šokačko prelo*. U programu će sudjelovati ŽPS *Šokice Šokačke grane* iz Osijeka i TS *Ravnica* iz Subotice, a predstaviti će se i domaćin i mlađa i starija folklorna grupa *Nazora* i pjevački zbor. Prelo će biti održano u velikoj dvorani Hrvatskog doma, a početak je u 19 sati i 30 minuta.

Z. V.

Prelo sićanja

SUBOTICA – Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo* i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* pozivaju Vas na 5. *Prelo sićanja*, koje će se održati u nedjelju, 15. veljače. Okupljanje je ispred Franjevačke crkve u 17 sati, gdje će se služiti sveta misa u 17.30 sati. Jedini uvjet nazočnosti jest odijevanje svečane bunjevačke nošnje (zimске).

Mačkare u Golubincima

GOLUBINCI – Tradicionalna manifestacija *Mačkare* 2015. u Golubincima održat će se od 14 do 16. veljače. Prvog dana u dvorani OŠ 23. oktobar u 19 sati počinje maskembal, drugoga dana od 14 sati ulicama Golubinaca proći će karneval, a trećega, posljednjeg dana *Mačkara* običaji će se prikazati po kućama, a poslije će se održati Pokladno jahanje.

Tute u Plavni

PLAVNA – U organizaciji HKUPD *Matoš* u Plavni od 15. do 17. veljače održat će se osma po redu manifestacija pokladnih običaja – *Tuta*. Manifestacije započinje u pokladnu nedjelju, 15. veljače, svetom misom u 9.30 u župnoj crkvi sv. Jakova. Svetoj misi će nazočiti *lipe tute* obučene u narodno ruho, koje će nakon mise prošetati središtem sela. U ponedjeljak, 16. veljače, u 12 sati dječja povorka kostimiranih *tuta* – *male tute* prošetati će ulicama Plavne. Za djecu će se toga dana navečer organizirati maskenbal i druženje. U utorak, 17. veljače, u 12 sati krenut će uz pjesmu i svirku iz središta sela skupina gadnih *tuta*, koja će obići ulice mjesta. Navečer će u Vatrogasnom domu biti priređena večera, druženje i zabava, koja će trajati do 24 sata, kada, pokapanjem bege(ša), završava pokladno vrijeme, a započinje korizma.

Z. P.

SEDMA OBLJETNICA ZAJEDNICE HRVATA BEOGRADA TIN UJEVIĆ

Neizbrisiv trag Hrvata

Predstava Šokica

Osnovna naša djelatnost jeste promovirati kulturnu tradiciju i kroz kulturna događanja prezentirati hrvatski etnos na ovom području, rekao je predsjednik ZHB Tin Ujević, Stipe Ercegovića

Zajednica Hrvata Beograda Tin Ujević skupa s teatrom *Madlenianum* iz Zemuna, organizirala je u uto-rak, 3. veljače, nekoliko kulturnih događaja, a u povodu obilježavanja sedme obljetnice postojanja i rada Zajednice Hrvata Beograda Tin Ujević. Gosti hrvatske udruge iz Beograda bili su te večeri ansambl Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka koji su na velikoj kulturnoj sceni *Madleniaunuma* izveli melodramu folklorne tematike *Šokica*, **Ilije Okrugića Sriemca** čiji su osnovni motivi ekumenizam i tolerancija. Svečanost je počela otvorenjem likovne izložbe *Lik žene u djelima suvremenih sli-*

kara Likovnog kruga *Pohizek*, a zatim projekcijom dokumentarno-igranog filma *Ilija Okrugić – Domovino slatko* milovanje autora **Stipe Ercegovića**.

PRODUBLJIVANJE SURADNJE S MATICOM

ZHB Tin Ujević za sedam godina svoga rada organizirala je preko 30 raznih manifestacija i prema riječima predsjednika i osnivača te udruge Stipe Ercegovića, danas se upuštaju u nešto složenije i ozbiljnije projekte u cilju reliziranja njihove osnovne zadaće, promoviranja i njegovanja kulturne tradicije Hrvata.

Prije samo nekoliko mjeseci, dokumentarno-igrani film o Iliji Okrugiću, predstavljen je u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku, kada je predstavljena i melodrama *Šokica* Ilije Okrugića. Središte dramske radnje je tolerantna ekumenska ideja, koja je itekako dobro primljena kod nacionalno izmiješanog vojvođanskog stanovništva. Radi se o čuvenom dramskom komadu izvedenom čak davne 1918. godine u tuniskom gradu Bizerti, uoči proboja Solunskog fronta: »*Šokica* je večeras u centru pažnje i nadam se da je ovo samo početak jedne uspješne suradnje Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka, ne samo sa

Zajednicom Hrvata Beograda, nego sa svim ostalim kazalištima u Srbiji. Neizmjereno mi je drago što smo ovdje u Zemunu i što imamo priliku predstaviti ovaj dramski komad koji je direktno isprepleten s filmom Stipe Ercegovića o Iliji Okrugiću, koji je i autor ovog dramskog djela. Kulturna suradnja je nešto što naši političari nikada neće uspjati napraviti. Mi glumci i svi umjetnici, na jako visokoj razini štujuemo jedni druge i zato bih pozvao sve političare da urade nešto jednako kao što radimo mi umjetnici, kako bi suradnja dviju država bila što bolja«, izjavio je **Miroslav Čabraja**, intendant HNK u Osijeku.

Stjepan Pahižek

Vladimir Šišljagić i Stipe Ercegović

ZHB **Tin Ujević** za sedam godina svoga rada organizirala je preko 30 raznih manifestacija i prema riječima predsjednika i osnivača te udruge **Stipe Ercegovića**, danas se upuštaju u nešto složenije i ozbiljnije projekte u cilju reliziranja njihove osnovne zadaće, promoviiranja i njegovanja kulturne tradicije Hrvata

ŠOKICA U PRVOM PLANU

Gosti večeri, imali su priliku uživati u prelijepim slikama Likovnog kruga *Pahižek*, čija tema je bila *Lik žene u djelima suvremenih slikara*. Najveću pažnju privukla je slika *Šokica* autora **Srečka Perkovića** iz Našica, koja je i bila centralna tema cijele večeri. Likovni krug *Pahižek* već drugi put u Beogradu predstavlja svoje slike, autore iz cijele bivše Jugoslavije: »Imamo uspješnu suradnju sa ZHB **Tin Ujević** iz Beograda i volim kao kolekcionar pomagati svim Hrvatima ovdje. Do sada sam bio u skoro svim gradovima Vojvodine, i u Sloveniji, a večeras predstavljamo 30 slika više auto-

ra, kako iz Republike Hrvatske, tako i iz Beograda. Ono što krasi ovaj likovni krug jeste multikulturalnost, jer kod nas su zastupljeni slikari, svih vjera i nacija, što i jeste pravo bogatstvo«, rekao je **Stjepan Pahižek**.

VEĆA POVEZANOST

Pored velikog broja gostiju te večeri, svečanosti su nazočili i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća i župan Osječko-baranjske županije dr. **Vladimir Šišljagić**, koji je tom prigodom izrazio radost i zadovoljstvo zbog dolaska u Zemun, ističući nadu da će se suradnja u

budućnosti još više produbiti: »Nastojimo razvijati što je moguće veću povezanost naših Hrvata u inozemstvu s maticom, zemljom Hrvatskom. Svaki poziv svaki dolazak ovdje, pogotovo kada su neke obljetnice, pričinjava mi veliku radost i vjerujem da ćemo u nekakvom zajedničkom druženju, u razmjeni informacija produbiti pored kulturne, i suradnje i na drugim razinama. Ljude dobre volje spajaju ne samo kultura, nego i sport i gospodarstvo i mogu reći da sam imao razgovore o tome s predstavnicima našeg Veleposlanstva ovdje u Beogradu, kako i na koji način potencirati gospodarstvo, poduzetničku suradnju između dvije

regije. Mislim da je to jako važno, posebice nama ovdje koji smo najbliži susjedi, graničimo jedni s drugima, i svaki vid suradnje nam je na obostrano zadovoljstvo. Nema razloga da ta suradnja ne bude još bolja, ali isto tako naša obveza je i briga o Hrvatima kako ovdje u Srbiji, tako i u BiH, tako i na svakom drugom mjestu, ma gdje oni bili«, rekao je dr. Vladimir Šišljagić.

Sva kulturna događanja te večeri, protekla su u duhu uspostavljanja dijaloga i tolerancije sa svim ljudima dobre volje, što je prema riječima organizatora i bio osnovni cilj održavanja ovog kulturnog događaja.

Suzana Darabašić

POZIVNICA

Pozivamo vas da nazočite projekciji dokumentarnog filma

SVATOVSKI NARODNI OBIČAJI

Hrvata Bunjevaca u subotičkom kraju

u četvrtak 12. 2. 2015. u HKC „Bunjevačko kolo“
s početkom u 19 sati

Film se bavi temom svatovskih običaja od kraja XIX. stoljeća do danas.
Redatelj filma je Rajko Ljubić.
Film je snimljen u produkciji Yellowbrick production i Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, koji su i organizatori večeri.

projekt pomogao Grad Subotica

PREDSTAVNICI VLASTI U SOMBORU S ČLANOVIMA NACIONALNIH VIJEĆA

Kriteriji ponovno na dnevnom redu

Prijedlog je da se polovica novca iz gradskog proračuna dodjeli za redovito funkcioniranje KUD-ova nacionalnih zajednica, a da se druga polovica raspoređuje sukladno kriterijima koje treba usuglasiti

Nazor izdaje list *Miroljub* i mi nikada nismo dobili ništa od sredstava namijenjenih informiranju iz proračuna grada. Ono što smo i dobili bilo je zahvaljujući dobroj volji», kazao je Matarić. Problem sredstava za informiranje spomenuli su i predstavnici Nacionalnog vijeća Bunjevaca ističući da je u Somboru osnovan Bunjevački informacijski centar. »Zakonodavac trenutačno aršine vezuje za službeni uporabu jezika na teritoriju lokalne samouprave. Mi se mjerimo sa Suboticom, ali znamo koji su jezici u službenoj uporabi u Subotici, a koji su u Somboru«, odgovorio je na ove primjedbe Sakač.

Konačnu odluku o kriterijima donijet će Gradsko vijeće, ali dobra volja da se saslušaju i uvažavaju prijedlozi predstavnika udruga i nacionalnih vijeća postoji.

Z. Vasiljević

Izmjena kriterija za dodjelu sredstva iz proračuna grada Sombora za KUD-ove nacionalnih zajednica, nakon razgovora s predstavnicima udruga, bila je tema i sastanka na kome su predstavnici lokalne vlasti o tome razgovarali s članovima nacionalnih vijeća koji su iz Sombora. Sastanak je održan u četvrtak, 29. siječnja, u Županiji. Bila je to prigoda da se osim o spornim kriterijima progovori i o drugim problemima.

U odnosu na kriterije iz prethodnih godina, kada su se sredstva dodjeljivala na osnovu osvojenih rezultata na natjecanjima novi prijedlog, a koji se našao pred članovima nacionalnih vijeća, je da se polovica planiranog novca dodjeljuje za redovito funkcioniranje, a druga polovica na osnovu postignutih

rezultata. »Nakon prvog sastanka s predstavnicima udruga sačinili smo prijedlog po kome bi 500.000 dinara bilo dodijeljeno za redovito funkcioniranje, ali bi se tu vrednovala i brojnost i rad tijekom godine. Drugih 500.000 raspoređivali bi se na osnovu kriterija koji će vrednovati postignute rezultate i međunarodnu suradnju. Želimo također nagraditi one udruge koje se trude da osim iz proračuna grada, sredstva traže i na drugim natjecanjima, prijedlog je bio i da se posebno podrže udruženja koja rade na selima«, kazao je u uvodnom izlaganju Čaba Sakač, vijećnik Gradskog vijeća zadužen za nacionalne manjine. Prema njegovim riječima, idealno bi bilo da se može raspisati natječaj za svaku nacionalnu zajednicu, kao što to rade Pokrajina i Republika, ali u gradskom proračunu premalo je novca da bi se tako radilo.

PRIMJEDBE

U svojoj diskusiji član Hrvatskog nacionalnog vijeća Mata Matarić, prvo je pohvalio novu praksu razgovora s predstavnicima nacionalnih zajednica. On je istaknuo da se u kriterijima mora više vrednovati međunarodna suradnja i sudjelovanje

KUD-a nacionalnih zajednica na manifestacijama van Srbije, gdje su oni i promotori Sombora. »Time ćemo udruge i stimulirati da sudjeluju u međunarodnoj razmjeni kulturnog stvaralaštva. Mišljenja sam i da se moraju rangirati natjecanja na kojima sudjeluju udruge i da se vrednuju smotre na kojima sudjeluje više od tri društva. Ovo su simbolička sredstva, ali za nas je vrlo važno da nas na ovakav način grad priznaje i podržava«, kazao je Matarić. Za veće vrednovanje nastupa u inozemstvu založio se i Anton Beck iz Njemačkog nacionalnog vijeća. Sakač je odgovorio da je time što je za ostala kulturno umjetnička društva u proračunu planirano 1,5 milijuna dinara, a za KUD-ove nacionalnih zajednica milijun, grad pokazao koliko su mu značajne nacionalne zajednice koje žive na njegovom teritoriju.

INFORMIRANJE

Iako nije bila tema razgovora spomenuto je i pitanje informiranja na jezicima nacionalnih zajednica. »Problem je što na natjecanju za informiranje može sudjelovati samo mađarska nacionalna zajednica. To također treba promijeniti. HKUD Vladimir

ČINJENICE

Iz proračuna grada Sombora od 900.000 dinara koliko je prošle godine bilo namijenjeno za KUD-ove nacionalnih zajednica skoro 600.000 je dobilo UG *Bunjevačko kolo*. Godišnje se s tri milijuna financira list na mađarskom jeziku *Dunatáj*.

DOBRA VOLJA

»Ne postoji obveza lokalne samouprave da svoje natjecanje usuglašava s nacionalnim vijećima. Naša je dobra volja što o ovome razgovaramo s vama i uvijek ćemo razgovarati, ali zakon ne tjera lokalnu samoupravu da svoje natjecanje usuglašava s stavovima nacionalnih vijeća«, odgovorio je Sakač na primjedbu da pojedinačno članovi nacionalnih vijeća nisu ovlašteni da se izjašnjavaju o prijedlogu, već to može učiniti nacionalno vijeće.

JUBILEJ ŠOKAČKE GRANE IZ OSIJEKA

Divna šokačka tkanica od bogate baštine

Predstavljanje Zbornika govori kako se u ovom slavonskom, bolje rečeno panonskom prostoru i Šokci i Bunjevci moraju nametnuti ukupnom europskom prostoru, jer samo na taj način mogu se oduprijeti globalizacijskim vjetrovima, kazala je Helena Sablić-Tomić

Preljepom manifestacijom u prostorijama *Šokačke grane* u Osijeku, 3. je veljače ova udruga obilježila prvu okruglu obljetnicu – 10 godina osnutka i postojanja.

U tom ozračju nazočnima se obratila **Vera Erl** i podsjetila prisutne na zimu prije 10 godina i osnivački skup u prepunom Šećeranskom domu i na jesen 2004., kada su **Ivan Nikolić** i **Slavko Žebić** izašli s idejom i zajedno s njom započeli aktivnost na osnivanju šokačke udruge. Prisjetila se i prvih aktivnosti, a započelo je sa *Što su jeli naši stari u Korizmi*, što *Grana* radi do dana današnjeg, i na pregršt projekata koji su postali *Granin brand*, poput *Šokačkog suvenira* Osijeku ili međunarodnog okruglog stola *Urbani Šokci i Bunjevci*. Vera Erl zahvalila je svima koji su sebe utkali u minulo desetljeće, a posebice je zahvalila Gradu i županiji koji su *Šokačku granu* prepoznali od početka i nesebično ju podupiru.

TKANJE ŠOKAČKE GRANE

O tkanju je govorio i prof. **Goran Rem**, znanstvenik koji je od prvoga dana uz *Granu* i s Verom Erl i Helenom Sablić-Tomić je zaslužan za sva izdanja, pa i sveučilišni udžbenik *Šokci u kulturi i povijesti*, što sa *Šokačkom čitankom* i dosa-

dašnjih 9 Zbornika čini *Granu* posebnom. Rem je čestitao Veri Erl i istaknuo da skupa sa svojim suradnicima plete divnu šokačku tkanicu od bogate baštine, ali istovremeno i drugu tkanicu od riječi i tekstova, pa je ova prva slavljenička obljetnica obrubljena tim tkanicama, kao svojevrsnim hrvatskim pletrom.

I prof. Helena Sablić-Tomić se obratila skupu: »Da nije Vere

nosimo novim generacijama.«

Prof. **Ružica Pšihistal** tvrdi da je 10 godina velika obljetnica pa ju je *Grana* tako i obilježila, ukupnim aktivnostima i izdavačkom djelatnošću, jer svi su zbornici štivo za pokoljenja. Prilozi su suvremeni i interdisciplinarni, pa čak i oni ljetopisnog tipa vrlo su zanimljivi i imaju svoju vrijednost. Zaključila je da nije samo dovoljno čuvati i arhivirati, jer sve što je odloženo

koji su se bavili i bave kulturom, poviješću, umjetnošću, šokačke i bunjevačke Hrvate diljem Bačke i Srijema. U tom kontekstu su ova-kvi primjeri suradnje vrlo dobri i danas je to već suradnja koja je omeđena ugovorima, a Zavod za kulturu Hrvata u Vojvodini je sunakladnik dok je Udruga *Urbani Šokci* u Somboru suorganizator i to je odličan način kontinuiranog održavanja manifestacija i tiskanja knjiga, koje su tako dostupni i čitatelju s druge strane Dunava.

Marija Šeremešić, predsjednica Udruge građana *Urbani Šokci* iz Sombora zahvalila je Veri i Grani na pozivu na suradnju, u kojoj je od prvoga dana, a evo to je preraslo u trajni oblik na radost i Šokaca i Bunjevaca diljem Bačke. I **Zvonko Tadijan**, predsjednik *Šokadije* iz Sonta izjavio je kako je ponosan da Sonta među prvima prihvaćena od *Šokačke grane* i njihova je *Šokadija* među prvima potpisala Povelju o trajnoj suradnji i s Granom su ušli u zajedničke projekte, pa je današnji nadnevak velik i za *Granu* ali i sve one koji zajedno s njom njeguju tu plodnu suradnju.

Skup je završio pjevanjem muške i ženske pjevačke skupine, lijepom revijom šokačkoga ruha, predstavljanjem svih *Graninih* radionica i puhanjem predsjednice Vere Erl u deset slavljeničkih svjećica na rođendanskoj torti.

S. Ž.

Predstavljen je Zbornik *Šokci, Bunjevci, Panonija-Europa*

i *Šokačke grane* ne bi toliko znanstvenika s filozofskog fakulteta primarno, ali i intelektualaca iz čitavog okruženja, čitali na ovaj način književnost kojoj smo osigurali predznak šokačka. I današnje predstavljanje Zbornika govori kako se u ovom slavonskom, bolje rečeno panonskom prostoru i Šokci i Bunjevci moraju nametnuti ukupnom europskom prostoru, jer samo na taj način mogu se oduprijeti globalizacijskim vjetrovima, ukoliko njeguju i čuvaju svoju baštinu i identitet i to svoje iskustvo pre-

u pamćenje može postati i teret, a ovu bogatu baštinu potrebno je uvoditi u život, oživljavati ju i iznove izjaviti, a *Grana* i Vera Erl baš to dobro rade.

SURADNJA NA RADOST BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA

Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice je također nadahnuto govorio o *Grani* i naglasio da je od prvoga dana bila otvorena i za prinose ljudi

U susret desetom *HosanaFestu*

U nedjelju, 20. rujna, 2015. u Subotici bit će održat deseti po redu Festival hrvatskih duhovnih pjesama *HosanaFest*. Slogan ovogodišnjega *HosanaFesta* je Snagom Ljubavi! U tu svrhu Organizacijski odbor *HosanaFest-a* raspisuje

NATJEČAJ

za prijam novih skladbi koji će biti otvoren od 1. veljače i traje do 1. travnja

Uvjeti natječaja su sljedeći:

- skladbe tematski moraju imati kršćanski karakter;
- skladbe ne smiju biti već objavljene niti javno izvedene;
- trajanje skladbe ne smije prijeći 4 minute;
- uredno potpisani autori glazbe, teksta i obrade;
- autor i glavni izvođač pjesme ne smije biti mlađi od 16 godina;
- u vokalno-instrumentalnom sastavu ne smije biti više od 15 osoba.

Prijava na natječaj dostavlja se na CD-u ili putem elektroničke pošte, a obvezno mora sadržavati sljedeće:

- oglednu demo snimku pjesme (snimka ne mora biti studijska, ali glazbeno-produkcijski treba biti što sličnija izvedbenoj verziji). Pjesma može biti poslana i u mp3 formatu s minimalnom rezolucijom od 192 kbps;
- tekst pjesme (preporuča se u Word formatu);
- kraći životopis izvođača sa svim potrebnim podacima (adresa, telefon, e-mail, web i sl.), te navesti zajednicu u kojoj se djeluje;
- potvrda svećenika.

Prijave koje ne budu ispunjavale gore navedene uvjete, kao i skladbe upitne originalnosti neće uopće biti razmatrane od strane Stručnog povjerenstva.

Napomena: Autori slanjem skladbe na natječaj jamče za njezinu originalnost te daju svoju suglasnost za izdavanje skladbe na festivalskom CD-u, DVD-u, kao i radijskom i televizijskom emitiranju bez traženja nadoknade. Naknadno utvrđivanje neoriginalnosti skladbe povlači za sobom sankcije određene pravilnikom *HosanaFesta*.

Prijavljene skladbe ne mogu se povući, niti će biti vraćene.

Rezultati natječaja bit će autorima javljeni do 20. travnja 2015. godine. Izvođači čije se skladbe uvrste u program Festivala, trebaju studijsku snimku dotične skladbe te njenu matricu dostaviti u roku do 60 (šezdeset) dana po javljanju rezultata.

Redoslijed nastupa na *HosanaFestu* određuje festivalski Organizacijski odbor.

Radove slati ili dostaviti na adresu:

HosanaFest 2015.

Georgi Dimitrova 1.

25000 Sombor, Srbija

tel. +381(0)64/4616-394

ili na e-mail: hosanafest@yahoo.com

Dan posvećenog života

Na blagdan prikazanja Gospodinova, 2. veljače proslavljen je i dan posvećenog života. S obzirom na to da je ova crkvena godina, Godina posvećenog života ovaj dan je svečano obilježen u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici. Misno slavlje predvodio je subotički biskup mons. dr. **Ivan Penzeš**.

IN MEMORIAM

Prošlo je šest tužnih tjedana od kako nas je napustila voljena mama, majka i pramajka

Klara Ivković

1932. – 2014.

Sveta misa bit će služena 7. veljače u 9 sati u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, a potom ćemo posjetiti njezin grob u Kerskom groblju i zaliti ga suzama.

Njezini najmiliji

VIJESTI

Devetnica Gospi Lurdskoj

Devetnica u čast Gospi Lurdskoj započela je 2. veljače u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici. Svaki dan molitva krunice započinje u 16.50 sati, dok sveta misa i propovijed te na kraju pobožnost Gospi Lurdskoj počima u 17.30 sati. Završetak devetnice je na blagdan Gospe Lurdske 11. veljače.

* Blagdan blaženog Alojzija Stepinca obilježava se 10. veljače.

Papa Franjo dolazi u Sarajevo

Nakon održanog Angelusa papa Franjo, kako prenosi Katolička tiskovna agencija, najavio je u svom nagovoru, 1. veljače, da će 6. lipnja pohađati Sarajevo te pozvao vjernike na molitvu. »Već od sada vas molim da molite kako bi moj posjet tim dragim narodima bio ohrabrenje vjernicima katolicima te polučio kvasac dobra i pridonio konsolidaciji bratstva i mira, međuvjerskog dijaloga i prijateljstva«, kazao je papa Franjo u nagovoru nakon Angelusa.

Posjet pape Franje Sarajevu, veliki je događaj za Katoličku crkvu, ali i za sve ljude u Bosni i Hercegovini, kazao je na tiskovnoj konferenciji, koja je održana u 2. veljače, vrhbosanski nadbiskup kardinal **Vinko Puljić** potvrdivši kako odmah počinju složene pripreme za najavljeni pohod poglavara Rimokatoličke crke. Kardinal Puljić je potvrdio pritom kako papa Franjo dolazi na poziv Crkve u BiH, ali i na službeni poziv Predsjedništva BiH.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Evangelje četvrte nedjelje kroz godinu otkriva nam Isusa koji naviješta »kao onaj koji ima vlast« (Mk 1, 22). Narod prepoznaje da on nije poput drugih pismoznanaca, prepoznaje snagu njegovog nauka te Isus stječe mnoge sljedbenike. U evanđelju pete nedjelje kroz godinu Isus se nastavlja otkrivati »kao onaj koji ima vlast«. Međutim, svoj identitet ne otkriva samo naukom, nego se potvrđuje i svojim djelima.

NAUK PRAĆEN DJELIMA

Isusovo javno djelovanje obilježeno je mnogobrojnim čudima koja je učinio u korist čovjeka, ali kroz koja se i potvrdio kao Božji Sin. Jedno od mnogobrojnih je i ozdravljenje Petrove punice (usp. Mk 1, 30-31). Dovoljna je bila samo ispružena ruka Isusova i žena je ozdravila te postala sposobna posluživati svog ozdravitelja. Evanđelje kaže da je Isus »liječio svaku bolest i nemoć u narodu« (Mt 4, 23; 9, 35). Isus je bio osjetljiv na čovjekovu patnju, pomagao je nevoljnicima, onima koji su trpjeli zbog svoje bolesti. Ali, to nije činio da bi sebe proslavio, da bi pokazao svoju moć, nego da bi ljudima otkrio tko je, da bi im pomogao da ga lakše prepoznaju. Nakon što nas je izvijestio o ozdravljenju Petrove punice, evangelist Marko nam želi razjasniti kako su Isusovo učenje pratila i mnoga ozdravljenja: »I on ozdravi bolesnike – a bijahu mnogi i razne im bolesti – i zloduhe mnoge izagna« (Mk

Djelovanje i molitva

1, 34). Evangelist tako ističe kako čudesna djela potvrđuju posebnost njegovog nastupa. On je uistinu onaj koji ima vlast, njegov je nauk potvrđen djelima. Bog već sada po njemu na ljudima ostvaruje svoje kraljevstvo.

Njegova čudesa izazivala su veliko zanimanje kod naroda. Sve više je rastao broj onih koji su ga tražili, njegova popularnost bila je sve veća. Ali Isus nije želio svoju popularnost. Nakon što se pročula vijest o čudesnim ozdravljenjima koja je činio i potraga za njim postala velika, suprotno očekivanjima, Isus se povlači na osamu u molitvu. Velika potraga za njim na njega ne ostavlja nikakav dojam, jer je znao da oni ne traže zapravo njega, nego njegova čuda.

Isus odbacuje ulogu čudotvorca, jer je njegovo poslanje daleko uzvišenije, zato odlučuje: »Hajdemo drugamo, u obližnja mjesta, da i ondje propovijedam! Ta zato sam i došao« (Mk 1, 38). Njegovo poslanje je navijestiti ljudima poruku Božjeg kraljevstva, a čudesa su u funkciji tog navještaja. Bitan moment u vršenju poslanja je molitva na koju se Isus često povlačio u osamu. Molitva je susret njega i Oca. Ona je kod Isusa prethodila svakom važnom događaju. Kroz nju on je svom Ocu povjeravao svoju poslušnost i vjernost te tražio snagu.¹

PO UZORU NA ISUSA

Svojim redovitim povlačenjem u molitvu kako bi se susreo s Ocem Isus vjernicima šalje pouku. Kršćansko djelovanje ne iscrpljuje se u djelima, ono mora ostaviti prostora molitvi. Molitva je vrijeme u kojem, u susretu s

Bogom, čovjek pronalazi snagu i nadahnuće za svoje djelovanje. To je vrijeme u kojem se čovjek otvara Bogu, predaje mu su i dopušta da postane oruđe u Božjim rukama. Tako djelovanje praćeno molitvom postaje i Božje djelovanje po nama, postaje pravo kršćansko djelovanje u kojem smo mi Božji suradnici. Djela bez molitve dovode nas u opasnost da tražimo svoju slavu i svoju korist, otvaraju put oholosti koja lako zagospodari našim srcem. Djelovati na slavu Božju ne može se bez molitve. I kao što je Isus i molio i činio, ostavio je i nama u zalag da činimo isto tako. Da bi donijeli Krista ovom svijetu moramo mnogo djelovati, svojim činima pokazati njegovo milosrdno srce i njegovu ljubav za čovjeka, a u molitvi pronaći snagu i mudrost da bi to mogli ostvariti.

Molitva je za svakog čovjeka trenutak potrage i susreta s Bogom. To je vrijeme traženja Boga radi njega samog. U suprotnom upadamo u opasnost da, poput mnogih Isusovih suvremenika tražimo Boga radi čuda. Svaki čovjek u sebi nosi čežnje i potrebe i iz dubine srca moli da mu Bog svojim djelovanjem pozitivno odgovori na vapaje. Ali, molitva se ne iscrpljuje u tome, ona je razgovor, a ne zahtijevanje. Zato se događaju razočarenja ako Bog ostavi čovjeka da čeka, ako se njegova volja razlikuje od ljudske. Ali, ako je molitva razgovor i predanje, povjeravanje Bogu svoje poslušnosti i vjernosti, kao što je bila Isusova, onda smo spremni djelovati na slavu Božju. Isus se potpuno predao volji Božjoj, pa je Bog po njemu spasio svijet. I po nama Bog može i želi učiniti važna djela u sredini u kojoj živimo, ali to može samo ako mu kroz molitvu dopustimo.

¹ Usp. Ivan DUGANDŽIĆ, *Osluškujući riječ*, Zagreb, 2006., 116-119.

LEMEŠKI KULEN DOBIO OZNAKU ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA

Nepromijenjeni recept kroz generacije

Zavod za intelektualnu svojinu Republike Srbije u drugoj polovici prošle godine donio je rješenje kojim se registrira oznaka zemljopisnog podrijetla *Lemeški kulen* kao ime podrijetla za fermentiranu suhu kobasicu napravljenu od kvalitetnog mesa zrelih mesnatih rasa svinja klanične težine preko 150 kg. Kao takav upisuje se u Registar oznaka zemljopisnog podrijetla pod rednim brojem 66. U nastavku stoji da je lemeški kulen nadjev crvene boje, bez pukotina i šupljina, prijatnog mirisa i okusa karakterističnog za zrelu fermentiranu kobasicu koja sadrži minimalno 28 posto proteina mesa, maksimalno 10 posto kolagena u proteinima

mesa i s pH vrijednošću najmanje 5,3.

PROCES PROIZVODNJE

Lemeški kulen je specijalitet koji se pravi od prvoklasnog svinjskog mesa s buta, vrata ili plečke s uklonjenim viškom masnog i vezivnog tkiva, nekada nožem grubo sječenog, a u današnje vrijeme fino mljevenog *mašinom*, kroz rešetku promjera 6-8 mm, što ga na poprečnom presjeku čini prepoznatljivim, čvrsto punjenom u prirodnom slijepom crijevu (kate). Po punjenju u omotač, masa kulena iznosi najmanje 1 kg. Glavni začini su crvena industrijska mljevena paprika ekstra klase 3-4 posto u

ukupnoj masi proizvoda te jodirana so 2-2,2 posto maksimalno. Inače, kvalitetna mljevena paprika koristi se intenzivno u lemeškoj kuhinji svakodnevno, a od najvećeg značaja za kulen jesu crveni pigmenti karotenoide, ljute materije kapsaicinoidi i brojne antioksidativne materije. Svaki proizvođač gaji sam začinsku papriku s najmanje pet žilica, i time garantira kvalitetu raspoloživog proizvoda, koja se bere krajem ljeta, niže na vijence i suši na zraku, a potom se pljesnivi, nekvalitetni plodovi i peteljke uklanjaju prije mljevenja. Umjereno hladno dimljenje nekoliko puta u prvom tjednu sušenja na tvrdoj strugotini drveta, pažljivo čuvanje i njega

kulena za vrijeme zrijenja koje traje oko 6 mjeseci najbolje u prostorijama od naboja ili nepečene cigle (čerpići) jesu također od presudnih faktora kvalitete. Konzistencija lemeškog kulena zrijenjem postaje čvrsta, dok tekstura pri žvakanju ostaje meka i sočna. Proizvodni proces i receptura prenose se nepromijenjeni generacijama unazad, a sve to kako bi zadovoljio sva organoleptička svojstva.

UDRUGA LEMEŠKI KULEN

»Prijavu za registriranje imena podrijetla u registar oznaka i samu certifikaciju podnijela je udruga *Lemeški kulen* rujna 2013.«, kaže **Istvan Szevald**

predsjednik udruge, osnovane koncem 2009. i dodaje da broji 16 članova koji u svojim kućanstvima izrađuju lemeški kulen. Udruga je službeno registrirana 2010. pri Agenciji za privredne registre, a osnovana je s ciljem da se očuva, njeguje i zaštiti prepoznatljiv proizvod za atar Lemeša sa svim svojim posebnim svojstvima kvalitete, jer je u osnovi svaki kulen jedan te isti proizvod, ali u zavisnosti od zemljopisnog podrijetla varira sastav i receptura te nosi prefiks ispred riječi kulen koja ga zemljopisno određuje. Na pitanje koliko se godišnje proizvode i koji su faktori neophodni Szevald nastavlja da se, po sezoni klanja udruge, proizvede oko 3 t, ali bi se realno ulaganjem u sirovinску bazu moglo proizvesti 20-30 t krajnjeg proizvoda. U proizvodnji lemeškog kulena poseban značaj imaju ljudski resursi, tj. članovi udruženja, pretežno izučeni mesari te prirodni uvjeti

Lemeški kulen – fermentirana suha kobasica napravljena od kvalitetnog mesa zrelih mesnatih rasa svinja klanične težine preko 150 kg.

zrele svinje iz tova prirodnom hranom, lemeška paprika i klimatski uvjeti. Udruženje od 2012. s prepoznatljivim proizvodom sudjeluje na manifestacijama na kojima kvalitet proizvoda ocjenjuju stručne komisije pa su tako u Novom Sadu 2012. i 2013. članovi osvojili jednu zlatnu i jednu srebrnu medalju. *Lemeški kulen fest* u organizaciji udruženja organizira se u Lemešu krajem lipnja od 2007., a također udruženje uzima aktivno sudionništvo na sličnim manifestacijama u okolici zaključuje Szevald.

ORGANSKO PODRIJETLO

Nekada se u proizvodnji kulena koristilo meso kasnostasalih rasa svinja, mangelica, fajferica itd., a danas se tove bijele mesnate rase rijetke čekinje tipa veliki jorkšir, landras, odnosno njihovi melezi dugog trupa, širokih leđa, dobro razvijenih butova i zaobljenih plečki. Takve jedinke moraju se namjenski toviti najmanje 9 mjeseci, kako bi postigle spolnu zrelost i zrelost mesa i tek tada se uporabljaju za proizvodnju kulena a zastupljenost mesne materije ženskih jedinki i muških kastranata u proizvodnom procesu je od prilike podjednaka. Prilikom proizvodnje kulena meso se veterinarski pregleda na prisustvo parazita, iz reda valjkastih crva, nematode, *Trichinella spiralis*.

Elaborat o zaštiti imena podrijetla pripremio je Fakultet veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu i to dr. **Ilija Vuković**, redoviti profesor u mirovini, uz suradnike dr. **Dragana Vasileva**, docenta i dr. **Snežanu Saičić**, naučnog savjetnika. Istu oznaku organskog podrijetla prije lemeškog kulena u okolici dobio je bezdanski damast, a u tijeku je izrada registracijske dokumentacije i za somborski sir. Ukupno je do sada dodijeljeno 52 domaće oznake zemljopisnog podrijetla od ukupno 67 registriranih oznaka u Zavodu intelektualne svojine.

Željko Zelić

GODIŠNJA SKUPŠTINA KUD-A HRVATA BODROG IZ MONOŠTORA

Tradicionalne manifestacije i nove ideje

Kulturno umjetničko društvo Hrvata *Bodrog* prošle godine realizirao je sve svoje tradicionalne manifestacije, a odazvao se i velikom broju poziva za gostovanje, rečeno je na godišnjoj skupštini *Bodroga*, na kojoj je **Željko Šeremešić** ponovno izabran za predsjednika. *Bodrog* zanimljivih planova i ideja ima i za ovu godinu.

Skupština *Bodroga* održana je u petak, 30. siječnja, u Domu kulture u Monoštoru. Podnoseći izvješće o radu predsjednik Željko Šeremešić istaknuo je da je udruga sudjelovala na nekoliko natječajima i da su tradicionalne manifestacije i aktivnosti na natjecanjima podržali HNV, Veleposlanstvo Republike Hrvatske, Pokrajina i Grad Sombor. »U svakoj manifestaciji svake godine idemo korak dalje u smislu kvalitete, kako našeg izvođačkog tako i organizacijskog dijela. Tko je bio nazočan vidio je da je na svakoj našoj manifestaciji bilo po 200 posjetitelja«, kazao je Šeremešić.

Osim tradicionalnih i sada već prepoznatljivih manifestacija kao što su *Marijanski pučki festival*, *U susret Zavitnom danu*, *Divanim šokački*, Monoštorci su imali mnogobrojna gostovanja i nastupe, kao što je gostovanje dječje skupine u Dubrovniku, nastupi *Kraljica Bodroga* u Zagrebu, Osijeku, Somboru, Subotici, sudjelovanje na Pokrajinskoj smotri recitatora u Subotici... **Anita Đipanov** je predstavljala poetsku zajednicu mladih Hrvata u Zrenjaninu gdje je realiziran projekt Kulturno mapiranje Vojvodine.

Zanimljivih ideja imaju i za ovu godinu. »Planiramo poslije Uskrsa organizirati natjecanje u kuhanju alaskog šokačkog kotlića, gdje bi obuhvatili šokačka sela od Santova, do Vajske i Bača. Kuhala bi se riba koju su kuhali naši stari i na način kako se nekada kuhao alaski paprikaš. Drugi dio manifestacije bilo bi predstavljanje šokačkih bečaraca«, kazao je Šeremešić.

Ove je godine i 10. obljetnica *Marijanskog pučkog festivala* pa je želja *Bodroga* da ove godine festival traje dva ili tri dana. Plan je i da se novi nosač zvuka *Kraljica Bodroga*, *Faljen Isus Dvice* promovira u Hrvatskoj i Mađarskoj, kao i u Beču. Osim sa ženskom pjevačkom skupinom, Monoštorci se mogu pohvaliti i Muškom pjevačkom skupinom *Biseri Bodroga*, koja je nedavno formirana i koja također njeguje tradicijsko monoštorsko pjevanje.

»Želja nam je kupiti jednu od posljednji monoštorskih trčara koju bi pretvorili u zavičajni muzej nošnje. Izložili bi u tom muzeju nošnju dječjeg uzrasta, svečane nošnje, nošnje za kajanje, muške i ženske nošnje. Mislim da imamo potporu ne samo članova društva, već i drugih mještana i institucija Hrvata u Vojvodini, tako da je ta naša ideja ostvariva«, kaže zamjenica predsjednika *Bodroga*, Anita Đipanov.

Z. Vasiljević

Beograd državno središte Jugoslavije

Nova državna zajednica, Kraljevstvo SHS (kasnije Kraljevina SHS i Kraljevina Jugoslavija) uključila je u svoje granice najveći dio Srba, Hrvata, Slovenaca te drugih južnih Slavena koji u to vrijeme nisu bili priznati kao posebni narodi. Zbog potreba države započini migracije raznih stručnjaka, kadrova različitih profila poput sveučilišnih profesora, učitelja, bankara, odvjetnika te radnika različitih struka. Beograd kao državno središte, s ministarstvima, financijskim institucijama, sveučilištem, industrijom i drugim resursima prihvaća nove stanovnike iz drugih dijelova države. Selile su i cijele obitelji, što je bio čest slučaj kod osoba zaposlenih u državnim službama (sudstvo, željeznica, školstvo itd.). Dio studenata dolazi na studije u Beograd, gdje nerijetko ostaju stalno nastanjeni. Neki predstavnici hrvatske političke i kulturne elite u međuratnom razdoblju su živjeli i djelovali u Beogradu (**Tin Ujević**, povremeno **Ivan Meštrović**, **Gustav Krklec** i dr.).

NOVI BEOGRAĐANI

O preciznom broju Hrvata u Srbiji toga doba ne možemo govoriti već samo o približnim procjenama jer su popisom od siječnja 1921. godine Hrvati i Srbi svrstavani zajedno u kategoriju »Srbi ili Hrvati«. Za područje grada Beograda riječ je o nešto više od 4.000 Hrvata koji su činili približno 3,6 posto ukupnog gradskog stanovništva. Broj svih katolika iznosio je 9.723, a ukupno stanovnika grada 111.739. Najveći broj katolika živio je u dijelovima grada: Vračar (2.912), Palilula (2.002), »Savamala« (1.463), Dorćol (1.196). Susjedni

Zemun koji će u kasnijim godinama biti administrativno uključen u Upravu grada Beograda 1921. imao je 18.528 stanovnika, od čega oko 3.500 Hrvata (19 posto stanovnika grada). Najbrojnije zajednice u Zemunu bile su srpska s približno 6.800 osoba (37 posto) i njemačka s 6.631 osoba (35,8 posto).

JUGOSLAVENSKI KATOLIČKI AKADEMSKI KLUB DAN

Dolaskom većeg broja studenata iz nekadašnje južne Ugarske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Slovenije na beogradskom sveučilištu osniva se 8. prosinca 1919. Jugoslavenski katolički akademski klub *Dan* koji je djelovao u duhu učenja biskupa **Antuna Mahnića**. Ovo udruženje trebalo je postati okosnica katoličkog organiziranja u Beogradu i cijeloj Srbiji. Društvena pravila *Danu* su potvrđena u svibnju 1923. od kada nosi ime Jugoslavensko katoličko akademsko društvo sv. Ćirila i Metodija. Izdavali su i *Almanah* Jugoslavenskog kat. akademskog društva sv. Ćirila i Metodija na beogradskom sveučilištu. Društvo je smjerilo izazvati religiozni i moralni

preporod, zainteresirati okolinu za čirilometodsku akciju te održavati suradnju između katoličanstva i pravoslavlja. Među članovima svojim djelovanjem isticali su se **Sibe Zaninović** i **Sida Selgradova**. Srednjoškolska ženska i muška katolička društva oživljavaju dolaskom monsinjora **Jurja Mađerca** u Beograd.

HRVATSKE UDRUGE U BEOGRADU

Hrvati su pokrenuli više društava u Beogradu s nacionalnim predznakom: Hrvatski klub, ogranak Hrvatskog Radiše, ogranak sarajevskog Hrvatskog kulturnog društva *Napredak* i veći broj vjerskih udruženja (križarskih organizacija). Od navedenih društava najutjecajniji i najugledniji bio Hrvatski klub osnovan 29. svibnja 1921. godine. U početku klub je okupljao oko 1.100 članova koji su djelovali u tri odjela: kulturnom, ekonomskom i zabavnom. Posjedovao je čitaonicu s knjižnicom dok je ekonomski odjel imao socijalno-humanu svrhu u moralnom i materijalnom pomaganju Hrvata nastanjenih u Beogradu. Predavanja iz hrvatske kulturne i političke povijesti koje je Društvo

organiziralo pridonijela su narodnom osvješćivanju te upoznavanju nacionalne prošlosti. Prvim predsjednikom društva izabran je **August Kuhar (Durlen)**, kojeg je 1928. zamijenio **Petar Blašković** i zadržao se na toj poziciji sve do 1940. Na poziciju predsjednika te godine biran je **Maksim Mrzljak**, novinar. Društvena pravila pod naslovom *Pravila Hrvatskog kluba u Beogradu* tiskana su 1927. godine. Članovi Hrvatskog kluba bili su i politički aktivni, održavali su kontakte s hrvatskim političarima iz HSS-a (npr. **Petar Blašković**). Ivan Meštrović je u svojim *Uspomenama na političke ljude i događaje* za Petra Blaškovića napisao da je »oštro i otvoreno kritizirao beogradsku politiku«. Društveno aktivan član Hrvatskog kluba od dolaska u Beograd 1925. do 1941. bio je **Jozo Petrović**, kustos *Muzeja kneza Pavla*. Sačuvano je njegovo sjećanje na razdoblje života u Beogradu i kulturne, društvene i vjerske prilike beogradskih Hrvata objavljeno 1942. u *Glasniku Zemaljskog muzeja* iz Sarajeva: »Kada sam došao u Beograd imali smo crkvicu u bivšem Austrijskom poslanstvu. Odlazeći iz Beograda ostavljamo šest katoličkih crkava. Sve bolnice su u rukama časnih sestara, sva kućna posluga je naša. Bunjevci imaju svoje Hrvatsko društvo, zatim osnovan je Hrvatski klub, čiji sam član od mog dolaska u Beograd, osnovasmo Napredkovu podružnicu, Radišinu, a koliko je vjerskih društava bilo, to ne bi umio reći. Ne vjerujem da je tijelovska procesija u Zagrebu bila impozantnija od one naše u Beogradu.«

Preuzeto sa sajta Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Kad čujem tambure...

Ovo je jedna priča o fotografiji govori o tamburaškom orkestru *Matija Gubec* iz Rume. Fotografija datira iz 1968. godine, a na njoj su s lijeva na desno: **Miroslav Benčić, Tomislav Gajger, Marko Grubišić i Šućin Đorđe**. U drugom redu: **Josip Jurca, Antun Matešić, Željko Gajger, Zdenko Jurca, Petar Matešić** – dirigent, **Đura Kun-Lala, Paja Rakoš, Andrija Gajger i Steva Rakoš**. U trećem redu **Ivan Rakoš, Petar Matešić-Braca, Josip Kovač, Andrija Šikeždi, Ivan Pil, Đura Šikeždi i Miša Kun**.

SVIRKE POVODOM HUMANITARNIH AKCIJA

U poslijeratnom periodu, tamburaški orkestar društva rado je svirao u gradu povodom humanitarnih akcija. Svečanosti po kolektivima i povodom državnih praznika, nisu se mogle zamisliti bez tamburaškog orkestra *Matija Gubec*, koji tada nije bio toliko brojna kao danas. Bio je manji, ali dosta pokretniji. U tom orkestru svirali su Miša Kun

prim, Andrija Šikeždi-Ciga kontra, Steva Rakoš bas prim, Matija Valka bas prim, Pera Matešić bas prim, Andrija Gajger čelo i Petar Matešić-Braca bas. S obzirom na dugogodišnju tradiciju amaterskog muziciranja u Rumi, Savez muzičkih društava Vojvodine, odlučio je da mjesto održavanja budućih festivala muzičkih društava Vojvodine, bude baš u Rumi. Tadašnji rukovodioci u Savezu, poznati vojvođanski muzičari **Sava Vukosavljev i Iva Mihalek**, našli su u Rumi vrijedne suradnike u općinskim funkcionerima **Žiki Jankoviću i Đorđu Mušickom**, kao i aktivnim glazbenim amaterima Miši Kunu i Peri Matešiću, pa je inicijativa bila realizirana i prvi FMDV održan je u Rumi 1964. godine, a tamburaški orkestar *Matija Gubec*, aktivno je sudjelovao na svim dosad održanim festivalima.

RAME UZ RAME S NAJBOLJIM ORKESTRIMA

Početkom 1970. godine u Rumu dolazi prvi školovani

dirigent **Žarko Škorić**. Završio je nastavnički odsjek srednje Muzičke škole *Isidor Bajić* u Novom Sadu, a zatim diplomirao na Muzičkoj akademiji u Beogradu. Tisuću amatera Jugoslavije UNESCO-u, rumski orkestri *Matija Gubec* i *Branko Radičević*, svirali su na sceni *Sava centra* u Beogradu 24. rujna 1980. godine. U vrijeme Žarkovog dirigiranja orkestrom, pada nastup brežanskih tamburaša na XXI. Generalnoj konferenciji UNESCO-a, kada su rumski združeni tamburaški orkestri *Matija Gubec* i *Branko Radičević*, svirali rame uz rame s najboljim tamburaškim orkestrima i amaterima u zemlji. Združeni orkestri nastupili su 21. travnja 1981. godine na otvaranju 36. Svjetskog prvenstva u stolnom tenisu u Novom Sadu, kada je uvedeno *Srijemsko kolo Save Vukosavljeva i Posavski drmež Julija Njikoša*. Poslije trinaest godina Žarko Škorić odlazi iz Rume u Čelarevo.

POVOLJNIJI UVJETI ZA RAD

Tijekom 1984. godine građen je novi dom Hrvatskog prosvjetnog društva *Matije Gubec* u Rumi. Dragovoljnim priložima i radom članova društva, izgrađen je suvremen i funkcionalan dom u kojemu su ostvareni povoljni uvjeti za rad. Poslije Žarkovog odlaska iz Rume, Petar Matešić koji je poslije izvjesnog vremeno ponovno preuzeo dirigentsku palicu, nastupa s tamburaškim orkestrom na *Festivalu u Rumi* 1984. godine. Početkom 1985. angažiran je za dirigenta **Boško Bogičević**. **Paja Rakoš** je u Muzičkoj školi u Rumi učio violinu kod dr. **Romana Soretića**, a kao omladinac svirao je u Vatrogasnom orkestru klarinet. Uspješno je svirao i saksofon, dok je u orkestru svirao bas. Težio je da u svemu bude prvi, bolji, uspješniji. Bez obzira je li se bavio glazbom, stočarstvom ili vrtlarstvom, na svim poslovima je postizao zavidne rezultate. Za vrijeme njegovog vodstva podignut je 1984. novi Društveni dom.

Suzana Darabašić

Zašto? Kako? Molim?

Jesmo li zahvalni za život?

Međunarodni dan života obilježava se prve nedjelje u veljači. Često puta nismo svjesni niti zahvalni za dar život koji smo dobili. Život je dar čija je vrijednost nemjerljiva, a svaki čovjek je poseban, jedinstven i neponovljiv. Svi smo mi dobili dar života i na tome trebamo biti zahvalni, a jesmo li?

Kada smo se rodili nismo znali govoriti, pa nismo niti mogli zahvaliti svojim roditeljima na ovome daru, a danas? Život je takav dar da ga treba dalje darivati. Jednoga dana kada vi budete roditelji i vi darujete život. Upravo zbog toga svakog čovjeka vrednujemo kao osobu i volimo takvoga kakav jest - bez obzira na njegovo fizičko ili mentalno zdravstveno stanje i bez obzira na njegove osobine.

ZAPOČEO KVIZ ZA POTICANJE ČITANJA

Čitam i skitam

Informatorice: Heléna Omerović, Marijana Tenodi, Bernadica Ivanković i Nevena Mlinko

Gradska knjižnica Subotica i ove godine organizira VII. po redu kviz za poticanje čitanja koji nosi naslov *Čitam i skitam*. Sigurna sam da ste već po naslovu shvatili o čemu je riječ. No, evo zanimljivih podataka, za neke nove klinge koji će se ove godine po prvi puta uključiti, ali i za one stare i iskusne sudionike ovoga kviza.

Danas je Hrckov maskenbal, čekamo Vas!

Naime, kviz je počeo 2. veljače i traje sve do 31. ožujka, a posvećen je određenim književnicima, na tri službena jezika Subotice – srpskom, hrvatskom i mađar-

skom. Namijenjen je učenicima osnovne škole, a svi oni koji žele sudjelovati u ovome kvizu moraju pročitati određene naslove, te popuniti online upitnik koji

se nalazi na portalu www.subiblioteka.rs. Jedini uvjet za sudjelovanje je da morate biti članovi ove knjižnice. Ukoliko vam je istekla članarina možete ju obnoviti ili se učlaniti po promotivnoj cijeni od 300 dinara i članarina će vam važiti narednih godinu dana.

Svi koji žele sudjelovati u kvizu na hrvatskom jeziku trebaju pročitati pjesme, priče i aforizme jednog od najviše nagrađivanih dječjih književnika **Zvonimira Baloga**, a to su: *Nevidljiva Iva*, *Male priče o velikim slovima* i *Ana Tomića – Crvenšlapica*.

I ove godine vrijedne nagrade bit će izvučene na Međunarodni dan knjige za djecu, 2. travnja u Gradskoj knjižnici.

Informatorice na hrvatskom, srpskom i mađarskom jeziku, tijekom trajanja ovoga kviza, organizirati će grupne posjete knjižnici, te će obilaziti škole i dodatno vam pojasniti kako možete sudjelovati i ovome kvizu. No, ne čekajte da one dođu do vas, nego vi požurite u knjižnicu uzmite knjige u ruke, i krenuti u nove avanture.

Dakle: pročitaš navedena djela – popuniš online upitnik (www.subiblioteka.rs) – provjeriš jesi li točno odgovorio – pošalješ – i ukoliko budeš imao sreće osvojiš neku od 125 nagrada.

(VAŽNO! Upitnik se može popuniti samo jednom)

Knjižnici s ljubavlju

Gradska knjižnica Subotica ove godine slavi 125. godina rada, te se ovom prigodom uključila u obilježavanje Međunarodnog dana darivanja knjige, koji se obilježava 14. veljače. Cilj ovoga projekta je širenje ljubavi prema knjizi i čitanju, te je nazvan *Knjižnici s ljubavlju*.

Gradska knjižnica Subotica poziva sve svoje sugrađane da se uključe u akciju *Knjižnici s ljubavlju*, koja će trajati od 9 do 14 veljače.

Knjige će se primati na Dječjem odjelu knjižnice, kao i u svim prigradskim naseljima i ograncima ove knjižnice. Na konferenciji za medije, koja je održana u ponedjeljak 2. veljače istaknuto je kako se poseban naglasak stavlja na to da sugrađani donose knjige za koje smatraju da su zanimljive i na korist drugima. Informatorica **Nevena Mlinko** je izrazila zadovoljstvo što su uspjeli ostvariti kontakte i s izdavačkim kućama, kao i s Predškolskom ustanovom *Naša radost*, koja će organizirano donositi knjige. O tome koliko je knjiga prikupljeno u ovoj akciji u nekom od narednih brojeva.

PETAK **6.2.2015.**

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Svjetski biseri : Santorini - Na izvorima Atlantide, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan: Terapija zvukom
 13:40 Labirint
 14:25 Riječ i život
 14:55 Pozitivno
 15:20 Kulturna baština
 15:35 Znanstveni krugovi
 16:00 Što vas žulja?
 16:30 Regionalni dnevnik
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:02 Odmori se, zaslužio si , humoristična serija
 18:37 Iza ekrana
 19:00 Javna stvar
 19:30 Dnevnik 2
 20:10 Ciklus James Bond: Octopussy, britansko-američki film
 22:25 Noćna kavana
 23:13 Vijesti iz kulture
 23:25 Hipnotizer, švedski film - Filmski maraton
 00:55 Potjera za Skaseom, australski film - Filmski maraton
 02:35 Odiseja Alice Tremblay, film - Filmski maraton
 04:13 Vijesti iz kulture
 04:20 Svaki dan dobar dan: Terapija zvukom
 04:50 Riječ i život
 05:20 Što vas žulja?
 05:50 Hrvatska uživo
 06:30 Sve će biti dobro

06:30 Najava
 06:35 Campi Campi, crtana serija
 07:00 Juhuhu
 09:00 Školski sat: Lik iz lektire - Harry Potter i još neki čudesni likovi!
 09:30 Puni krug
 09:50 Školarci obavještajci , serija za djecu
 10:18 Degraasi , serija
 10:35 Indeks

11:05 Village Folk (R)
 11:15 Amerika iza kulisa: Cestom 66 kroz jugozapad, dokumentarna serija
 11:58 Tea Mamut: Financier s marelicama
 12:05 Ovisni o čišćenju , dokumentarna serija
 13:00 Ubojstvo, napisala je
 13:45 Smočnica u vrtu, dokumentarna serija
 14:12 Tucker: Čovjek i njegov san, američki film
 16:00 Briljanteen
 16:40 Puni krug
 17:00 ATP Zagreb Indoors 2015. - emisija
 17:15 ATP Zagreb Indoors 2015. - prijenos 1. meča
 19:15 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
 19:45 Smočnica u vrtu, dokumentarna serija
 20:15 Lude za One Directionom, glazbeno-dokumentarni film
 21:15 Zločinački umovi , serija
 22:05 Sandham Murders , mini-serija
 00:10 Duhovi, serija
 01:00 ATP Zagreb Indoors 2015. - snimka 2. meča
 03:00 Ovisni o čišćenju , dokumentarna serija
 03:50 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, (R)
 06:50 Virus attack, animirana serija
 07:05 Tenkai vitezovi, animirana serija
 07:35 Timon i Pumbaa, animirana serija
 08:00 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)
 08:55 TV prodaja
 09:10 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)
 10:05 TV prodaja
 10:20 Hitna služba, dramska serija (R)
 11:15 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 12:10 TV prodaja
 12:25 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 13:20 Hitna služba, serija
 14:15 Sve u šest, magazin (R)
 14:40 Pet na pet, kviz (R)
 15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Dr. House, serija (R)
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Sektor 8 - TV premijera, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski
 22:00 Opaka faca - TV

premijera, film
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Opaka faca - TV premijera, igrani film, akcija/ drama
 23:45 Dr. House, serija
 00:40 Kost, serija
 01:30 Merlin i knjiga zvijeri, igrani film, fantastika
 03:15 RTL Danas, (R)
 04:00 Kraj programa

SUBOTA **7.2.2015.**

07:20 Najava
 07:32 Putem europskih fondova
 07:50 7th Cavalry, američki film - ciklus klasičnog vesterna
 09:10 Normalan život
 10:00 Kućni ljubimci
 10:30 Subotom ujutro
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:10 Duhovni izazovi
 13:45 Prizma
 14:35 Opasna privlačnost, američki film
 16:20 Potrošački kod
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Snaga volje
 18:10 Manjinski mozaik: Okusi domovine
 18:30 Lijepom našom: Ravna Gora
 19:30 Dnevnik 2
 20:11 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
 21:40 Luper - ubojica iz budućnosti, američki film
 00:00 Čarobni Mike, američki film - Filmski maraton
 01:45 7th Cavalry, američki film - Filmski maraton
 03:00 Subotom ujutro
 04:15 Reprizni program
 05:20 Duhovni izazovi
 05:50 Veterani mira
 06:35 Prizma
 07:20 Lijepom našom: Ravna Gora

06:15 Najava
 06:20 Biblija
 06:30 Campi Campi, crtana serija
 06:55 Juhuhu
 08:37 Film za djecu - strani
 10:15 Beaver Creek: SP u skijanju (Ž) - spust, snimka
 11:45 Ciklus James Bond: Octopussy, britansko-američki film

13:55 Subotom ujutro
 15:15 ATP Zagreb Indoors 2015. - emisija
 15:30 ATP Zagreb Indoors 2015. - prijenos 1. polufinalnog meča
 18:55 Beaver Creek: SP u skijanju (M) - spust
 20:20 Zavedi me, razvedi me - američki film
 22:00 Ovo nije Kalifornija, dokumentarni film
 23:40 Duhovi, serija
 00:35 Večer s Joolsom Hollandom
 01:39 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
 06:40 Timon i Pumbaa
 07:30 Aladdin
 07:55 Tenkai vitezovi, animirana serija
 08:20 TV prodaja
 08:35 Vatre ivanjske, serija (R)
 09:30 Vatre ivanjske, serija (R)
 10:30 TV prodaja
 10:45 Pet na pet, kviz (R)
 11:30 TV prodaja
 11:45 Cirkus, event
 13:25 Dynamo: Majstor nemogućega, dokumentarna serija
 14:20 Kronike iz Narnije: Plovidba broda Zorogaza, igrani film, fantastika (R)
 16:25 25 najzabavnijih trenutaka Hrvatske, zabavna emisija
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 25 najzabavnijih trenutaka Hrvatske, zabavna emisija
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
 20:00 Princ Perzije: Pjesak vremena - TV premijera, film, avanturistički
 22:10 Spašavanje vojnika Ryana, igrani film, ratni
 01:10 Cliffhanger, igrani film, avanturistički/ triler (R)
 03:00 Astro show
 04:00 RTL Danas, (R)
 04:45 Kraj programa

NEDJELJA **8.2.2015.**

07:13 Najava
 07:25 Klasika mundi: Šostakovičeva 15. simfonija u izvedbi Kraljevskog Concertgebouw orkestra

pod ravnanjem Bernarda Haitinka
 08:15 Vanina Vanini, talijanski film - Zlatna kinoteka
 10:10 Press klub
 11:00 Velečasni Brown , serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:30 Gospodin Selfridge , serija
 16:25 Vrtlarica
 17:00 Vijesti u 17
 17:15 Skica za portret
 17:26 Zapisano u kostima: Crno vrilo, dokumentarna serija (R)
 18:00 The Voice - Najljepši glas Hrvatske oko
 19:30 Dnevnik 2
 20:15 Ljubavni život domobrana, hrvatski film
 21:50 Damin gambit
 22:45 Lovci na natprirodno, serija
 23:35 Vanina Vanini, talijanski film - Zlatna kinoteka
 01:25 Press klub
 02:10 Nedjeljom u dva
 03:10 Damin gambit
 03:50 Mir i dobro
 04:15 Reprizni program
 04:50 Plodovi zemlje
 05:40 Rijeka: More
 06:10 Vrtlarica

06:30 Najava
 06:35 Campi Campi, crtana serija
 07:00 Juhuhu
 09:00 Film za djecu - strani
 10:15 Pozitivno
 10:40 Biblija
 10:50 Portret crkve i mjesta
 11:00 Podsused: Misa, prijenos
 12:40 U potrazi za vilenjacima, američki film
 14:10 Kruh i peciva Paula Hollywooda, dokumentarna serija (R)
 14:40 Vrtlarica godina , dokumentarna serija
 15:15 Olimp
 16:00 ATP Zagreb Indoors 2015. - emisija
 16:15 ATP Zagreb Indoors 2015. - prijenos finala
 19:46 Grimizna ruža Kaira, američki film
 22:10 Beaver Creek: SP u skijanju (M), superkombinacija - slalom, prijenos
 23:00 Gei ba ba de xin (The Enforcer), hongkonški film

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKORA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

00:45 Koncert
01:45 U potrazi za vilenjacima,
američki film
03:10 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
07:00 Timon i Pumbaa, (R)
07:50 Aladdin, (R)
08:15 Tenkai vitezovi
08:40 TV prodaja
08:55 Vatre ivanjske, serija (R)
09:55 Vatre ivanjske, serija (R)
11:10 Galileo
12:15 Asterix na Olimpijskim
igrama, film, komedija
14:30 Princ Perzije: Pijesak
vremena, igrani film,
avanturistički (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Princ Perzije: Pijesak
vremena, igrani film,
avanturistički (R)
16:50 Kodno ime: Āsistač,
igrani film, komedija
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo
20:00 Ratatouille, film
22:00 Asterix na Olimpijskim
igrama, film, komedija (R)
00:20 CSI: Miami, serija
01:10 CSI: Miami, serija
02:00 Astro show
03:00 RTL Danas, (R)
03:45 Kraj programa

PONEDJELJAK 9.2.2015.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Posljednji Shangri-
la - Terase rižinih polja i
navodnjavanje,
dokumentarni film
11:05 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Treća dob
13:40 Rijeka: More
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
15:35 Glas domovine
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:02 Odmori se, zaslužio si ,
humoristična serija
18:37 Potjera
19:30 Dnevnik 2
20:10 Libar Miljenka
Smoje oli čaje život vengo
fantažija: Dalmatinska

pisma, dokumentarna
serija
21:15 Poslovna zona
21:50 Otvoreno
22:35 Dobra žena , serija
23:35 Drugi format
00:20 Filmovi Alaina Resnaisa:
Srca, francusko-
talijanski film - Kino
Milenij
02:00 Društvena mreža
03:05 Libar Miljenka
Smoje oli čaje život
vengo fantažija:
Dalmatinska pisma,
dokumentarna serija
04:05 Reprizni program
04:35 Jezik za svakoga
04:45 Što vas žulja?
05:15 Hrvatska uživo
05:55 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Campi Campi
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat: Velike
svjetske izložbe
09:47 Školarci obavještajci
10:15 Degrassi , serija
10:37 Briljanteen
11:17 Naturopolis,
dokumentarna serija
12:10 Ovisni o čišćenju ,
dokumentarna serija
13:05 Ubojstvo, napisala je
13:50 Smoćnica u vrtu
14:18 Prijatelji za sva vremena,
američki film
16:00 Školski sat: Velike
svjetske izložbe
16:45 Juhuhu
17:45 RECI, infoteen magazin
18:15 Dječja usta
18:30 Glee , serija
19:15 Uređujte nadahnuto
19:45 Smoćnica u vrtu
20:15 Šlep Šou
21:05 Carstvo poroka , serija
21:55 Korak prema tebi,
francuski film - ciklus
francuskih komedija
23:20 Zakon i red: Odjel za
žrtve , serija
00:05 Kuća laži , serija
00:35 Beaver Creek: SP u
skijanju (Ž),
superkombinacija - spust
+ slalom, snimka
01:20 Šlep Šou
02:05 Ovisni o čišćenju
02:55 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, (R)
07:10 Virus attack
07:25 Tenkai vitezovi
07:50 Timon i Pumbaa
08:15 Pomorska ophodnja,

akcijska serija (R)
09:10 TV prodaja
09:25 Pomorska ophodnja,
akcijska serija (R)
10:20 TV prodaja
10:35 Hitna služba, dramska
serija (R)
11:30 Pomorska ophodnja,
akcijska serija
12:25 TV prodaja
12:40 Pomorska ophodnja,
akcijska serija
13:35 Hitna služba, dramska
serija
14:30 Ratatouille, igrani film,
animirani (R)
16:30 RTL Vijesti,
informativna emisija
17:00 Dr. House, dramska
serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet - specijal
Vatre ivanjske, kviz
20:00 Vatre ivanjske, dramska
serija
21:00 Uхвати Bingo ritam,
glazbeno-natjecateljski
show uživo
22:45 Dr. House, serija
23:40 RTL Vijesti
23:55 Kosti, serija
00:45 Heroji iz strasti, serija
01:35 Kosti, serija (R)
02:20 Astro show, (R)
03:20 RTL Danas
04:05 Kraj programa

UTORAK 10.2.2015.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
- telenovela
10:10 Angkor Redecouvert,
dokumentarni film
11:05 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Poslovna zona
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža
(obrazovanje)
15:35 Turistička klasa
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:02 Odmori se, zaslužio si ,
humoristična serija
18:37 Potjera
19:30 Dnevnik 2
20:10 Piramida
21:15 Dokumentarni film -
domaći (Pogledi)

22:10 Otvoreno
22:55 Dobra žena , serija
23:45 Vijesti iz kulture
23:55 Ujak Vanja, snimka
kazališne predstave
01:05 Svaki dan dobar dan
01:35 Društvena mreža
(obrazovanje)
02:40 Turistička klasa
03:05 Reprizni program
04:35 Vijesti iz kulture
04:42 Jezik za svakoga
04:52 Što vas žulja?
05:22 Hrvatska uživo
06:02 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Campi Campi, crtana
serija
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat: Izvorne
pasmine domaćih
životinja
09:45 Školarci obavještajci ,
serija za djecu
10:13 Degrassi , serija
10:35 RECI, infoteen
magazin (R)
11:00 Krašić - Stepinčevo,
prijenos mise
12:30 Ovisni o čišćenju ,
dokumentarna serija
13:25 Ubojstvo, napisala je
14:10 Smoćnica u vrtu,
dokumentarna serija
14:30 Sve zbog ljubavi,
američki film (R)
16:00 Školski sat: Izvorne
pasmine domaćih
životinja
16:45 Juhuhu
17:50 Šlep Šou
18:37 Glee , serija
19:22 Uređujte nadahnuto,
dokumentarna serija
19:52 Smoćnica u vrtu,
dokumentarna serija
20:14 Generacija Y
20:45 Nedjeljom ujutro,
subotom navečer -
humoristična serija
21:15 Carstvo poroka , serija
22:12 Dečki su se vratili,
australsko-britanski film
00:02 Zakon i red: Odjel za
žrtve , serija
00:42 Kuća laži, serija
01:12 Nedjeljom ujutro,
subotom navečer -
humoristična serija
01:39 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, (R)
06:50 Virus attack,
07:05 Tenkai vitezovi,
animirana serija
07:35 Timon i Pumbaa

08:00 Pomorska ophodnja,
akcijska serija (R)
09:10 Pomorska ophodnja,
akcijska serija (R)
10:20 Hitna služba, serija (R)
11:15 Pomorska ophodnja,
akcijska serija
12:25 Pomorska ophodnja
13:20 Hitna služba, serija
14:15 Sve u šest, magazin (R)
14:40 Pet na pet - specijal
Vatre ivanjske, kviz (R)
15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Tajni snovi jedne
šopingholičarke - TV
premijera, igrani film
22:55 Dr. House, serija
23:50 RTL Vijesti
00:05 Kosti, serija
00:10 Heroji iz strasti, serija
01:45 Kosti, serija (R)
02:30 Astro show
03:30 RTL Danas, (R)
04:20 Kraj programa

SRIJEDA 11.2.2015.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Nadzor i praćenje.
Europski sigurnosni
sustav, dokumentarni
film
11:05 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Potrošački kod
14:10 Jezik za svakoga
14:25 Društvena mreža -
društvene teme
15:35 Eko zona
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:02 Odmori se, zaslužio si
18:37 Potjera
19:30 Dnevnik 2
20:15 Kava je kriva za sve,
dokumentarni film
21:05 Paralele - europski
magazin
21:55 Otvoreno
22:40 Serija - strana
23:45 Šangaj, slovenski film -
Kino Milenij
01:45 Svaki dan dobar dan
02:15 Društvena mreža
03:20 Reprizni program

04:32 Jezik za svakoga
04:42 Što vas žulja?
05:12 Hrvatska uživo
05:52 Sve će biti dobro

06:25 Najava
06:30 Campi Campi
06:55 Juhuhu
09:00 Školski sat: Demokracija
09:30 Čarobna ploča - širimo vidike:
Perspektiva i kompozicija
09:47 Školari obavještajci, serija za djecu
10:15 Degrassi, serija
10:40 Generacija Y
11:07 Napravljeno po mjeri
11:20 Naturopolis, dokumentarna serija
12:15 Ovisni o čišćenju
13:10 Ubojstvo, napisala je
13:55 Smoćnica u vrtu
14:30 Ljubav počinje, američki film
16:00 Školski sat: Demokracija
16:30 Čarobna ploča - širimo vidike:
Perspektiva i kompozicija
16:45 Juhuhu
17:45 Ni da ni ne: Briga o zdravlju
18:45 Vaterpolo, EL: Primorje - Jug, prijenos
20:10 Top Gear (20C) - Top Gear Special: The Perfect Road Trip, dokumentarna serija
21:40 Carstvo poroka, serija
22:30 Michael Clayton, američki film

00:30 Zakon i red: Odjel za žrtve, serija
01:15 Kuća laži, serija
01:45 Top Gear (20C) - Top Gear Special: The Perfect Road Trip, dokumentarna serija
03:10 Ovisni o čišćenju

06:05 RTL Danas, (R)
06:50 Virus attack
07:05 Tenkai vitezovi
07:35 Timon i Pumbaa
08:00 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)
09:10 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)
10:20 Hitna služba, serija (R)
11:15 Pomorska ophodnja
12:25 Pomorska ophodnja
13:20 Hitna služba, serija
14:15 Sve u šest, magazin (R)
14:40 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Izbrisani - TV premijera, film, triler
23:00 Dr. House, serija
23:50 RTL Vijesti
00:05 Kosti, serija
01:00 Heroji iz strasti, serija
01:45 Kosti, serija (R)
02:35 Astro show
03:35 RTL Danas, (R)
04:15 Kraj programa

ČETVRTAK 12.2.2015.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Amerika: pogled odozgo - Čudesna odredišta, dokumentarni film
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele - europski magazin
14:25 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
15:30 Svi putevi vode u Radošić, emisija pučke i predajne kulture
16:00 Što vas žulja?
16:30 Regionalni dnevnik
17:00 Vijesti u 17
17:20 Hrvatska uživo
18:02 Odmori se, zaslužio si
18:37 Potjera
19:30 Dnevnik 2
20:10 Večer na 8. katu
21:05 Labirint
21:55 Otvoreno
22:40 Serija - strana
23:35 Pola ure kulture
00:20 Svaki dan dobar dan
00:50 Društvena mreža
01:50 Reprizni program
04:32 Jezik za svakoga

04:42 Što vas žulja?
05:12 Hrvatska uživo
05:52 Sve će biti dobro

06:30 Najava
06:35 Campi Campi
07:00 Juhuhu
09:00 Školski sat: Gravitacija
09:30 Kokice
09:50 Školari obavještajci, serija za djecu
10:18 Degrassi, serija
10:40 Ni da ni ne: Briga o zdravlju
11:30 Naturopolis, dokumentarna serija
12:22 Ovisni o čišćenju, dokumentarna serija
13:15 Ubojstvo, napisala je Kerridgea, dokumentarna serija
14:28 Dugino pleme, češko-američki film
16:00 Školski sat: Gravitacija
16:30 Kokice
16:45 Juhuhu
17:45 Indeks
18:18 Village Folk
18:30 Glee, serija
19:15 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
19:45 Najbolja jela Toma Kerridgea, dokumentarna serija
20:20 Čudnovate zgode iz prirode
21:15 Carstvo poroka, serija
22:05 Okrutna vremena, američki film

00:00 Beaver Creek: SP u skijanju (Ž) - veleslalom, snimka
00:45 Indeks
01:15 Čudnovate zgode iz prirode
02:05 Ovisni o čišćenju
02:55 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, (R)
06:50 Virus attack
07:05 Tenkai vitezovi
07:35 Timon i Pumbaa
08:00 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)
09:10 Pomorska ophodnja, akcijska serija (R)
10:20 Hitna služba, serija (R)
11:15 Pomorska ophodnja
12:25 Pomorska ophodnja
13:20 Hitna služba, serija
14:15 Sve u šest, magazin (R)
14:40 Pet na pet, kviz (R)
15:25 Vatre ivanjske, serija (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Dr. House, serija (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Vatre ivanjske, serija
21:00 Sati - TV premijera, igrani film, triler
22:50 Dr. House, serija
23:45 RTL Vijesti
00:00 Kosti, serija
00:50 Heroji iz strasti, serija
01:40 Kosti, serija (R)
02:30 Astro show
03:30 RTL Danas, (R)
04:15 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od poneđjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 13.20 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19.30 - 20.00

• Europski magazin - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom) • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20.00 - 20.30

• U pauzi o poslu (ponedjeljkom) • Aktualije (utorkom) • Otvoreni studio (srijedom) • Kultur café - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • Vodič za moderna vremena - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvođanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

PETAR BALAŽEVIĆ, DIREKTOR GERONTOLOŠKOG CENTRA, SUBOTICA

Čovjek bogatog životopisa

Predstaviti **Petra Balaževića** nije niti malo lako, s obzirom na to da je čovjek bogatog životopisa, aktivan u hrvatskoj zajednici, a i šire. Djelokrug njegova posla je velik, a uz puno entuzijazma sve postiže uspješno.

Interesirao nas je što radi i što misli o prošlim poslovima. Petar Balažević, po struci je master pravnik i trenutačno je direktor Gerontološkog centra u Subotici. Za v. d. direktora ustanove imenovan je u srpnju prošle godine, a nakon javnog natječaja rješenjem Pokrajinske vlade Vojvodine imenovan je za direktora ustanove na mandatni period od četiri godine.

KARIJERA U JAVNOM SEKTORU

»Tijekom svoje radne i društvene karijere uglavnom sam bio angažiran na društvenom i socijalnom polju djelovanja. Nakon završene Srednje škole unutar njih poslova, radni vijek sam počeo 1983. godine kao policajac u tadašnjem Međuopćinskom tajništvu unutar njih poslova općina Subotica i Kanjiža. Uz rad sam završio Višu školu unutar njih poslova u Zemunu i na radu u MUP-u sam ostao do

siječnja 1994. godine. Obnašao sam razne dužnosti, ali sam sve vrijeme radio, uglavnom sa socijalno ugroženim i socijalno marginalnim ciljnim grupama stanovništva grada Subotice. Nakon napuštanja MUP-a zaposlio sam se u lokalnoj samoupravi tadašnje Općine Subotica, gdje sam od 1994. do 1998. obnašao dužnost Načelnika odjela za inspekcijско-nadzorne poslove, gdje su se obavljali vrlo delikatni poslovi, posebno na održavanju kakvog-takvog komunalnog reda. Nije potrebno posebno isticati i da su to godine u kojima je u naš grad pristigao ogroman broj ljudi iz ratom zahvaćenih područja s prostora bivše države. Bili su to ljudi iz različitog mikrokulturalnog miljea, psihološki, sociološki i egzistencijalno iscrpljeni, dovedeni do granice ljudske izdržljivosti. U uvjetima kada je i domicilno stanovništvo živjelo na egzistencijalnom minimumu trebalo je biti odista dobar psiholog i sociolog da bi se mogla odrediti granica humanosti i potrebe za poštovanjem pravnih normi koje, moramo to priznati, nisu bile pisane za to vrijeme«, kaže Balažević.

Petar je bio i prvi direktor JKP *Parking*, od kako je Općina uvela ovaj vid naplate parkinga.

Nakon godinu dana preuzima dužnost zamjenika direktora, u to vrijeme Društvenog poduzeća *Tržnica Subotica*, lipnja 2008. vodstvo, tada već privatiziranog Akcionarskog društva *Tržnica* proglasilo ga je tehnološkim viškom i uputilo na tržište rada. Nakon toga dobiva zaposlenje u JKP *Vodovod i kanalizacija* kao pomoćnik direktora za resurse, da bi u studenome 2010. bio imenovan za zamjenika direktora. Ovdje je ostao do prosinca 2012. kada je preuzeo dužnost zamjenika direktora u JP *Direkcija* za izgradnju i uređivanje Grada Subotice.

PRUŽENA ŠANSA

»Nakon promjene vladajuće većine u Skupštini grada Subotice, odnosno nakon prelaska Demokratske stranke, čiji sam član, u oporbu, u lipnju 2014. godine sam se ponovno našao na tržištu rada, kao nezaposlen. Odlaskom moga uvaženoga prethodnika, dr. **Nenada Ivaniševića** za Državnog tajnika u Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, upražnjeno je mjesto direktora Gerontološkog centra u Subotici, te mi je Pokrajinska vlada APV pružila šansu kao v. d. direkto-

ru i nakon provedenog natječaja, dala povjerenje da naredne četiri godine budem na čelu tima koji će voditi ovu ustanovu. Dolaskom u ustanovu zatekao sam nekoliko započetih projekata koji su pokrenuti zahvaljujući poduzetnosti dr. Nenada Ivaniševića, među njima je i termoizolacija Doma u Dudovoj šumi, a i s ovim kao i mnogim drugim projektima je nastavljeno i u 2014. godini«, ističe Petar te dodaje kako su

Petar je aktivan i u okviru hrvatske nacionalne zajednice: »U životu i radu hrvatske manjinske zajednice aktivno sudjelujem. Bio sam elektor na prvoj elektorskoj skupštini 2002. godine, na drugoj skupštini 2010. sam bio nositelj liste *Hrvatska lista za Europsku Srbiju*, koja je osvojila 11 od 29 mandata u HNV-u. U mandatu od 2010. do 2014. obnašao sam dužnost dopredsjednika Izvršnog odbora HNV-a. Na posljednjim izborima za vijećnike HNV-a se nisam kandidirao zbog prezaузetosti, a dijelom i zbog razočarenja stanjem u zajednici.«

ustupljeni kontakti s Tuzlom i Osijekom kao partnerima kod europskih fondova.

»Radni naziv projekta je 'Prevazilaženje kulturološkog otpora smještaju u gerontološke centre u zemljama zapadnog Balkana'. Ovaj problem je posebno prisutan u BiH, ali određeni otpor je prisutan i u Hrvatskoj i Srbiji, poglavito u ruralnim sredinama. Planova je mnogo, vrijedno se radi, planira se posjet Pečuhu, koji je bio i partner Gerontološkom centru Subotica u projektu *Panonska njega*. U planu je i odlazak u München, dugogodišnjem partneru Grada Subotice, gdje bi se dovršili razgovori oko jednog sanitetskog vozila za potrebe Gerontološkog centra. Slijedi posjet Domu umirovljenika u Zagrebu.

POLITIČKI ANGAŽMAN

»Bio sam član Saveza komunista Jugoslavije od 1982. do 1989., a 1988. i 1989. sam bio partijski tajnik u SUP-u. Od 1990. do 1994. nisam bio politički angažiran, od 1994. do 2005. ulazim u Savez građana Subotice, bio sam član Izvršnog odbora, predsjednik IO i potpredsjednik stranke (od 2002. do 2005. SGS je bio kolektivni član Reformista Vojvodine gdje sam bio član Izvršnog odbora). Od 1996. do 2000. bio sam i član i potpredsjednik Izvršnog odbora Vojvođanskog pokreta (SGS, SVM i DSHV su stranke sa sjedištem u Subotici koje su bile članice Vojvođanskog pokreta.)

Od 2005. sam član Demokratske stranke gdje sam obavljao niz značajnih dužnosti. Član Predsjedništva, član Izvršnog odbora, predsjednik statutarnog povjerenstva i dr. Vijećnik sam skupštine grada od 2004. do 2008., od 2008. do 2012. i od 2012. godine. Pri skupštini grada bio sam predsjednik komisije za razvoj poljoprivrede, u dva

mandata predsjednik statutarne komisije kao i član raznih radnih grupa pri skupštini grada. Od 2004. do 2008. godine bio sam zamjenik predsjednika vijećničke skupine DS, od 2008. do 2012. sam bio predsjednik, a trenutno sam opet zamjenik predsjednika vijećničke skupine DS«, kaže Balažević.

GODINE OPREZNOSTI I PRONICLJIVOSTI

Petar ima dvoje djece, sina **Marka** koji je rođen 1988. godine i kći **Nevenu** koja je rođena 1992. godine. Marko je završio fakultet političkih znanosti u Zagrebu, godinu dana je bio na specijalizaciji u New Yorku na Bard koledžu, master iz socijalne antropologije je

u Subotici gdje je bila predsjednica udruge hrvatske mladeži CROV.

»Pored aktivnog političkog angažmana i zauzetosti poslom vrlo malo vremena mi ostaje za neki aktivniji hobi. Do prije pet-šest godina slobodno vrijeme sam ispunjavao odlascima u lov, na žalost prestao sam ovu razonodu zbog sve veće okupiranosti obvezama. Želja mi je kupiti neki salašić ili kućerak na selu negdje na tavanakutskom pijesku i posvetiti se sitnom vinarstvu. Kako godine prolaze, polako bivam zasićen gradskom vrevom, dinamikom na poslu, u politici kao i svakodnevnom strkom oko, nama tako važnim, a u stvari apsolutno nevažnim stvarima. Ponekad, duboko u sebi, tražim samo tišinu«, kaže Balažević. »Ovdje bih parafrazirao **Mešu Selimovića** koji kroz lik Ahmeta Nurudina govori otprilike sljedeće: 'Zovem se Ahmet Nurudin. Četrdeset mi je ljeta i još sam dovoljno mlad da bih imao želja, a već dovoljno star da bih znao da mi se želje neće ostvariti'. Meni je pedeset ljeta i imam još puno ambicija, ali sam dovoljno star da spoznam granicu mogućeg. Sve ove godine bavljena politikom, ako je ovo čime se mi bavimo uopće politika, me je naučilo da realnije sagledavam ciljeve koje si postavljam. Mladim ljudima je svojstvena revolucionarnost, srednje godine nose opreznost i pronicljivost, a starost bi trebala biti oplođena mudrošću. No, kada se dotaknemo pitanja definiranja mudrosti, na skliskom smo terenu jer mudrost ne dolazi sama po sebi. Trnovit je put do mudrosti«, zaključuje Petar.

Branka Dulić

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Dure Đakovića 7/a Tel: 024/554-136

NOVOGODIŠNJA AKCIJA

-50%

Na SVE dioptrijske okvire i sunčane naočale!

TÓTH OPTIKA SUBOTICA
024 55 1-045

[01.12.2014. - 28.02.2015.]

POGLED S TRIBINA

Nastavak 1. HNL

Susretima 20. kola ovoga vikenda završava se zimska stanka i započinje nastavak prvenstva 1. Hrvatske nogometne lige. Proljetna premijera igrat će se u petak u Splitu (iako sniježna veljača nimalo ne sliči proljetnom ugođaju), gdje istoimeni domaćin dočekuje *Istru 1961*. Na drugoj strani Jadrana, domaća *Rijeka* ugostit će *Hajduk* u još jednom izdanju jadranskog derbija i ovaj susret će biti u glavnom fokusu domaćeg nogometnog interesa.

Bit će zanimljivo vidjeti kako će drugoplasirani Riječani igrati bez prvog strijelca lige **Kramarića** (otišao u *Leicester*) i je li trećeplasirani *Hajduk* sposoban načiniti podvig i neporažen vratiti se doma. U prijestolnici će *Dinamo* i *Lokomotiva* odigrati zagrebački derbi, u kome bi modri trebali biti apsolutni favoriti, no javnost će najviše zanimati kako će izgledati nova momčad bez **Brozovića** (*Inter*) i **Čopa** (*Cagliari*). Lider tablice u nastavak ligaškog natjecanja ulazi sa sedam bodova prednosti ispred jedinog pravog konkurenta, no čini kako će zimska bodovna zaliha najvjerojatnije biti dovoljna garancija za osvajanje novog šampionskog naslova.

Još jedan derbi obilježiti će prvo proljetno kolo (u veljači), duel dvije posljednjeplasirane momčadi *Zadra* i *Osijeka*. Domaćin bi predvođen novim trenerom i nekadašnjim hrvatskim izbornikom **Štimcem** pobjedom mogao preskočiti svoje slavonske goste i napraviti prvi korak ka željenom cilju ostanka u elitnom razredu. Na koncu, u 20. kolu zaigrat će se još i *Zagreb* protiv *Slavena*, u susretu dvije momčadi iz trenutačne sredine ligaške tablice.

S pahuljama snijega započinje još jedno nogometno hrvatsko proljeće i predstoji nam zanimljiva utrka *Dinamo* i *Rijeke* na vrhu, te *Zadra*, *Osijeka* i *Istre 1961* na dnu tablice 1. HNL.

D. P.

TENIS

PBZ Zagreb Indoors

Glavni grad Hrvatske domaćin je ovoga tjedna 10. izdanju dvoranskog ATP turnira *PBZ Zagreb Indoors*. Odustankom **Marina Čilića** prvi nositelj postao je **Ivo Karlović**, a pored njega u glavnom ždrijebu su nastupila još petorica hrvatskih tenisača: **Ivan Dodig**, **Borna Ćorić**, **Mate Delić**, **Antonio Vejić** i **Toni Androić**.

FED Cup

Ženska tenis reprezentacija Hrvatske igra u Budimpešti u skupini D na turniru Prve skupine Federation Cupa. U kvalifikacijskim susretima protiv Izraela, Belgije i Latvije, **Donna Vekić**, **Ana Konjuh**, **Darija Jurak** i **Ana Vrljić** pokušat će izboriti prvo mjesto i susret protiv pobjednika skupine A (Srbija, Mađarska i Austrija).

KOŠARKA

Pobjeda Cedevite

Trećeplasirana momčad prvenstva Regionalne košarkaške lige *Cedevita* svladala je u gostima *Levski* (95:78) i učvrstila svoju poziciju u vrhu tablice. Ostala dva hrvatska predstavnika *Cibona* i *Zadar* poraženi su u duelima protiv *Krke* (76:81) odnosno *Olimpije* (60:82).

JEDRENJE

Kljaković Gašpić drugi u Miamiu

Najbolji hrvatski jedriličar **Ivan Kljaković Gašpić** odlično je započeo novu sezonu osvajanjem drugog mjesta na regati Svjetskog kupa u Miamiu. Glavni dio sezone započinje regatom u Francuskoj, no čini se kako bi Splićanin ove godine mogao biti u samom vrhu svjetskog jedrenja.

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaju se: koturaljke, nova el. kosilica, cijele i polutke opeke velikog formata (13 din komad). Tel.: 024 528682.

Prodajem klasičan trosoban stan centar grada 116 m² pogodan za poslovni prostor potrebna adaptacija. Tel.: 024 526-243.

Izdajem stan od 40 m² u centru Zagreba – kod Britanca, potpuno opremljen na prvom katu. Cijena stanarine 300 Eur. Tel.: 063 517 007 ili 063 506 110.

Molim Zvonka Rođenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatili. I druga mjesta. Tel.: +381/628377263.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Dajem satove engleskog jezika za sve uzraste. Tel.: 528-944.

Prodajem kuću u Keru, 385a površine, 4 sobe, 2 kuhinje. 2 kupatila. Tel.: 528-994.

Poklanja se veći crni pas, kratkodlakci, a prodaju: »IMT« jednobrazi plug. tel.: 528 682 i kukuruz u klipku. tel.: 532 570.

Tražim mlađu ženu, oko 40 godina, radi tjednog ili po dogovoru spremanja. Tel.: 024 520 764, zvati oko 14 sati.

Poklanjam bijele i šarene mace po izboru i prodajem trajnožareći štednjak, veći i manji. Tel.: 024 528 682.

Prodajem soju (može i sjeme). Tel.: 024 532 570.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Subotica – centar prodaje se nov dvosoban stan 56 m² treći kat, lift, klima, dvije terase, cijena 42 000 eura. Tel.: 024 529 745 ili 063 518 218.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG, u središtu Sombora. Tel.: 025-5449220 ili 064-2808432.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Poklanjam crno-žute kratkodlake štence niskog rasta. Tel.: 024 528682 i 024 532570.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2, v/28. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Poklanja se žuta kera kratkodlaka, nižeg rasta i štene, može i odvojeno jer je već samostalno. Prodaje se njem. prikolica Gobell 10 t nosivosti. Tel.: 024 532-570.

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 13. 2. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hredirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik *Kužiša*)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo) i urednica *Hreka*
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: ROĐENJE VALENTINE ŠARČEVIĆ

Mala maza

Obitelj Miroslava (39) i Mirjane Šarčević (37) iz Subotice postala je bogatija za još jednog člana 15. siječnja kada je na svijet došla mala **Valentina**. Osim presretnih roditelja, Valentinu su jedva dočekala i najstarija sestra **Marija** (10), brat **David** (9), sestra **Kristina** (7) i najmlađi brat **Filip** (4).

Kako nam mama Mirjana priča, s početka su se Valentini najviše radovali najstariji – Marija i David, ali sada su se već i Kristina i Filip navikli da imaju još jednu sestru i svi je skupa maze i paze. Tako je Valentina postala centar ove obitelji, jer svi žele na neki način sudjelovati u brizi oko nje – u kupanju, presvlačenju, oblačenju...

Kao što to obično biva kada se postavi pitanje na koga liči beba, svatko ima neko svoje mišljenje, ali mama Mirjana nam je skratila muke: »Valentina najviše liči na sve naše bebe!« Također, Mirjana nam priča da nije ništa strašno imati petero djece, naprotiv, kaže da sa svakim djetetom srce sve više raste! »Valentina je bila Božja volja i jako smo joj se radovali. Mogu reći da ovoga puta najviše uživam i da sam najopuštenija, pretpostavljam da to sad već ima veze s godinama i iskustvom«, kaže Mirjana.

Obitelj Šarčević je u proteklome mjesecu osim rođenja Valentine imala razloga za još jedno slavlje – 22. siječnja Mirjana i Miroslav proslavili su 10. godišnjicu braka i zajedničkog života.

J. D. B.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Izrađen ko islužen

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi moja, jevo šikarim noge u Lavoru i gledim kroz pendžer od kujne pa kontam, Bože moj kako je lipo dok je čovik mlad, imade i drugova i divojaka, ništa mu ne mrzi radit i nigdi otić, zdravlje sve kipi kugod priksenuto

tisto, pogotovo kod divojaka, čega god se latiš sve ti ide od ruke. A sad... Samo bi niki ležo, mrzi mi više puta se i počesat, di se dirnem sve me boli, a digod me natirat da se krenem po kakim rđavijem vrimenu, ajak, taj bijoskop ne sagra kod mene na salašu u Ivković šoru. A kadgod samo nek mi na pamet palo za zimski svetaca otić u bal u Đurđin na motoru, u Tavankut svake nedilje obavezno, ta to za me i za moje pajdaše nije bilo ništa. Eno sad se jedan iskrivijo, ovaj drugi čopa, ugradili mu nika gvožđa doktori u kuk pa sad ni u sud nemož, ne puštidu ga, na vrati imade nika sprava pa moraš sve izvadit iz džepova, a on se mora natiravat s onim redarom da ga pušti. Ne mož izvadit vajda iz noge... No, bar smo mi u šoru sad mirni, taj se uvijek volijo s kime sudakat, a sad ne tuži nikog jel mu sramota od ti čeljadi što prigledavaju. Divani se da mu jedan kazo »vi čiča kugod robokap«. Ta moram vam bome priznat da ni ja nisam kugod što sam bijo, kadgod sam mogo pojist cilu divenicu i samunčić kruva za ručak, al sad bome samo polak. Kaže ova moja da se manem ila jel će me odnet andrak, al ja ne virujem. Nije to od ila, moj dida je uvijek divanijo da zdravlje na usta ulazi, a ja zdravo volim bit zdrav. A ondak ja bome i radim, idem tušta šorom na bicigli i po avliji, triba to izdurat. Malkoc me samo po kadgod znade trnit vrat, al zato je bog dao »onu bilu mučenicu sirotu što se pekla i kroz civi tekla«, ne mislite valjdar da sam išo u pateku, da njim ne bi vardo novce... Krnem dvi tri i lak kugod perce na vitru. Jevo Periša me niki dan zafkavo: »Oho, ta zato si se ti niki dan moj Braniša prikošedio u jendeck što si perce, cigorno te pono taj vitar«. Hm... kako je samo načuo stari bećar, al šta kast, tako je kako je, iz te kože nikud, al i to je dokaz matorenja. »Kadgod sam lipo tiro i s tri bokalića, a sad me samo s dva zano kormanj pa sam se strčo u jendeck i nisam se prikošedio već samo strčo! Nemoj oma dizat graju kugod ustata jetrova, jel bome ti obećavam da više nikad neš ni prić mom bokaliću«, pravim se kud bajagi bisan. Oma se smirijo pa će: »Daj šalu na stranu moj komšo, neg to da matorimo to cigurno, al šta možmo? Gledam niko veće ovi jopet produživadu idište u penziju, mi dok ne dospijemo nje izgleda neće ni bit. Al di će snama matorima? Mladeš lipo rep med noge i ode u bili svit, odvijana a ko će nama pružit čašu vode? Božem prosti, procemo još gore neg isluženi konji, samo ni tamo nemož metit kršteno čeljade.« Nikako me ovaj divan zazebo oko srca, al u pravdu divani čovik. Odmanijo sam rukom i oma očo nalit bokalić, al nikako me ona zebnja nije prošla... Zbogom čeljadi moja.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ope došla kercka vrimena

Niki dan ko bać Ive u žurbe došo kum Tuna, ko da je samo čeko da zvecne reza. »Ej, kume, jesi vidijo vo na televizije? Nikaki sud obnarodovo da ništa nismo krivi!« veli. »Ajdemo lipo sist u kujnu, pa malo pokvasit brunde, lakše ću ti razumit. Stvarno ćeš mi morat rastolmačit ko je šta kriv, ko šta ni kriv. I kaki sad sud?« pita mu dok je naljivo fraklič. Za se je naso bukaricu kuvane katarke. »No, kume, ti ko da ne gledaš televiziju. Svudam bruji samo otaga. Pa vada znadeš da su ni isprika tužili nas, a mi nji. Eto, sad je sud sve to odbacijo. Gledam televiziju i naše štacije i ne isprika, svi samo tolmaču – mi nismo krivi, a sud kaže da su oni radili svakaka čuda. E, ka vidiš i čuješ kako to tolmaču ni na televizijama, šta drugo i da pomisliš, neg da niko ni kriv, a da su, ope, svi krivi?« počme filtozirat kum Tuna i malo se strese. Vada o rakije. »Kume, mani se ti takoga divana, ko da si dite pa još ne znaš šta je politika, a šta televizija. Mene sve izgleda da ti u jednomu dilu učiš od vi što su ti pozapošljavali cilu familiju u državnu službu ka si unišo u njevu partiju, a u drugomu dilu, ope, od ni iz partije što si se ubiližio u nju ka si se prijavijo u prvu varoš priko. Tako si lipo dobijo i njeve papire, samo što to, ko istom nako, ne smiju znat vi što su u ve tvoje prve partije. A ruku na srce i puno ti tvoji imade papire isprika, pa se za puno toga ovajđite i tu i tamo. Svaka država takima daje i šakom i kapom. A obaška to, sam si mi se falijo, što si uvatijo dobru vezu, pa si tamo za manje o misec dana dobijo i nikaku putovnicu. A ko ide poštenim putim, taj plati puno više i onda čeka i po godinu-dvi, pa imade i taki što nikada ni ne dobiju«, istrese bać Iva nikaki jad iz duše. »Ta neka, kume, tako, vidiš da su došla kerska vrimena i da svako prolazi kako se snajde. Možda su o poštenja mogli živit naši dade, dide i stari dade, al mi, bome, ne možemo. Ako nećemo pazit kako se okrenit, oduvaće nas luja kud ni ne štodiramo. Zoto ja i gledam sve štacije, slušam šta divanu, pazim koja šta divani, pa onda ka vidim u kakomu sam kolu, tako i ja igram. Zoto i kažem da niko ni kriv i da smo svi krivi.«, ope filtozira kum Tuna. »Samo ti gledaj i divani, jedamput ćeš se digoda zabunit i izlajat što ne triba, pa će ti vrag odnet. A najgorje je što ti kanda ne vidiš šta se radi i ko jedni i ko drugi. Vo jim sad baš dobro došlo, nek pošten svit gleda njeva nadmudrivanja, pa neće imat vrimena štodirat šta je sve poskupilo, koliko se radi, a za manje nadnice neg pri deset godina, pa se još na isplatu čeka i po nekoliko miseci, dogod i više. Zoto vrime letričari siču struju, a ezecktori dolazu u kuće, samo, još malo, pa neće imat šta ni ezeckvirat«, istrese se bać Iva. Kum Tuna je samo izdunijo fraklič i ošo. Ni Zbogom ni reko.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Ford:** Neuspjeh može biti prilika za novi početak, ovoga puta puno pametniji.
- **Brown:** Postoji rizik, a postoji i sigurnost. Čamac u luci je siguran, ali mu s vremenom istrune dno.
- **Voltaire:** Malo je izgubljeno ako je čast spasena.

KVIZ

Marija Jurić Zagorka

Koje godine i gdje se rodila hrvatska novinarka i književnica **Marija Jurić Zagorka**?

Gdje se školovala?

S koliko godina se željom roditelja udala i tko je bio njezin prvi muž?

Kada započinje njezina novinarska karijera?

Koja je bila njezina novinarska specijalnost?

Kako se zove njezin prvi roman?

S kojim opusom se književno proslavila?

Kada i gdje je umrla Marija Jurić Zagorka?

Rodila se 2. ožujka 1873. godine u Negovcu
U Varaždinu i Zagrebu
Sa sedamnaest godina za Madara Andriju Matraja
Prvi članak je objavila u Obzoru 1896. godine
Politika
Roblje
S ciklusom *Gričke vještice*
Umrle je u Zagrebu 29. studenoga 1957. godine

FOTO KUTAK

Dida vadite novce!

VICEVI

Kaže liječnik svom kolegi:

- Ovog pacijenta moramo odmah operirati!
- Zašto. Što ima?
- Novac!

Pita mater Pericu:

- Rekao si kako si gladan kao vuk, a ne jedeš!

Perica odgovara:

- Pa gdje si ti vidjela da vuk jede mahune!

NK Dunav Monoštor

NK Dunav iz Monoštora osnovan je 1926. godine. Po imenima je vidljivo da su osnivači, članovi Uprave i igrači poglavito bili iz redova šokačkih Hrvata, koji su u Monošturu bili dominantna populacija. Od osnutka do danas klub je u nekoliko navrata mijenjao svoje izvorno ime. Po uzoru na tada već poznati i veliki nogometni klub iz Zagreba, na osnivačkoj skupštini dobio je naziv Sport klub *Gradański*. Pod tim imenom natjecao se osam godina. U prvenstvu odigranom 1933. godine nastupao je, po prvi put, pod imenom Sport klub *Dunav*, a već u narednom, 1934. godine, mijenja ime u Sport klub *Grom*. Ni pod ovim nazivom klub se nije natjecao dugo, svega dvije sezone. Već u prvenstvu 1936. godine uprava vraća ime Sport klub *Dunav*, koje do današnjih dana više nije mijenjano. Najviši natjecateljski domet *Dunava* bila je Bačka liga, u godinama poslije II. svjetskoga rata. Od druge polovice šezdesetih godina prošloga stoljeća u nogometne klubove, osobito gradske, ulazi više materijalnih sredstava nego u ostale. To je bio osnovni razlog koncentracije najboljih nogometaša u klubovima iz urbanih sredina. Istaknuti nogometaši iz seoskih klubova ne propuštaju ukazane prilike za zaradu na umijeću baratanja loptom. Tako i Dunav ostaje bez nekolicine kvalitetnih nogometaša i razumljivo, u sustavu natjecanja pada na sve niže razine, sve do najniže. U prvenstvu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 2013/14. godine Monoštorci su zauzeli poziciju koja ih je odvela u Područnu ligu Sombor, a kako trenutačno zauzimaju pretposljednje mjesto, u predstojećem, proljetnom dijelu, očekuje ih grčevita borba za opstanak. Kroz povijest kluba ostali su upamćeni mnogi igrači, a najistaknutiji među njima bili su **Ivan Šuvak-Pajica**, **Stipan-Škogra**, **Marin Gužalić-Bača mali**, **Adam Đanić-Tišljer**, **Ivan Periškić-Rile**, **Adam Periškić-Bican**, **Stipan Đipanov-Vrabac**, **Ivan Forgić-Moca**, **Stipan Kovač-Spasa**, **Željko Pejak-Kurda**, **Željko Balaž-Pelja**, a ukoliko je netko zaboravljen, neka oprost autoru ovih redova.

I. A.

NATJEČAJ

Iz proračuna 24 milijuna

SOMBOR – Grad Sombor raspisao je natječaj za raspodjelu sredstava iz gradskog proračuna za sufinanciranje potreba u oblasti sporta u 2015. godini. Na raspolaganju je 24,7 milijuna dinara. Najviše novca – 12,5 milijuna dinara namijenjeno je za osnovne troškove klubova. Za perspektivne mlade sportaše planirano je 1,3 milijuna, za trenere 3,2 milijuna, a financirat će se i posebni programi klubova i sportske manifestacije. Natječaj je otvoren do 20. veljače. Prijave se mogu podnositi u zatvorenoj kuverti preporučenom pošiljkom na adresu grad Sombor, Trg cara Uroša 1.

Z. V.

NOGOMET

Viktoria među najboljima

APATIN – Mlada nogometašica **Viktoria Nikolić**, učenica osmog razreda sončanske OŠ *Ivan Goran Kovačić*, dobitnica je priznanja za unapređenje i afirmaciju ženskog nogometa na izboru za sportaše godine općine Apatin u 2014. godini. Ova djevojka, biser ženskog nogometa, ponikla je u *Dinamovoj* nogometnoj školi, pod paskom voditelja i trenera **Gorana Matića**. »Viktoria je pravi rob nogometa. Nikada se ne oslanja na svoju veliku darovitost, nego i fanatično radi. Upravo zahvaljujući radnim navikama dospjela je i do reprezentacije Vojvodine i osjećam da to nije njezin plafon, da ćemo svjedočiti još mnogim lijepim vijestima o njezinim uspjesima u nogometu«, kaže trener Matić.

Plavi na startu priprema

SONTA – Nogometaši sončanskog NK *Dinamo* započeli su s priprema za proljetnu dionicu natjecanja u MNL Sombor – Apatin – Kula – Odžaci. Trener **Vinko Đanić** raspolagat će ovoga proljeća s 26 igrača, od kojih je većina malodobna. Ne plaši ga ni podatak da će dobar dio proljetne sezone odigrati bez petorice standardnih prvotimaca, koji će već od veljače i ožujka otići na sezonske poslove u Njemačku. »Puno povjerenje imam u ove golobrade dečke, oni su najbolji izdanci *Dinamove* nogometne škole. Neki su jesenas debitirali za prvu ekipu i nisu me razočarali. Najteže utakmice odigrali su onako kako od njih i očekujem. Osnovni cilj mi je stvaranje mlade ekipe, u toj nakani pomoću će mi nekoliko iskusnijih igrača, poput **Tadijana**, **Barunova**, **Krstina**, **Mihaljeva** i **Gala**, koji bi trebali biti istinski predvodnici sončanskih mladih lavova. No, ukoliko se ukaže prilika, svakako ćemo jurišati i na lidersku poziciju«, kaže trener Đanić.

Vidaković u Omanu

SONTA – Nakon više od 150 utakmica u majici NK *Osijek* i petnaestak u drugoligašu NK *Bistra* dvadesetosmogodišnji **Srđan Vidaković**, jedan od najboljih nogometaša poniklih u sončanskom *Dinamu*, nastavlja karijeru u Omanu. »Sve je teklo munjevito. Od kontakta s **Philom Anomaneke** iz Londona, vlasnikom agencije *Xavi sports management* i njegovim partnerom **Abdullahom Albalushijem** do mogega transfera u Oman prošlo je svega desetak dana. Otputovao sam, obavio liječničke pretrage i potpisao ugovor s tamošnjim vrlo popularnim klubom i istaknutim prvoligašem *Al-Seeb Club* iz Muscata, glavnog grada Omana. Po ugovoru ostajem do ljeta, s mogućnošću produljenja na još godinu dana«, kazao je Vidaković u telefonskom razgovoru. Podsjetimo, *Hrvatska riječ* je Vidakoviću, još u vrijeme njegovog kadetskog staža, prva predvidjela lijepu nogometnu karijeru.

I. A.

VINKO ĐANIĆ, TRENER NK DINAMO

Na novom početku

Niz od 15 osvojenih bodova bez poraza

izgubljenih negdje u međuprostoru između najstarije generacije *Dinamove* nogometne škole i prve ekipe. Upravo ti dečki bili su u polju mogega zanimanja i poslije niza razgovora s njima i roditeljima uspio sam ih okupiti i dovesti na treninge. To je bio moj prvi uspješan korak u ponovnom angažmanu u *Dinamu*. Na moju sreću, nadovezali su se i uspješni rezultati, pa je tako stvorena dobra zaliha bodova, a iskreno i velika doza optimizma za proljeće», kaže Đanić. Već u jesenskoj polusezoni neki od golobradih momaka debitirali su u prvoj ekipi i to na najtežim utakmicama. Bez straha, bez respekta prema iskusnim protivničkim igračima, igrali su dobar nogomet.

RAD I PERSPEKTIVE

Trener Đanić radio je s mladim, ali i s iskusnim igračima po svojim specifičnim metodama. Uočio je najveće nedostatke u ekipi i za vrlo kratko vrijeme do tada prilično malodušnim igračima uspio usaditi pobjednički mentalitet. »Već ranije sam, gledajući utakmice s tribina, uočio da su igrači i tjelesno i psihološki jako slabo pripremljeni. Nepripremljenost u pravilu donosi nervozu, nesigurnost u sebe i suigrače, a posljedica su ne samo porazi, nego i bespotrebno 'zarađeni' veliki broj žutih i crvenih kartona. Upravo zbog toga počela se osipati i publika. Uz malo drugačiji pristup igračima od prethodnika, u ekipu sam uspio uvesti rad, red i disciplinu. Iako smo neposredno prije početka prvenstva ostali bez šestorice igrača iz Apatina, među nama nije bilo panike. Poslije kratkog razdoblja prilagođavanja, već

od 5. kola počinje naš niz bez poraza sve do zimske pauze. U tom razdoblju osvojili smo 14 bodova, uz skor od 14 danih i 2 primljena zgoditka. U ovom prvenstvu predstavili smo se u potpuno drugačijem svjetlu nego u prošlom. Ekipa sada igra racionalno, maksimalno borbeno i rezultati i plasman su iznad svih očekivanja. Najveći dobitak nam je povratak publike na tribine našega stadiona i njihova sve glaslija podrška ovim mladim igračima. I, što me najviše veseli, disciplina u igri znatno se poboljšala, tako da smo u ovom dijelu prvenstva ekipa s najmanjim brojem kartona», rezimira polusezonu

Vinko Đanić je čovjek mirna i stabilna života. Negdašnji je vitez nogometnih terena Vojvođanske lige, najčešće half, po potrebi bek, Novog Sada, Vrbasa, somborskog Radničkog i apatinske Mladosti. Ponikao je, a i završio aktivnu igračku karijeru u sončanskom Dinamu.

Đanić. Na kraju jeseni *Dinamo* je zauzeo 4. poziciju na tablici, sa zaostatkom od 6 bodova za liderom *Radničkim* iz Ratkova. Ova prednost nije nedostižna, no, Đanić je oprezan. »Istina, trenutna pozicija daje nam izgleda i za prvo mjesto, no, naša realnost je odlazak petorice prvotimaca na sezonske radove u Njemačku, tako da nam slijedi dalje pomlađivanje. Stoga se držimo plana da stvorimo stabilnu ekipu za budućnost, a sve osim toga je čisti dobitak», završava priču Đanić.

Ivan Andrašić

Prije početka prvenstva Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci za sezonu 2014/15. bilo je vrlo upitno hoće li u natjecanju sudjelovati i NK *Dinamo* iz Sonte. Uprava je zbog neopozive ostavke predsjednika **Aleksandra Mikulića** bila obezglavljena, trener **Željko Vidačević** pod duljom vremenskom kaznom, a šestero igračkih pojačanja iz Apatina potražila su novu sredinu, tako da je na pomolu bio totalni raspad ekipe. No, nisu tako mislili svi. Nekoliko ljubitelja nogometa, okupljenih oko tajnika **Adama Domića**, učinili su sve kako ne bi došlo do najgoreg. Prvi među njima bio je i današnji trener, jedan od najboljih nogometaša ikada poniklih u Sonti, **Vinko Đanić**.

OKUPLJANJE EKIPE

Samo desetak dana prije početka jesenskog dijela prvenstva, upravo zahvaljujući velikom angažmanu Đanića, ekipa je ipak okupljena. Poslije razgovora s njim nekolicina isku-

snijih igrača riješila je ostati u klubu i pomoći svojim mladim sljedbenicima. U početku treninge je vodio kapetan **Željko Tadijan**, a nakon što su definitivno riješene sve neizvjesnosti glede poduzeća u kojem je bio uposlen, Đanić se od 5. prvenstvenog kola i službeno prihvatio trenerske palice. Igračima je nametnuo svoj stil rada, a uslijedili su i dobri rezultati. Prijelomne su bile vezane pobjede nad *Jedinstvom* iz Koluta na domaćem travnjaku i na gostovanju u Somboru, kod vrlo solidne ekipe OFK *Metalca*, koje su bile samo početak niza od 15 bodova bez poraza, uz 14 danih i 2 primljena zgoditka. Do tada vrlo šuplja obrana preko noći postaje najsigurnija u ligi. »U jesenskoj polusezoni realizirali smo i više od planiranoga. Da mi je netko unaprijed ponudio mjesto u sredini tablice, objeručke bih prihvatio. O ambicijama za visoki plasman nismo razmišljali, za prioritet smo postavili okupljanje igrača i formiranje stabilne, mlade momčadi, koja će ostati na okupu dulje vrijeme. Bilo je dosta mladića

VRIJEME POKLADA

7. veljače

Marin bal u Lemešu

Gupčev bal u Tavankutu

Književno prelo u Subotici

Šokački bal u Baču

13. veljače

14.-16. veljače

Golubinačke mačkare

Šokačko prelo u Beregu

Maškare-igranka u Rumi

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

Prelo sićanja u Subotici

Maškare u Srijemskoj Mitrovici

Tute-pokladni običaji u Plavni

15.-17. veljače